

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PRZEWODNIK JAK TWORZYĆ KLASĘ WŁĄCZAJĄCĄ

ISBN : 978-83-970515-7-7

NUMER PROJEKTU: 2021-2-PL01-KA220-SCH000048936

Wsparcie Komisji Europejskiej dla opracowania tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może być pociągana do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w niej informacji.

Ta praca jest objęta licencją CC BY-NC-SA 4.0. Aby wyświetlić kopię tej licencji, odwiedź <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

www.farbeyondthebarriers.com

Wydawca: Publiczna Szkoła Podstawowa Nr. 4 z klasami sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku

Wydawca odpowiedzialny za treści:
FAR BEYOND THE BARRIERS Zespół Projektu

Redaktorzy: Sibel Saygin, Meltem Ceylan

Współtwórcy: Sibel Saygin, Meltem Ceylan, Merve Makaraci, Monika Jaworska, Dorota Godlewska, Beata Hejne, Iohana Cristina Udrescu, Belgin Saka

Okładka i ilustracje: Onur Erol

Wszystkie treści i dane według stanu na styczeń 2024 Źródło Pochodzenia Publikacji:
Saygin S, Ceylan M (red) (2024). Przewodnik Jak Tworzyć Klasę Włączającą

Publikacja dostępna na stronie internetowej Far Beyond the Barriers
<https://www.farbeyondthebarriers.com/>

**Far Beyond The Barriers: Przewodnik Jak Tworzyć Klasę Włączającą autorstwa Sibel Saygin, Meltem Ceylan, Merve Makaraci, Monika Jaworska, Dorota Godlewska, Beata Hejne, Iohana Cristina Udrescu, Belgin Saka jest objęty licencją
CC BY-NC-SA 4.0**

Dofinansowane przez Unię Europejską

Wszelkie komunikaty lub publikacje związane z projektem dokonane przez beneficjentów wspólnie lub indywidualnie w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakichkolwiek środków odzwierciedlają jedynie poglądy autora, a NA i Komisja nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w nich informacji.

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIE	6
PRZEDMOWA	6
O NAS	7
WSTĘP	10
ROZDZIAŁ 1 - O EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ	12
Czym jest edukacja włączająca?	13
OGÓLNE WYTYCZNE DO PRACY Z UCZNIEM Z SPE	13
Podstawowe pojęcia edukacji włączającej	14
HISTORIA KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO	16
Polityka edukacji włączającej krajów partnerskich	17
Edukacja włączająca w Polsce	17
Edukacja włączająca w Turcji	22
Edukacja włączająca w Rumunii	25
Praktyki edukacyjne poprzez edukację włączającą/edukację integracyjną:	27
Wspieranie integracji każdego ucznia	
Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w Polsce:	27
Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w Turcji:	29
Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w Rumunii:	29
ROZDZIAŁ 2 - POZNAJ SWOJEGO UCZNIĄ	32
Trudność w uczeniu się (LD)	33
Przyczyny trudności w uczeniu się	34
1. Genetyczne przyczyny trudności w uczeniu się	34
2. Czynniki środowiskowe	34
Rodzaje trudności w uczeniu się	35
1. Dysleksja	35
1.1 Objawy dysleksji u dzieci w wieku przedszkolnym	36
1.2 Objawy dysleksji u dzieci w wieku szkolnym	36
2. Dysgrafia	37
2.1 Objawy dysgrafii u dzieci	37
3. Dyskalkulia	38
3.1 Oznaki i objawy dyskalkulii	38
4. Niesklasyfikowane trudności w uczeniu się	39
A. Zaburzenie przetwarzania słuchowego (APD)	39
B. Zaburzenie przetwarzania języka (LPD)	40
C. Niewerbalne trudności w uczeniu się (NLD lub NVLD)	40
D. Zaburzenia wzroku, motoryki i percepcji wzrokowo-ruchowej	41
ROZDZIAŁ 3 – TWORZENIE W KLASIE KLIMATU SZACUNKU	42
Tworzenie środowiska uczenia się	43
Oddziaływania terapeutyczne	45
Fonetyka	47
WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA CZASEM	48
Umiejętności przydatne w nauce dla uczniów z LD	49

	50
Skuteczne nauczanie uczniów z trudnościami w uczeniu się w edukacji włączającej	51
Prowadzenie skutecznych lekcji	52
Czym jest uniwersalny projekt uczenia się	55
Indywidualizacja praktyk instruktażowych: dostosowanie uczenia do potrzeb każdego	56
Dostosowania Nauczania	58
Dostosowanie nauczania w przypadku dysleksji – czytanie ze zrozumieniem	61
Dostosowanie nauczania w przypadku dysgrafii	63
Dostosowanie nauczania w przypadku dyskalkulii	65
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu uwagi	67
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania słuchowego	69
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu wzrokowo-przestrzennego	70
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu ekspresji pisemnej	71
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania językowego	73
Dostosowanie nauczania w przypadku deficytów organizacyjnych	74
Nauczanie adaptacji w przypadku deficytu pamięci	75
Pomaganie uczniom z LD w zarządzaniu czasem	76
	77
Przykładowe plany scenariuszy	78
PRZYKŁADOWY PLAN SCENARIUSZA 1	85
PRZYKŁADOWY PLAN SCENARIUSZA 2	91
PRZYKŁADOWY PLAN SCENARIUSZA 3	98
PRZYKŁADOWY PLAN SCENARIUSZA 4	106
Szablon planu scenariusza	109
Bibliografia	109

PRZEDMOWA

Zapraszamy do przyłączenia się do naszej podróży w ramach projektu „Far beyond the barriers” oraz zachęcamy do przeczytania naszego przewodnika: „Jak tworzyć klasę włączającą”. Poradnik powstawał w okresie dwóch lat dzięki pomocy praktykujących nauczycieli, rodziców, dyrektorów, ekspertów i przedstawicieli organizacji mających duże doświadczenie we wspieraniu rozwoju edukacji włączającej. Jest to także praktyczne źródło wiedzy, identyfikujące najlepsze metody w pracy z dziećmi ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Autorami poradnika są nauczyciele z wizją, dla których ważną jest zmiana podejścia do edukacji włączającej oraz kształtowanie nowych umiejętności nauczycieli w klasie włączającej. Wspólnie chcemy inspirować, tworzyć nową jakość edukacji, w której każdy uczeń będzie równie ważny i będzie mógł się rozwijać. Punktem wyjścia do edukacji włączającej jest zrozumienie i otwarty dialog, którego nie zabrakło podczas wspólnej pracy nad przewodnikiem. Dziękuję wszystkim Partnerom zaangażowanym w powstanie niniejszego poradnika za zaangażowanie, profesjonalizm i wiarę w pokonywanie barier w edukacji każdego ucznia.

Monika Jaworska
Koordynator Projektu

O NAS

Projekt "Far Beyond the Barriers", pionierska inicjatywa finansowana przez Polską Agencję Narodową w ramach konkursu Erasmus+ Call 2021, a konkretnie w ramach akcji współpracy Erasmus+ 220, wyrusza w transformacyjną podróż. Na czele tego przedsięwzięcia stoi ciesząca się uznaniem Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4, Ireny Szewińskiej w Puttusku, pełniąca funkcję koordynatora projektu.

Naszymi partnerami w tej pełnej transformacji podróży są Asocjacja Edulifelong z Rumunii, Saygın Eğitimciler ve Girişimciler Derneği ze Stambułu w Turcji oraz Genç Girişim Eğitim, Gençlik ve Spor Kulübü z Ankarı w Turcji. Istotą tej inicjatywy jest zobowiązanie do przełamywania barier edukacyjnych i wspierania środowiska, w którym dominuje integracja. To nie tylko zwykły projekt, ale także obietnica przekształcenia edukacji w przestrzeń obejmującą każdego ucznia, niezależnie od wyzwań.

Uznając znaczenie integracji, zdajemy sobie sprawę z jej głębokiego wpływu na jakość edukacji, przynosząc uczniom korzyści nie tylko mentalne, ale i społeczne. Jesteśmy jednak świadomi wyzwań, przed jakimi stoją nauczyciele we wdrażaniu praktyk włączających. Aby wzmocnić pozycję nauczycieli, nasz projekt wprowadza innowacyjne rozwiązania, w tym kompleksowy przewodnik "Guide for developing an inclusive classroom" oraz kurs online "Breaking Down the Barriers in Inclusive Education". Oprócz seminariów, stacjonarnych oraz online konferencji oferujemy dynamiczne platformy, aby sprostać wyzwaniom stojącym przed nauczycielami.

Zaangażowanie nauczycieli jest kluczowe. Rozpoczęto współpracę z kadrą nauczycielską, ekspertami i doradcami reprezentującymi zainteresowane strony. Zrozumienie indywidualnych symptomów i strategii nauczania staje się dla nauczycieli kluczem do zaspokojenia potrzeb uczniów.

To, co wyróżnia nasz projekt, to nacisk na innowacyjne strategie nauczania, włączające STEAM, kreatywną dramę, gry i sport do środowiska uczenia się. STEAM, jako podejście multidyscyplinarne, wspiera umiejętności XXI wieku, służąc nie tylko uczniom bez trudności w nauce, ale także jako podejście integracyjne.

Dostrzegając różnorodne potrzeby, kreatywna drama staje się potężnym narzędziem, zwłaszcza dla osób z ADHD. Sport, często pomijany w edukacji włączającej, odgrywa kluczową rolę w podnoszeniu poczucia własnej wartości i zapewnianiu pozytywnych doświadczeń społecznych. Podobnie jak gry rozwijające inteligencję emocjonalną i empatię w klasie. Zgodnie z obserwacją Komisji Europejskiej „Far Beyond the Barriers” bierze na siebie odpowiedzialność za niwelowanie luki wśród uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zapewniając ich utrzymanie na rynku pracy.

O NAS

Projekt ten wykracza poza bezpośrednie cele, zaspokajając potrzeby grup docelowych poprzez kształcenie nauczycieli w ramach doskonalenia zawodowego, projektowanie odpowiednich pomocy dydaktycznych, profesjonalne wsparcie dla szkół i nauczycieli oraz aktywne zaangażowanie rodziców i społeczności.

„Far Beyond the Barriers” to zobowiązanie i obietnica ponownego zdefiniowania edukacji i włączenia społecznego. Dołącz do nas w tej transformacyjnej podróży, w której innowacja spotyka się z integracją, a każdy uczeń znajdzie miejsce, w którym może się rozwijać. Razem przekraczamy bariery i tworzymy przyszłość, w której doceniany będzie potencjał każdego ucznia, niezależnie od stojących przed nim wyzwań.

ORGANIZACJA KOORDYNUJĄCA: PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 Z KLASAMI SPORTOWYMI IM. IRENY SZEWIŃSKIEJ W PUŁTUSKU

Położona w sercu Polski, zaledwie 60 km od tętniącej życiem stolicy, Szkoła Podstawowa nr 4 z klasami sportowymi im. Ireny Szewińskiej w Pułtusku jest świadectwem zaangażowania w edukację. Nasza placówka, licząca 35 klas, w tym 2 oddziały przedszkolne i 8 klas szkoły podstawowej, jest ośrodkiem nauki i rozwoju. W szkole uczy się łącznie 874 uczniów, kierowanych i wspieranych przez oddaną kadrę nauczycielską liczącą 88 pedagogów. Szkoła Podstawowa nr 4 im. Ireny Szewińskiej wyznaje filozofię, że edukacja nie zna granic. Drzwi szkoły są otwarte dla wszystkich, zapewniając przyjazne środowisko dla dzieci niepełnosprawnych, ze specjalnymi potrzebami, dysleksją i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Szkoła jest dumna z holistycznego rozwoju każdego ucznia, ceniąc jego rozwój emocjonalny i osobisty obok potrzeb edukacyjnych. Różnorodność jest nie tylko uznawana; jest celebrowana poprzez niezliczone działania. Placówka organizuje dodatkowe zajęcia, takie jak zajęcia sportowe, teatralne, muzyczne, informatyczne i rozwijające zainteresowania. Zajęcia te są starannie zaprojektowane, aby wspierać różnorodne potrzeby i zainteresowania uczniów.

ORGANIZACJA PARTNERSKA: ASOCIATIA EDULIFELONG

Asociatia Edulifelong to centrum szkoleniowe zlokalizowane w Targu Jiu w Rumunii, które zapewnia szkolenia w zakresie strategii nauczania i oceniania specjalnie dostosowanych do potrzeb wychowawców i nauczycieli pracujących w środowisku szkolnym. Misja organizacji wykracza poza tradycyjną edukację; Asociatia Edulifelong to dynamiczny ośrodek edukacyjno-szkoleniowy, którego celem jest promowanie i wzmacnianie rozwoju zarówno dorosłych, jak i młodych ludzi. Ich wizją jest przyszłość, w której jednostki będą wyposażone w nowe możliwości szkolenia, dzięki czemu będą nie tylko większe szanse na zatrudnienie, ale także będą lepiej wyszkolone w zakresie radzenia sobie z wyzwaniami szybko rozwijającego się świata. Celem programów szkoleniowych Asociatii Edulifelong jest wyposażenie nauczycieli w narzędzia potrzebne do tworzenia włączających, angażujących i skutecznych doświadczeń edukacyjnych. W ten sposób przyczyniają się nie tylko do rozwoju zawodowego nauczycieli, ale także do ogólnego wzrostu i odporności społeczności, którym służymy.

ORGANIZACJA PARTNERSKA: SAYGIN EĞİTİMCİLER VE GİRİŞİMCİLER DERNEĞİ

Saygın Eğitimciler ve Girişimciler Derneği (SAYEG-DER) to organizacja non-profit założona w 2021 roku w Stambule przez edukatorów-wolontariuszy i przedsiębiorców. Jej misja jest dwutorowa: wyposażenie nowych pokoleń w wiedzę i umiejętności XXI wieku wymagane w zglobalizowanym, cyfrowym świecie oraz zaszczepianie pozytywnych postaw wobec edukacji, nauki, sztuki i technologii.

Zgodnie ze swoim zobowiązaniem do uczenia się przez całe życie, SAYEG-DER dąży do poprawy życia młodych ludzi i dorosłych poprzez rozwój osobisty. Koncentruje się na przekazywaniu kluczowych umiejętności - umiejętności XXI wieku, przedsiębiorczości, umiejętności cyfrowych i finansowych. Umiejętności te są nie tylko narzędziami integracji ze społeczeństwem i rynkiem pracy; umożliwiają one jednostkom podejmowanie świadomych i inteligentnych decyzji dotyczących ich życia.

Jego struktura organizacyjna, mocno zakorzeniona w filozofii uczenia się przez całe życie, pozwala mu zaspokoić różnorodne grupy docelowe. Wykorzystując rozległą sieć współpracy z organami publicznymi, uniwersytetami, szkołami, firmami i innymi organizacjami pozarządowymi, SAYEG-DER dociera do różnych grup wiekowych w społeczności. Głównym celem stowarzyszenia są nauczyciele, uczniowie w różnym wieku, rodziny, a także młodzi i dorośli, w tym osoby stojące przed wyzwaniem, takimi jak populacje zagrożone, osoby niepełnosprawne, migranci i inne. Ponadto SAYEG-DER uznaje znaczenie międzykulturowego zrozumienia i integracji. Dążymy do stworzenia integracyjnego środowiska, które wypełnia luki i wspiera jedność wśród młodych ludzi z różnych środowisk społecznych i etnicznych.

ORGANIZACJA PARTNERSKA: GENÇ GİRİŞİM, EĞİTİM, GENÇLİK VE SPOR KULÜBÜ

Założone w marcu 2015 roku w Ankarze w Turcji Genç Girişim, Eğitim, Gençlik ve Spor Kulübü (YISC), czyli Stowarzyszenie Młodych Inicjatyw, Klubów Edukacyjnych, Młodzieżowych i Sportowych, jest dynamiczną organizacją zajmującą się rozwojem młodzieży.

YISC angażuje się w promowanie aktywności fizycznej i sportu wśród młodych ludzi. Organizacja wspiera inkluzywność, przyjmując uczestników z różnych środowisk, w tym osoby niepełnosprawne, upośledzone umysłowo, mające trudności w nauce i znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej. Koncentrując się na wzmocnieniu pozycji edukacyjnej, YISC ma na celu zwiększenie szans młodych ludzi poprzez rozwijanie ich cech związanych z wolontariatem. Programy mają na celu wyposażenie ich w wysokie kompetencje miękkie, niezbędne zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym.

YISC promuje także przedsiębiorczość społeczną jako sposób na wzmocnienie pozycji młodych osób w celu wprowadzenia pozytywnych zmian w swoich lokalnych społecznościach. Ich inicjatywy zachęcają do innowacyjnego myślenia i rozwiązywania problemów społecznych

Jako pedagodzy uważamy się za osoby decydujące, posiadające klucz do odkrycia przyszłości, w której każdy uczeń, niezależnie od swoich umiejętności, jest nie tylko akceptowany, ale i doceniany. Niniejszy przewodnik, produkt projektu Far Beyond the Barriers Erasmus, jest świadectwem naszej wspólnej wiary w edukację jako potężnego katalizatora zmian, zaprasza do inspirującej odysei, w której nasiona inkluzji kiełkują w kwitnący ogród nieograniczonych możliwości.

W świetle Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, w szczególności Celu 4: Wysokiej jakości edukacja dla wszystkich, nasze partnerstwo odzwierciedla głębokie przekonanie, że każde dziecko zastępuje na równe szanse rozwoju, nauki i kształtowania swojego przeznaczenia. Mając świadomość istnienia barier dla młodych umysłów w dostępie do wysokiej jakości edukacji z powodu trudności osobistych lub w nauce, nasz obowiązek jest jasny: musimy działać na rzecz równości i integracji w naszych szkołach i klasach.

Niniejszy przewodnik składa się z kilku rozdziałów, z których każdy stanowi krok w kierunku budowania bardziej włączającego środowiska edukacyjnego. Rozdział 1 zagłębia się w istotę edukacji włączającej, odkrywając jej istotę, która leży u podstaw naszej wspólnej wizji. Rozdział 2 zawiera zaproszenie do wyruszenia w podróż "Poznaj swojego ucznia", uznając wyjątkowe, mocne strony i wyzwania, które każdy uczeń wnosi do klasy.

Idąc dalej, rozdział 3 wskazuje ścieżkę do "Stworzenia pełnego szacunku klimatu w klasie", wspierając środowisko, w którym różnorodność jest nie tylko uznawana, ale i celebrowana. Wreszcie, rozdział 4, trafnie zatytułowany "Plan", wyposaża czytelnika w strategię tworzenia planów lekcji i działań edukacyjnych, które zaspokajają różnorodne potrzeby każdego ucznia.

Ta transformacyjna podróż nie byłaby możliwa bez wspólnych wysiłków naszych cenionych partnerów projektu z Polski, Rumunii i Turcji. Ich zaangażowanie i pasja były siłą napędową tego przedsięwzięcia. Wyrażamy naszą szczerą wdzięczność każdemu partnerowi, ponieważ to dzięki jedności i wspólnemu zaangażowaniu możemy naprawdę przełamać bariery i utorować drogę do bardziej włączającego krajobrazu edukacyjnego.

Drodzy nauczyciele, niech ten przewodnik będzie waszym kompasem, gdy wyruszamy w podróż daleko poza bariery, gdzie edukacja nie zna granic, a każdy uczeń ma szansę zabłysnąć. Razem oświetlmy drogę do przyszłości, w której równość i integracja nie są tylko ideałami, ale rzeczywistością w naszych klasach i poza nimi. W rozległym krajobrazie globalnej edukacji projekt Far Beyond the Barriers jest arcydziełem współpracy, malującym żywy portret edukacji włączającej ponad bariery. Pochodzący z trzech różnych krajów - Polski, Rumunii i Turcji - naszą wspólną misją jest zaspokojenie pilnej potrzeby edukacji włączającej, uznając, że pomimo międzynarodowego uznania, stosowanie edukacji włączającej jest bardzo zróżnicowane. Terminologia dotycząca niepełnosprawności i trudności w uczeniu się może być istnym labiryntem, różniącym się w zależności od kraju.

W naszym projekcie przyjmujemy termin "trudności w uczeniu się" jako parasol obejmujący spektrum, które obejmuje dysleksję, dyskalkulię, dysgrafię, deficyt uwagi i nadpobudliwość. Skupiamy się nie tylko na radzeniu sobie z tymi wyzwaniami, ale także na promowaniu wspólnego zrozumienia i podejścia, które wykracza poza granice.

Kluczowe dla naszej sprawy jest uznanie, że uczniowie zmagający się z trudnościami w nauce nie są zwykłymi odbiorcami edukacji; są architektami naszej wspólnej przyszłości. Dzięki wczesnemu objęciu ich pomocą, zapewniając dostosowane plany edukacyjne w zwykłych klasach i usuwając bariery, kładziemy podwaliny pod ich aktywne uczestnictwo i przywództwo w społeczeństwie.

Aby urzeczywistnić tę wizję, konieczna jest radykalna zmiana roli nauczycieli. Wsparcie metodologiczne i szkolenia dla nauczycieli stają się kluczowymi elementami tej transformacji, zapewniając przekształcenie klas w dynamiczne przestrzenie, w których różnorodność jest nie tylko tolerowana, ale i celebrowana. Nasze zaangażowanie dotyczy nie tylko nauczycieli; zwracamy się do rówieśników, rodziców, rodzin i wszystkich interesariuszy, aby byli integralną częścią procesu edukacji włączającej.

Zgodnie z europejskimi strategiami inkluzji, naszą ambicją jest promowanie bardziej włączających klas, oferujących wysokiej jakości edukację, która szanuje różnorodność i uwzględnia różne potrzeby i możliwości. Jako inicjatorzy tej sprawy, aspirujemy nie tylko do wywołania zmian w naszych krajach partnerskich, ale także do wniesienia wkładu w strategię Unii Europejskiej na rzecz równości praw osób niepełnosprawnych na lata 2021-2030.

Projekt Far Beyond the Barriers to nie tylko przedsięwzięcie; to wezwanie do dialogu i wspólnego uczenia się. Zdajemy sobie sprawę z bogactwa doświadczeń w naszych krajach partnerskich i postrzegamy wymianę najlepszych praktyk jako kamień węgielny naszego wspólnego rozwoju. Ta otwarta dyskusja na temat przekształcania systemów edukacji tak, aby były one włączające dla wszystkich, jest nie tylko korzystna - jest niezbędna.

Chociaż skupiamy się przede wszystkim na uczniach z trudnościami w uczeniu się, obejmujemy również uzdolnionych uczniów z deficytami uwagi i nadpobudliwością. Często niezrozumiane, te bystre umysły zasługują na uznanie i środowisko, które będzie pielęgnować ich potencjał. Obejmując edukację STEAM (nauka, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka), zapewniamy multidyscyplinarną platformę, która pozwala tym uczniom na elastyczność w kreatywnym myśleniu, wspierając umiejętności XXI wieku kluczowe dla przyszłości określonej przez wartościową pracę i życie.

Wyruszając w tę podróż, niech Far Beyond the Barriers będzie latarnią morską, prowadzącą nas w kierunku klas, w których integracja nie jest celem, ale rzeczywistością i gdzie każdy uczeń, niezależnie od wyzwań, może oświetlić drogę do jaśniejszego, wspólnego jutra. Razem przekroczmy bariery i zapoczątkujmy erę edukacji włączającej, która nie zna granic.

Sibel SAYGIN - Meltem CEYLAN
Wydawcy
Saygin Eđitimciler ve Giriřimciler Derneđi

O EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ?

CZYM JEST EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA?

„Każde dziecko ma prawo do wysokiej jakości edukacji i nauki”

Edukacja włączająca ma miejsce wtedy, gdy wszyscy uczniowie, niezależnie od wyzwań, jakie napotykają, są umieszczani w odpowiednich do wieku klasach kształcenia ogólnego, które znajdują się w ich własnych szkołach, aby mogli otrzymywać wysokiej jakości edukację, pomoc i wsparcie, które umożliwią im osiągnięcie sukcesu w ramach podstawy programowej (Bui, Quirk, Almazan i Valenti, 2010; Alquraini i Gut, 2012). Celem edukacji włączającej jest zapewnienie wszystkim uczniom dostępu do wiedzy, umiejętności i informacji, niezależnie od ich mocnych lub słabych stron w jakimkolwiek obszarze. Łączy ona wszystkich uczniów w jednej klasie i społeczności oraz stara się zmaksymalizować potencjał wszystkich z nich. W celu zapewnienia sprawnego procesu kształcenia każdego dziecka, w szczególności ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, konieczne jest stworzenie indywidualnej ścieżki rozwoju, počawszy od wychowania przedszkolnego poprzez wszystkie etapy edukacji, zawierającej różnorodne formy kształcenia oraz propozycje działań wspierających rodzinę w jej roli wychowawczej i opiekuńczej. Rolą nauczyciela w klasach integracyjnych jest zapewnienie odpowiedniego zindywidualizowanego wsparcia i usług wszystkim uczniom, zarówno ze specjalnymi potrzebami, jak i bez nich. Nauczyciele powinni zmieniać swoje metody nauczania i wybierać programy, pomoce dydaktyczne i materiały, aby sprostać różnorodnym stylom uczenia się zróżnicowanej populacji uczniów. Szkoły wszystkich typów zapewniają uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, specyficzną organizację kształcenia i odpowiednie metody pracy, różne formy stymulacji, rehabilitacji i terapii dostosowane do ich potrzeb rozwojowych.

OGÓLNE WYTYCZNE DO PRACY Z UCZNIEM Z SPE

Podstawowym aspektem pracy z uczniem ze specpotrzebami edukacyjnymi jest rzetelna diagnoza dziecka. Wszelkie formy indywidualizacji - dotyczące dzieci ze specjalnymi potrzebami, w tym dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się - powinny opierać się na rozpoznawaniu i wykorzystywaniu potencjału dziecka do przezwycięzania deficytów. Aby rozpoznać mocne strony i ograniczenia dziecka, konieczne jest zgromadzenie rzetelnej wiedzy na jego temat, z wykorzystaniem różnych źródeł:

● **informacje i zalecenia zawarte w opinii/orzeczeniu** - właściwe zrozumienie zaleceń jest podstawą właściwej organizacji procesu dydaktycznego;

● **informacje przekazywane przez rodziców** – to oni mają najpełniejszą wiedzę o rozwoju dziecka

● **informacje od specjalistów** – wiedza od psychologa, pedagoga, w tym pedagoga specjalnego, logopedy, lekarza (pediatra lub inny specjalista), fizjoterapeuty itp. mogą być cenne;

● **publikacje i szkolenia.**

PODSTAWOWE POJĘCIA EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Edukacja specjalna

Jest to edukacja prowadzona w odpowiednich miejscach, ze specjalnie przeszkoloną kadrą i programami szkoleniowymi opracowanymi z myślą o zaspokojeniu potrzeb edukacyjnych i społecznych jednostek, które znacząco różnią się od swoich rówieśników pod względem cech rozwojowych i kwalifikacji edukacyjnych. Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z 2005 r. możliwości edukacyjne oferowane są małym dzieciom w ośmiu grupach o specjalnych potrzebach.

- Uczniowie z wadą wzroku,
- Studenci z wadą słuchu,
- Studenci z niepełnosprawnością ortopedyczną,
- Studenci przewlekle chorzy,
- Uczniowie z upośledzeniem umysłowym,
- Zdolni i utalentowani uczniowie,
- Uczniowie z trudnościami adaptacyjnymi,
- Uczniowie mający trudności z mówieniem,

Przez uczenia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy rozumieć zarówno dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, jak i te, które mają trudności w spełnieniu standardów wymagań programowych, wynikające ze specyfiki ich zdolności poznawczych i percepcyjnych funkcjonowania (niższe niż przeciętne zdolności intelektualne, a także dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia), zdrowotnych (dzieci przewlekle chore) i środowiskowych (dzieci imigrantów, dzieci z rodzin nieefektywnych edukacyjnie). Takie rozumienie specjalnych potrzeb edukacyjnych ma na celu wdrożenie i urzeczywistnienie idei wyrównywania szans edukacyjnych wszystkich uczniów.

Edukacja włączająca

Treści, metody i techniki nauczania, metody i techniki oceny itp. w celu usunięcia przeszkód stojących przed uczniami znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji w szkołach. Jest to systematyczne projektowanie, opracowywanie i wdrażanie odpowiednich działań. Ponadto edukacja włączająca ma na celu zapewnienie uczniom uczestnictwa w równym i sprawiedliwym procesie uczenia się, zgodnie z ich potrzebami.

Projektowanie uniwersalne

Obejmuje projektowanie przestrzeni, produktów i usług, które spełniają potrzeby społeczeństwa i zapewniają uczestnictwo społeczne, biorąc pod uwagę różne potrzeby i możliwości poszczególnych osób w całym projekcie. Największym błędnym przekonaniem jest to, że projektowanie uniwersalne jest przeznaczone tylko dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Natomiast projektowanie uniwersalne to zasadniczo najlepszy projekt, który przynosi korzyści wszystkim. Jest to struktura, produkt lub usługa, która może być łatwo dostępna, zrozumiała, używana i akceptowana przez wszystkich w społeczeństwie, niezależnie od wieku, rozmiaru, umiejętności i cech.

Ludzka różnorodność i odmienność stanowią sedno procesu projektowania. Projektowanie uniwersalne to najlepszy sposób na wyeliminowanie przeszkód lub ograniczeń ruchowych.

Najmniej restrykcyjne środowisko

Jest to środowisko edukacyjne, które najlepiej spełnia potrzeby edukacyjne ucznia. Podejmowane są ustalenia w celu zaspokojenia edukacyjnych i innych potrzeb ucznia. Zapewnia się uczniom możliwość przebywania z rówieśnikami i wspiera się ich rozwój. Jest to środowisko, w którym w razie potrzeby zapewniane jest wsparcie w zakresie edukacji specjalnej, a sukcesy uczniów są na najwyższym poziomie. Przy podejmowaniu decyzji o wyborze tego rodzaju otoczenia brane są pod uwagę cechy emocjonalne i behawioralne uczniów, cechy rodziny i cechy otoczenia.

Osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Są to osoby, które znacznie różnią się od swoich rówieśników pod względem cech indywidualnych i rozwojowych oraz kwalifikacji edukacyjnych. Innymi słowy, jest to osoba, która rozwija się poniżej lub powyżej normalnego rozwoju w porównaniu do swoich rówieśników.

Zindywidualizowany program kształcenia

Jest to program edukacji specjalnej przygotowany na podstawie programu wykorzystywanego do osiągnięcia pożądaných celów zgodnie z cechami rozwojowymi, potrzebami edukacyjnymi i osiągnięciami osób potrzebujących edukacji specjalnej.

Edukacja włączająca/szkolenie integracyjne

Chociaż te dwie koncepcje wydają się być różnymi pojęciami, są one ze sobą powiązane. Celem obu koncepcji jest uczynienie szkół zdolnymi do zaspokojenia wszystkich potrzeb edukacyjnych wszystkich dzieci. W ten sposób, zamiast tworzyć oddzielne struktury i instytucje dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, aby mieli dostęp do edukacji i mogli w niej uczestniczyć, zapewnia się im równe warunki w tych samych instytucjach. W przypadku braku edukacji włączającej/szkolenia integracyjnego oczekuje się, że osoby potrzebujące edukacji specjalnej dostosują się do istniejących struktur szkolnych. Jednak w ramach edukacji włączającej/szkolenia integracyjnego dąży się do tego, aby struktura szkolna była odpowiednia dla osób o różnych potrzebach.

HISTORIA KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO

Patrząc na historię, można zauważyć, że osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi były wychowywane w szkołach specjalnych lub klasach specjalnych oddzielnie od swoich rówieśników. Idea dzielenia tego samego środowiska edukacyjnego z rówieśnikami, która zaczęła wysuwać się na pierwszy plan w latach 50. po II wojnie światowej, zaczęła się upowszechniać dopiero w latach 60. XX wieku. Badania przeprowadzone w tym okresie wykazały, że uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą nawiązywać relacje z rówieśnikami i uczestniczyć w zajęciach w klasie, gdy mają taką możliwość. Rodziny uczniów potrzebujących specjalnej edukacji podjęły wysiłek, aby rozpowszechnić tę ideę. W tym okresie uczniowie z upośledzeniem wzroku byli pierwszą grupą szkolnictwa specjalnego, która otrzymała edukację wraz z normalnie rozwijającymi się rówieśnikami.

Sformułowanie "Edukacja jest prawem każdego człowieka" w artykule 26 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 roku oraz sformułowanie "Nie można odmówić prawa do edukacji" w artykule 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka z 1952 roku. Stwierdzenia te oznaczają, że konieczne jest zapewnienie możliwości edukacyjnych dla wszystkich osób, aby mogły się rozwijać.

Artykuł 23 Konwencji ONZ o Prawach Dziecka ma na celu umożliwienie dzieciom o specjalnych potrzebach korzystania z takich możliwości, jak edukacja, kształcenie zawodowe, usługi opieki medycznej, usługi rehabilitacyjne, praca, odpoczynek.

Podczas Światowej Konferencji na temat Edukacji dla Wszystkich w 1990 r. dążono do zapewnienia wszystkim prawa do edukacji, zwłaszcza tym, którzy potrzebują edukacji specjalnej, bez względu na różnice indywidualne, i przyjęto, że cel ten zostanie osiągnięty w ramach "edukacji włączającej".

Kiedy analizowane są międzynarodowe regulacje prawne, na pierwszy plan wysuwają się Deklaracja z Salamanki i międzynarodowe konwencje przygotowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych oraz Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych dotyczące edukacji jednostek.

Deklaracja z Salamanki; została opublikowana w Salamance w Hiszpanii w 1994 roku przez panel edukatorów, administratorów, ekspertów i przedstawicieli instytucji z 92 państw i 25 instytucji.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 13 grudnia 2006 roku. Konwencja ta ma na celu zapewnienie, że "osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi korzystają ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności.

POLITYKA EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ KRAJÓW PARTNERSKICH

Edukacja włączająca w Polsce

Każdy uczeń wymaga indywidualnego podejścia i wsparcia w radzeniu sobie z trudnościami i doskonaleniu swoich umiejętności. Jednak uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagają szczególnego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego. Do takich uczniów należą zarówno dzieci z trudnościami w nauce (wynikającymi z obniżonej sprawności intelektualnej, problemów zdrowotnych lub ograniczeń środowiskowych), jak i dzieci wybitnie uzdolnione. Jedni i drudzy wymagają dostosowania metod nauczania do ich możliwości. Takie rozumienie specjalnych potrzeb edukacyjnych sprzyja wyrównywaniu szans edukacyjnych wszystkich uczniów. W Polsce zmiany prawne w zakresie organizacji kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zostały wprowadzone w 2010 roku. Zmiany miały charakter systemowy i zmierzały do:

- Uelastycznienia modelu kształcenia dopasowanego do indywidualnych potrzeb uczniów stworzenie warunków do systematycznego podnoszenia jakości metod nauczania przygotowanie uczniów do podejmowania świadomych decyzji zawodowych.
- Zapewnienia lepszego dostępu do wczesnego wspomagania rozwoju i edukacji, w tym wczesnej interwencji i wychowania przedszkolnego.
- Zapewnienia form i warunków egzaminów zewnętrznych dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności. Podstawowe założenia zmian:
- Wsparcia udzielonego możliwie jak najbliżej ucznia i jak najwcześniej - rozpoznanie potrzeb ucznia jest obowiązkiem każdego nauczyciela, specjalisty czy pracownika szkoły.
- Nauczyciel i specjalista prowadzący zajęcia z uczniem współpracują w formule zespołowej.
- Podstawą kształcenia uczniów niepełnosprawnych są indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne, niezależnie od typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie niepełnosprawni (przed specjalną i integracyjną).

W polskich placówkach oświatowych nauczyciele i pedagodzy szkolni mają określone zadania w zakresie udzielania pomocy. Jednym z nich jest diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Diagnoza ucznia opiera się na:

- Określeniu mocnych stron ucznia, jego predyspozycji, zainteresowań,
- Identyfikacji barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach określa zasady obejmowania uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Pomoc ta polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie ucznia w szkole. Celem pomocy jest tworzenie warunków do rozwoju i pełnej aktywności dzieci, a działania pomocowe powinny obejmować uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi:

- z niepełnosprawnościami,
- zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- z zaburzeniami zachowania lub zaburzeniami emocjonalnymi,
- ze szczególnymi uzdolnieniami,
- ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- z deficytami kompetencji i zaburzeniami językowymi,
- przewlekle chorych,
- w sytuacjach kryzysowych lub traumatycznych,
- z doświadczeniem porażki edukacyjnej,
- zaniedbane środowiskowo (niekorzystna sytuacja życiowa i rodzinna, negatywny wpływ środowiska).

Każda szkoła samodzielnie opracowuje program wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem podejmowanych działań jest sukces dziecka obliczony na jego potencjał. Zakres i charakter wsparcia udzielanego przez nauczyciela każdemu uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi będzie inny, gdyż musi uwzględniać rzeczywiste trudności i deficyty lub umiejętności i predyspozycje ucznia, jego wiek, stan zdrowia, sytuację rodzinną itp.

Poniżej znajduje się lista przykładów działań wspierających w zależności od indywidualnych potrzeb i okoliczności:

- w przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną - umożliwienie im uczenia się we własnym tempie, wyznaczanie celów zgodnych z możliwościami uczniów, chwalenie za wysiłki, stały nadzór;
- dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową - usuwanie barier architektonicznych uniemożliwiających poruszanie się po szkole, dostosowanie stanowiska pracy ucznia tak, aby mógł samodzielnie wykonywać różne czynności;
- dla uczniów z zaburzeniami komunikacji werbalnej - wspieranie ucznia niemówiącego metodami komunikacji niewerbalnej (wprowadzenie systemu komunikacji, paszportu komunikacyjnego, tablic komunikacyjnych), ścisła współpraca z rodzicami ucznia (stosowanie tego samego systemu wspomagania komunikacji, oznakowanie pomieszczeń, przedmiotów systemem językowym, którym posługuje się uczeń lub uniwersalnym przyjętym w szkole - w przypadku, gdy uczniowie posługują się różnymi systemami AAC);
- w przypadku uczniów przewlekle chorych - uwzględnienie specyfiki choroby (częste przerwy, świadomość, ile czasu uczeń może poświęcić na naukę w domu), rozpoznawanie oznak gorszego samopoczucia i odpowiednie reagowanie, pomoc w nadrobieniu zaległości wynikających z częstych nieobecności, integracja ucznia z klasą, organizowanie czasowego nauczania indywidualnego w domu ucznia;
- dla uczniów z ADHD - poznanie specyficznych reakcji i zachowań dziecka, pomoc w nawiązywaniu relacji rówieśniczych, organizacja przestrzeni (porządek, ograniczenie bodźców), skuteczna komunikacja (krótkie instrukcje), powtarzanie codziennych obowiązków (rutyna), konsekwencja w zachowaniu, ustalenie obowiązujących norm i zasad, praca wychowawcza z całą klasą;
- dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym – jasne określenie

obowiązujących norm i ich konsekwentne przestrzeganie, indywidualne omówienie niewłaściwych zachowań i nagradzanie właściwych zachowań, działania socjoterapeutyczne, kontrakt z rodzicami mający na celu ujednoczenie działań wychowawczych, praca wychowawcza z całą klasą;

- dla uczniów szczególnie uzdolnionych - zachęcanie do rozwijania talentów, udział w konkursach (olimpiadach) i kołach zainteresowań, indywidualny tok nauki.

Każda szkoła opracowuje procedurę organizowania i zapewniania pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

- Organizatorem pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole jest dyrektor szkoły.
- Koordynatorem pomocy w szkole jest specjalista – pedagog, szkolny psycholog.
- Organizatorem i koordynatorem pomocy konkretnemu uczniowi jest jego wychowawca.
- Realizatorami pomocy dla konkretnego ucznia są wszyscy nauczyciele, wychowawcy, specjaliści szkolni.

W szkole zostaje powołany zespół do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zespołowi przewodniczy wychowawca klasy. Nauczyciele i specjaliści dokonują także oceny skuteczności udzielonej pomocy i formułują wnioski dotyczące dalszych działań pomocowych.

Praktyki edukacji włączającej wdrażane w Polsce

Polska, podobnie jak wiele innych krajów, pracuje nad poprawą praktyk edukacji włączającej, aby zapewnić wszystkim uczniom, w tym osobom z niepełnosprawnościami lub specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, równe szanse uczenia się i rozwijania swoich umiejętności.

Należy podkreślić, że dostosowanie się do potrzeb dziecka leży w gestii systemu szkolnego.

U podstaw dobrych praktyk w polskiej szkole leżą następujące aspekty:

● **Szkolenie i wsparcie dla nauczycieli:**

Nauczyciele przechodzą szkolenia i doskonalenie zawodowe w zakresie włączających metod nauczania, edukacji specjalnej i strategii wspierających różnorodne potrzeby edukacyjne.

● **Wsparcie zasobów:**

Szkoły są wyposażone w zasoby i personel pomocniczy, taki jak nauczyciele szkół specjalnych, terapeuci i doradcy, aby pomagać uczniom niepełnosprawnym. Od września 2022 roku katalog specjalistów zatrudnionych w szkole został poszerzony o stanowisko pedagoga specjalnego.

● **Zindywidualizowane wsparcie dla uczniów:**

Dla każdego ucznia ze wskazaniem poradni psychologiczno-pedagogicznej ustala się kilka dodatkowych zajęć: zajęcia wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, trening umiejętności społecznych, zajęcia rewalidacyjne. Dla niektórych uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego i specjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia zespół nauczycieli opracowuje Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny. Ankietowani polscy nauczyciele potwierdzili, że w każdej klasie mają po kilku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Część z nich uczestniczy w zajęciach dydaktyczno - wyrównawczych prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno - pedagogicznej. Aby wspierać rozwój uczniów w nauce, nauczyciele

- pracują indywidualnie lub w grupach na lekcjach z wykorzystaniem metod: aktywizujących, polisensorycznych, wizualnych, poznawczych, TPR, obserwacji kierowanej, informacji zwrotnej, notatki linearnej oraz nauczania koleżeńskiego;
- włączają metody cyfrowe z wykorzystaniem następujących platform internetowych: Librus, Classroom, MyEnglishLab, LearningApps.org, Liveworksheets.com, DlaUcznia.info, Wordwall, Kahoot, Genial.ly, Nearpod, Engly.pl, Quizlet i Quizizz;
- dostosowują zadania (w tym testy) pod względem objętości, struktury, formy i tempa pracy do możliwości i potrzeb psychofizycznych ucznia;
- indywidualizują pracę z uczniem;
- formułują krótkie, jasne i zindywidualizowane polecenia dla uczniów;
- przydzielają uczniom materiał do opanowania w mniejszych ilościach i w dłuższym czasie;
- używają ilustracji graficznych;
- używają fiszek/ilustracji i opierają się na obrazach i skojarzeniach, aby ułatwić zapamiętywanie/przypominanie znaczeń słownictwa lub rozumienie wyżej wymienionych tekstów;
- zachęcają uczniów do poprawiania błędów językowych w pisaniu słownictwa i ich własnych pracach ,
- umożliwiają uczniom korzystania z komputera w domu w celu edytowania/dokończenia pisemnych wypowiedzi.

● **Współpraca:**

Nacisk kładziony jest na współpracę między nauczycielami, specjalistami ds. edukacji specjalnej, Poradnią Psychologiczną i rodzicami do stworzenia skutecznych systemów wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych.

● **Wsparcie technologiczne:**

Aby pomóc uczniom niepełnosprawnym w nauce i komunikacji, wykorzystywane są technologie i narzędzia wspomagające.

● **Integracja społeczna i uwrażliwianie:**

Szkoły często prowadzą programy uświadamiające, aby uwrażliwić uczniów pełnosprawnych na wyzwania stojące przed ich rówieśnikami, tworząc w ten sposób bardziej włączające i empatyczne środowisko.

Metody i techniki, o których wspominali w wywiadzie nauczyciele, mające na celu wspieranie rozwoju społecznego i emocjonalnego uczniów:

- stosowanie wzmocnień pozytywnych, tworzenie przyjaznej atmosfery na lekcjach; unikanie stresującej atmosfery i presji czasu;
- docenianie każdego wysiłku i aktywności na lekcjach; ocenianie wysiłku i wysiłku włożonego w wykonanie zadania, a nie końcowego rezultatu;
- praca w parach i grupach;
- stosowanie metod cyfrowych; omawianie postępów ze studentami, udzielanie wskazówek dotyczących dalszej pracy i umożliwienie im sprawdzenia dowolnej pracy.

● Wsparcie partnerów i programów:

Zachęcamy do korzystania z programów mentoringu rówieśniczego i wsparcia, dzięki którym uczniowie mogą uczyć się od siebie nawzajem i wspierać się nawzajem. Postawy i stereotypy dotyczące dzieci ze specjalnymi potrzebami mogą stanowić barierę na drodze do włączenia społecznego. W dalszym ciągu podejmowane są wysiłki mające na celu zmianę postaw społecznych.

Rozmówca specjalista wspominał o niektórych programach wspierających rozwój społeczno-emocjonalny dzieci ze specjalnymi potrzebami: zajęcia plastyczne, dramy, gry dydaktyczne, portfolio, Trening Umiejętności Społecznych i programy profilaktyczne: „Apteczka Emocjonalna”, „Skarb Archipelag”.

● Ewaluacja i ocena:

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami poddawani są ocenie w polskich szkołach dwa razy w roku. Nauczyciele biorą pod uwagę doskonalenie dydaktyczne uczniów, rozwój społeczny czy umiejętności wskazane w Indywidualnym Programie Terapeutycznym.

Edukacja włączająca w Turcji

Celem edukacji włączającej jest zagwarantowanie każdemu uczniowi, niezależnie od jego indywidualnych cech i pochodzenia, dostępu do edukacji dostosowanej do jego potrzeb i możliwości. Metoda ta sprzyja zrozumieniu, równości i szacunkowi wśród uczniów, jednocześnie dbając o specjalne potrzeby tych, którzy mogą potrzebować dodatkowej pomocy.

Turecki narodowy system edukacji składa się z dwóch głównych części: edukacji formalnej i edukacji nieformalnej. Edukacja formalna obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, średnie i instytucje szkolnictwa wyższego.

Większość szkół specjalnych to szkoły średnie zawodowe i techniczne objęte edukacją formalną. Kształcenie pozaformalne obejmuje kształcenie osób, które nigdy się nie uczyły lub które zakończyły naukę bez uzyskania kwalifikacji, a także tych, które nadal uczęszczają do edukacji formalnej, ale chcą skupić się na konkretnym przedmiocie.

W związku z tym niektóre szkoły specjalne, szkoły zawodowe, specjalne ośrodki kształcenia zawodowego, specjalne ośrodki nauki i sztuki są częścią systemu edukacji pozaformalnej w Turcji. Szkoły specjalne zostały skonfigurowane zgodnie z poziomami w tureckim systemie edukacji narodowej.

Polityka, ustawodawstwo i strategię w Turcji

Po ustawodawstwie i rozporządzeniach wydanych w latach 1983, 1997, 2004 i 2006 (Ministerstwo ds. Edukacji -MONE, 1983,1997), 2004, 2006), w Turcji poprawiono edukację dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE).

Podstawowe zasady pedagogiki specjalnej są zgodne z celami ogólnymi i podstawowymi zasady tureckiej edukacji narodowej; wszystkie osoby z SPE korzystają z usług edukacji specjalnej zgodnie ze swoimi potrzebami, zainteresowaniami, zdolnościami i kompetencjami; osoby z SPE rozpoczynają naukę w młodym wieku; planowanie i realizacja usług edukacji specjalnej dla osób z SPE, w miarę możliwości bez zmiany ich otoczenia społecznego i fizycznego; preferowanie edukacji osób z SPE wspólnie z rówieśnikami, biorąc pod uwagę ich wyniki w nauce i dostosowując cel, treść procesu nauczania i ewaluację; współpraca z organizacjami i instytucjami świadczącymi usługi rehabilitacyjne dla osób z SPE, w celu utrzymania ich edukacji na wszystkich poziomach i we wszystkich typach; opracowywanie zindywidualizowanych planów edukacyjnych i wdrażanie programów edukacyjnych zgodnie z potrzebami jednostki, biorąc pod uwagę ich kompetencje, cechy we wszystkich obszarach rozwojowych oraz kompetencje w różnych obszarach edukacyjnych (MONE, 2006).

Ogólnie rzecz biorąc, w Turcji dostępne są trzy usługi w zakresie edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami (SPE):

- a) włączenie dzieci ze specjalnymi potrzebami do klas ogólnodostępnych;
- b) szkoły specjalne z zakwaterowaniem lub bez;
- c) specjalne klasy lub jednostki w szkołach ogólnodostępnych

Specjalne usługi edukacyjne we wczesnym dzieciństwie

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje edukację osób w wieku 0-36 miesięcy. Usługi w zakresie edukacji wczesnoszkolnej realizowane są w szkołach i placówkach, a w razie potrzeby w domu. Podejmowane są środki i dokonywane są niezbędne ustalenia, aby zapewnić edukację osobom z SPE wraz z rówieśnikami bez SPE. Ministerstwo ds Edukacji -MONE wspiera i współpracuje ze stowarzyszeniami organizacjami i instytucjami w celu identyfikacji i wykrywania osób z SPE oraz prowadzenia edukacji przewidzianej dla tych osób.

Specjalne usługi edukacyjne w edukacji przedszkolnej Edukacja przedszkolna jest obowiązkowa dla osób z SEN w wieku od 37 do 66 miesięcy.

Preferowane jest, aby osoby z SPE kontynuowały naukę włączającą w klasach z rówieśnikami w szkołach ogólnodostępnych. Istnieje jednak możliwość kontynuacji ich nauki w przedszkolach specjalnych dla dzieci w wieku 37-66 miesięcy oraz otwarcia oddziałów specjalnych dla dzieci w wieku 48-66 miesięcy w szkołach ogólnodostępnych.

Specjalne usługi edukacyjne w szkołach podstawowych.

Główną preferencją jest, aby osoby z SPE kontynuowały naukę w szkołach ogólnodostępnych z rówieśnikami. Jednakże osoby, które nie są w stanie osiągnąć ogólnych celów programów edukacyjnych, kontynuują naukę w szkołach i placówkach specjalnych, w których opracowywane są plany edukacyjne uwzględniające poziom osiągnięć jednostek w obszarach rozwojowych (MONE, 2006).

Organizacje powiązane z Ministerstwem Edukacji Narodowej-MONE, pełniące różne role i obowiązki, takie jak diagnoza, rehabilitacja zawodowa, opieka oraz edukacja/szkolenia, są następujące:

- a) ośrodki poradnictwa i badań,
- b) publiczne i niepubliczne szkoły specjalne,
- c) szkoły i klasy specjalne z internatem,
- d) szkoły zawodowe i ośrodki kształcenia zawodowego.

W ostatnich latach Turcja poczyniła znaczne postępy w promowaniu edukacji włączającej, łącznie z przyjęciem w maju 2009 r. Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która uznaje prawo osób niepełnosprawnych do dostępu do edukacji na równych zasadach z innymi osobami. Podkreśla również znaczenie szkolenia nauczycieli i rozwoju zawodowego w promowaniu edukacji włączającej w Turcji.

Kolejnym ważnym elementem edukacji włączającej w Turcji było nadanie priorytetu kształceniu nauczycieli i rozwojowi zawodowemu. W 2016 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej uruchomiło Program Certyfikat Edukacji Włączającej, który zapewnia szkolenia dla nauczycieli w zakresie wspierania uczniów niepełnosprawnych w klasie. Program ten pomógł zapewnić nauczycielom umiejętności i wiedzę niezbędną do zapewnienia skutecznego wsparcia uczniom o różnorodnych potrzebach i możliwościach.

Edukacja włączająca/rodzaje szkoleń integracyjnych w Turcji

A) Edukacja włączająca w pełnym wymiarze godzin

Jest to praktyka integracji edukacyjnej i społecznej uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tej samej klasie z ich normalnie rozwijającymi się rówieśnikami. Rejestracja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odbywa się w klasie kształcenia ogólnego. Uczniowie ci mogą uczestniczyć we wszystkich zajęciach prowadzonych w całej klasie wraz ze swoimi normalnie rozwijającymi się rówieśnikami

B) Edukacja włączająca w niepełnym wymiarze godzin

Jest to metoda kształcenia umożliwiająca uczniom wymagającym kształcenia specjalnego otrzymywanie edukacji i uczestniczenie w zajęciach edukacyjnych razem z rówieśnikami, którzy wykazują normalny rozwój, tylko na kursach, na których mogą odnieść sukces. W tej metodzie uczeń wymagający kształcenia specjalnego jest zapisywany do klasy specjalnej. Uczeń ten może uczestniczyć w niektórych zajęciach w klasach ogólnodostępnych.

C) Szkolenie w zakresie odwróconej integracji

Uczniowie o normalnym rozwoju mogą z własnej woli uczyć się w szkołach specjalnych z własnej woli. Uczniowie ci mogą odbyć szkolenie prowadzone przez nauczyciela kształcenia specjalnego wraz z rówieśnikami wymagającymi kształcenia specjalnego. W tym modelu edukacji uczniowie o prawidłowym rozwoju stają się wzorem dla uczniów wymagających kształcenia specjalnego.

Praktyki edukacji włączającej wdrażane w Turcji

Jeśli spojrzymy na ogólne praktyki w Turcji, edukacja włączająca jest stopniowo wdrażana na wszystkich poziomach edukacji w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin. W tym zakresie, osoby potrzebujące edukacji specjalnej mogą kontynuować naukę w szkołach wszystkich typów i poziomów w ramach edukacji włączającej, uzyskując raport Rady ds. Oceny Edukacji Specjalnej.

Osoby wymagające kształcenia specjalnego mogą kontynuować naukę w tej samej klasie ze swoimi rówieśnikami w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin w ramach edukacji włączającej.

W szkołach, w których realizowana jest edukacja włączająca, obowiązkowe jest utworzenie jednostki opracowującej program edukacji zindywidualizowanej oraz wdrażanie decyzji tej jednostki.

Następujące aspekty są brane pod uwagę przy wdrażaniu edukacji włączającej usługi:

- Uczniowie otrzymują edukację zgodnie z programem edukacyjnym stosowanym w szkole, do której są zapisani.
- Indywidualny program edukacyjny jest przygotowywany zgodnie z potrzebami uczniów.
- Uczniowie, którzy ukończyli szkołę średnią, otrzymują dyplomy przyznawane ich rówieśnikom.
- W szkołach zapewnia się odpowiednie warunki dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także potrzebami edukacyjnymi i otwierany jest pokój edukacji wspomagającej.
- Klasy, w których uczą się uczniowie o normalnym rozwoju; Maksymalnie 2 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi umieszcza się w klasie.

Oprócz tego, osoby potrzebujące edukacji specjalnej, które nie mogą uczyć się w tej samej klasie co ich rówieśnicy, mogą uczyć się w szkołach specjalnych i klasach specjalnych. Te specjalne szkoły i klasy są otwierane z uwzględnieniem diagnoz, cech i potrzeb osób potrzebujących edukacji specjalnej. (Autyzm, upośledzenie umysłowe, upośledzenie wzroku i słuchu itp.)

Pomimo dużej liczby osób potrzebujących edukacji specjalnej oraz przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących edukacji włączającej w Turcji, badania pokazują, że istnieją pewne trudności w praktyce. Niezwykle ważne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia nauczycielom i uczniom oraz zwiększenie liczby praktyk opartych na danych w celu zapewnienia skutecznej i wysokiej jakości edukacji włączającej.

Edukacja włączająca w Rumunii

Rumunia pracuje nad promowaniem edukacji włączającej, aby zapewnić równy dostęp do edukacji wszystkim uczniom, w tym tym niepełnosprawnym lub ze specjalnymi potrzebami. Kraj wdrożył kilka polityk i inicjatyw wspierających edukację włączającą.

Ramy prawne edukacji włączającej w Rumunii obejmują kilka kluczowych przepisów i przepisy prawne:

→ Ustawa nr 448/2006 o ochronie i promowaniu praw osób niepełnosprawnych: Ustawa ta ustanawia ogólne zasady ochrony praw i zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym. Podkreśla prawo do edukacji i integracji z głównym nurtem placówek edukacyjnych.

→ Decyzja Rządu nr 566/2011: Decyzja ta zawiera wytyczne dotyczące organizacji i funkcjonowania usług wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Podkreśla znaczenie zindywidualizowanych planów edukacyjnych, specjalistyczne wsparcie oraz współpracę między szkołami, rodzicami i odpowiednimi specjalistami.

→ Decyzja Rządu nr 707/2011: Decyzja ta ustanawia Krajową Urząd Ochrony Praw Osób Niepełnosprawnych i zapewnia swoją rolę w monitorowaniu i promowaniu edukacji włączającej.

W Rumunii wdrażanie polityki edukacji włączającej wymaga wspólnego wysiłku szkół, nauczycieli, rodziców i odpowiednich specjalistów. Celem jest stworzenie włączającego środowiska uczenia się, które uwzględni różnorodne potrzeby wszystkich uczniów. Szkoły zachęcane są do zapewniania zindywidualizowanego wsparcia i rozsądnych udogodnień, aby zapewnić równy dostęp do edukacji uczniom niepełnosprawnym lub ze specjalnymi potrzebami.

Ponadto rumuńskie Ministerstwo Edukacji okresowo wydaje wytyczne i rekomendacje wspierające wdrażanie edukacji włączającej. Niniejsze wytyczne skupiają się na takich tematach, jak opracowywanie włączających programów nauczania, szkolenie nauczycieli i świadczenie specjalistycznych usług wsparcia.

Oto kilka kluczowych punktów dotyczących polityki edukacji włączającej w Rumunii:

● **Legislacja i ramy:** Rumunia posiada ramy prawne wspierające integrację edukacji, w tym Ustawy o Edukacji i Ustawy o Edukacji Narodowej, które kładą nacisk na równość szans i dostęp do edukacji dla wszystkich dzieci. Dodatkowo, Rumunia jest sygnatariuszem umów międzynarodowych, takich jak Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, która dodatkowo wzmacnia zaangażowanie w edukację włączającą.

● **Podejście włączające:** Głównym podejściem do edukacji włączającej w Rumunii jest: włączenie do głównego nurtu edukacji, w ramach którego zachęca się uczniów niepełnosprawnych lub ze specjalnymi potrzebami do uczęszczania do zwykłych szkół wraz ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami. Nacisk położony jest na zapewnienie niezbędnego wsparcia i zakwaterowania, aby wszyscy uczniowie mogli w pełni uczestniczyć w procesie edukacyjnym.

● **Zindywidualizowane Plany Edukacyjne (IEP):** Zindywidualizowane Plany Edukacyjne są opracowywane dla uczniów niepełnosprawnych lub ze specjalnymi potrzebami. Plany te określają konkretne cele, zakwaterowanie i usługi wsparcia wymagane do zaspokojenia unikalnych potrzeb każdego ucznia. Zintegrowane programy nauczania są opracowywane we współpracy z rodzicami, nauczycielami i innymi specjalistami, aby zapewnić całościowe podejście do edukacji.

● **Usługi wsparcia:** Rumunia zapewnia różne usługi wsparcia w celu ułatwienia edukacji włączającej. Usługi te mogą obejmować zapewnienie specjalistycznego sprzętu, technologii wspomagających, dodatkowych zasobów dydaktycznych oraz dostępność przeszkolonych specjalistów, takich jak nauczyciele szkół specjalnych, psychologowie i terapeuci, którzy będą wspierać uczniów o zróżnicowanych potrzebach.

● **Szkolenie i rozwój zawodowy nauczycieli:** Podjęto wysiłki w celu podniesienia umiejętności i wiedzy nauczycieli w edukacji włączającej. Nauczycielom zapewnia się programy szkoleniowe i możliwości rozwoju zawodowego, aby wyposażyć ich w strategię skutecznego nauczania uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi i tworzenia włączającego środowiska w klasie.

● **Partnerstwo i współpraca:** Zachęcamy do współpracy pomiędzy szkołami, rodzicami, organizacjami społecznymi i odpowiednimi stronami zainteresowanymi w celu wspierania edukacji włączającej. Partnerstwa te mają na celu dzielenie się zasobami, wiedzą i doświadczeniami, umożliwiając sieć wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych lub ze specjalnymi potrzebami. Zaangażowanie rodziców i społeczności ma kluczowe znaczenie dla powodzenia edukacji włączającej. Szkoły i władze zachęcają rodziców do aktywnego udziału w edukacji swoich dzieci, a powołane stowarzyszenia rodziców powstały, aby bronić praw i potrzeb uczniów niepełnosprawnych.

● **Dostępna infrastruktura i zasoby:** Edukacja włączająca wymaga dostosowań fizycznych i infrastrukturalnych. Szkoły sprawiły, że ich obiekty i materiały są bardziej dostępne dla uczniów niepełnosprawnych, w tym tych z niepełnosprawnością ruchową, wzrokową lub słuchową oraz trudnościami w uczeniu się. Obejmuje to podjazdy i technologie wspomagające.

● **Programy wczesnej interwencji:** Usługi wczesnej interwencji mają fundamentalne znaczenie dla identyfikacji i wspierania dzieci niepełnosprawnych w młodym wieku. Rumunia wdrożyła różne programy mające na celu identyfikację trudności w nauce i zapewnienie interwencji od wczesnego etapu. Takie wczesne wsparcie może zapobiec późniejszym wyzwaniom edukacyjnym i społecznym.

● **Współpraca i tworzenie sieci:** Szkoły i instytucje edukacyjne współpracują z organizacjami pozarządowymi i grupami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, aby dzielić się doświadczeniami, zasobami i wiedzą. Współpraca ta pomaga podnosić świadomość, oferować wskazówki i zapewniać dodatkowe wsparcie uczniom niepełnosprawnym.

● **Monitorowanie i ewaluacja:** Wdrażanie praktyk edukacji włączającej jest stale monitorowane i oceniane w celu pomiaru ich skuteczności. Oceny i mechanizmy informacji zwrotnej są wykorzystywane do identyfikacji obszarów wymagających poprawy i zapewnienia, że potrzeby wszystkich uczniów są zaspokajane.

Doświadczenia we wdrażaniu edukacji włączającej w rumuńskich szkołach są różnicowane. Chociaż poczyniono znaczne postępy, nadal istnieją wyzwania. Wyzwania te obejmują niedobór wyszkolonych nauczycieli szkół specjalnych, potrzebę bardziej dostępnych zasobów oraz bariery związane z postawami, które należy pokonać. Opór wobec zmian i błędne przekonania na temat edukacji włączającej czasami utrudniają jej przyjęcie.

Należy zauważyć, że wdrażanie i skuteczność polityki w zakresie edukacji włączającej może różnić się w zależności od regionu lub szkoły w Rumunii.

Praktyki edukacyjne poprzez Edukację włączającą / Edukację integracyjną: wspieranie integracji każdego ucznia

W obszarze edukacji włączającej nacisk położony jest na świadczenie usług wsparcia osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, umożliwiając im interakcję z rówieśnikami i zdobywanie edukacji. Ta forma edukacji umożliwia włączenie osób wymagających kształcenia specjalnego do zwykłych klas, w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin.

Zasadniczo edukacja włączająca obejmuje wszystkie praktyki edukacyjne ukierunkowane na integrację osób ze specjalnymi potrzebami ze społeczeństwem, promując ich zdolność do niezależnego życia.

Głównym celem tych praktyk włączających nie jest wyłącznie zapewnienie dzieciom rozwoju podobnie jak ich rówieśnicy. Zamiast tego celem jest wykorzystanie unikalnych zainteresowań i umiejętności każdego dziecka, co ostatecznie ułatwi jego integrację z szerszą społecznością.

Wspierając większy udział w edukacji, osiągając bardziej znaczące sukcesy oraz promując uznanie i akceptację różnic społecznych, edukacja włączająca staje się siłą transformacyjną w kształtowaniu bardziej włączającego i harmonijnego społeczeństwa.

W tej części przewodnika zagłębimy się w relacje z wywiadów z Polski, Turcji i Rumunii, zdobywając wiedzę na temat ich unikalnego podejścia i doświadczeń we wdrażaniu praktyk edukacji włączającej.

Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w Polsce:

W naszych wywiadach z nauczycielami, rodzicami i uczniami w Polsce zbadaliśmy i zidentyfikowaliśmy strategie pomocy uczniom ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się. Klasy w Polsce liczą średnio 25 uczniów, kilkoro uczniów ma indywidualne potrzeby edukacyjne. Warto zaznaczyć, że im starsze dzieci, tym częściej diagnozuje się uczniów. Większość dzieci diagnozuje się na początku kolejnego etapu edukacyjnego, w czwartej klasie, po kilku miesiącach, kiedy zwiększają się wymagania edukacyjne i nasila się występowanie trudności szkolnych.

W Polsce diagnozę dziecka można przeprowadzić na wniosek rodzica lub za sugestią nauczyciela. Wspólne działania pedagogów szkolnych, psychologów, nauczycieli przedmiotów i wychowawców klas, prowadzą do identyfikacji problemów i diagnozy przez Poradnie Psychologiczno-Poradnicze. Kolejnym etapem pomocy uczniowi jest określenie form i technik pracy z dzieckiem, a także przekazanie konkretnych wskazówek dotyczących pracy zarówno nauczycielowi, jak i rodzicowi. Należy podkreślić znaczenie ewaluacji pracy z dzieckiem z trudnościami w uczeniu się, w której uwzględnia się rozwijane umiejętności i postęp osiągnięć edukacyjnych

Dla dzieci z trudnościami społecznymi szkoła oferuje zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapię logopedyczną, trening umiejętności społecznych TUS, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalne, społeczne i komunikacyjne oraz trening zastępowania agresji.

Wszystkie działania opierają się na zaufaniu i otwartości na ucznia. Tylko w takiej atmosferze uczeń, często z obniżonym poczuciem własnej wartości, poczuje się bezpiecznie i otworzy na udzielane wsparcie.

Ankietowani nauczyciele wymieniali deficyty uczniów, z którymi spotykają się na co dzień w swojej pracy (w tym uczniowie objęci zajęciami wyrównawczymi w ramach zajęć pomocy psychologiczno-pedagogicznych): specyficzne trudności w uczeniu się w postaci dysleksji, dysgrafii i dysortografii, nadpobudliwość psychoruchowa, zaburzenia rozwojowe oraz głęboka dysleksja rozwojowa i dyskalkulia. U mniejszego odsetka uczniów diagnozuje się niepełnosprawność mieszaną – niepełnosprawność ruchową (brak prawego przedramienia) i niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim. Coraz większa jest także liczba uczniów posiadających ocenę potrzeby kształcenia specjalnego oraz specjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia. Dla takich uczniów zespół nauczycieli opracowuje Indywidualny Program Terapeutyczny w oparciu o diagnozę Poradni Psychologiczno-Poradniczej, a wcześniej opinię lekarza psychiatry.

Nauczyciele podkreślali różnorodność technik stosowanych w pracy z dzieckiem. Dodali także, że w edukacji włączającej nauczyciel musi dostosować metody i techniki pracy, aby osiągnąć sukces. Aby wspierać rozwój edukacyjny uczniów, nauczyciele bardzo często biorą udział w różnych kursach i szkoleniach oferowanych przez szkoły.

Rodzice podkreślali znaczenie motywacji do pracy oraz fakt, że uczniów należy oceniać nie za wynik i ocenę, ale za wysiłek włożony w pracę. W procesie uczenia się, oprócz nauczycieli, wspierają swoje dzieci także rodzice. Istnieją cykliczne szkoły dla rodziców prowadzone przez specjalistów.

Dzieci opisywały także techniki wspomagające proces uczenia się, m.in. techniki relaksacyjne, przerwy, gry i zajęcia ruchowe. Wśród metod stosowanych przez uczniów do radzenia sobie ze swoimi trudnościami wymienili: systematyczne powtarzanie, wsparcie rodziców, zajęcia dodatkowe w małych grupach lub indywidualnie oraz materiały audiowizualne wykorzystywane na zajęciach. Większość uczniów podkreślała rolę systematycznej pracy, pomocy w domu i udziału w zajęciach dodatkowych. Uczniowie korzystają z dodatkowych zajęć wyrównawczych organizowanych w szkole, z drugiej strony niektórzy uczniowie wspominali, że zajęcia dodatkowe im to utrudniają, ponieważ są zmęczeni po szkole. Poradnia Psychologiczna sugeruje także kolejną diagnozę po pewnym czasie.

Podsumowując praktykę edukacyjną w pracy z dzieckiem ze specyficznymi trudnościami w nauce w Polsce, należy podkreślić, że od momentu diagnozy ucznia obowiązują określone formy wsparcia dziecka, metody i techniki pracy z dzieckiem w szkole, zajęć indywidualnych lub grupowych w szkole i poza nią, a także określenia specyfiki pracy z dzieckiem w domu. Zespół specjalistów w Poradni Psychologicznej oraz klasowe zespoły nauczycieli w szkołach oceniają postępy ucznia, proponując ponowną diagnozę lub analizę osiągnięć ucznia

Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w Turcji

W wywiadach przeprowadzonych z nauczycielami w Turcji zbadano wyzwania i strategie pomocy uczniom ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się. Poniżej podsumowano kluczowe ustalenia: W tureckich klasach, liczących średnio 25-35 uczniów, około 4-5 uczniów na klasę ma zindywidualizowane potrzeby edukacyjne. Warto zauważyć, że 1 lub 2 z tych uczniów może mieć specjalne trudności w uczeniu się, przy czym niektórzy z nich są oficjalnie zdiagnozowani, a inni potencjalnie niezdiagnozowani ze względu na preferencje rodziców.

Identyfikacja uczniów z trudnościami w nauce następuje zazwyczaj około listopada-grudnia pierwszej klasy. Wspólne wysiłki obejmują doradców szkolnych, rodziców i Centrum Poradnictwa i Badań (GRC). Diagnoza prowadzi do dalszej współpracy ze specjalnymi ośrodkami rehabilitacyjnymi i ośrodkami edukacji specjalnej.

Uczniowie z trudnościami w uczeniu się wykazują trudności w różnych obszarach, w tym w czytaniu, pisaniu, operacjach matematycznych, wykonywaniu instrukcji, organizowaniu rzeczy i utrzymywaniu koncentracji. Dodatkowe trudności w uczeniu się, przy czym niektórzy z mową i językiem, wyzwania związane z mobilnością oraz zmagania z relacjami społecznymi i gramami z zasadami.

Aby wspierać rozwój społeczny i emocjonalny uczniów z trudnościami w nauce, nauczyciele stosują strategie, takie jak przydzielanie zadań zachęcających do komunikacji, identyfikowanie mocnych stron ucznia i ułatwianie interakcji z kolegami z klasy. Działania w zakresie wsparcia rówieśniczego są wdrażane w celu wspierania integracji i zapobiegania grupowaniu. Nauczyciele regularnie zmieniają ustawienie uczniów, angażują się w projekty i pracę grupową oraz łączą uczniów z trudnościami w nauce w pary z rówieśnikami osiągającymi wysokie wyniki.

Nauczyciele podkreślają złożoność edukacji specjalnej, kładąc nacisk na unikalne potrzeby każdego dziecka. Wyrażają pragnienie większej liczby szkoleń i zasobów, które zapewniają praktyczne metody i techniki pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Te spostrzeżenia podkreślają znaczenie kompleksowego podejścia do wspierania uczniów ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się w Turcji, kładąc nacisk na współpracę, zdolność adaptacji i ciągły rozwój zawodowy nauczycieli.

Nauczyciele, którzy stwierdzili, że uzyskują większą efektywność, gdy pracują z uczniami indywidualnie w sali edukacji wspomagającej, stwierdzili również, że tworzą grupy dla uczniów, aby mogli uczyć się od swoich rówieśników w klasie. Wśród często stosowanych metod i technik znalazły się praca grupowa i projektowa, różnicowanie środowiska edukacyjnego i materiałów, korzystanie z filmów, gier, opowiadań, ustne sprawdzanie uczniów, którzy mają problemy z pisaniem, zadawanie mniejszej liczby pytań i częste powtarzanie.

Wspieranie uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w Rumunii:

Nauczyciele odgrywają kluczową rolę we wspieraniu uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. W miarę jak edukacja włączająca staje się coraz bardziej widoczna, nauczyciele przyjmują proaktywne podejście, aby zaspokoić różnorodne potrzeby swoich uczniów. Oto, w jaki sposób nauczyciele wspierają uczniów ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się w Rumunii:

Zróżnicowane nauczanie: Nauczyciele stosują zróżnicowane strategie nauczania, aby dostosować swoje metody nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów. Podejście to pozwala nauczycielom modyfikować treści, procesy i produkty, aby dostosować je do stylu i tempa uczenia się każdego ucznia, w tym tych ze specjalnymi trudnościami w uczeniu się.

Indywidualne plany edukacyjne (IEP): IEP są opracowywane dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce, aby nakreślić konkretne cele edukacyjne i wsparcie, których potrzebują. Nauczyciele ściśle współpracują ze specjalistami i rodzicami w celu tworzenia i wdrażania tych planów, zapewniając uczniom niezbędne udogodnienia i usługi.

Współpraca ze specjalistami edukacji specjalnej: Współpraca między zwykłymi nauczycielami i specjalistami od edukacji specjalnej, takimi jak logopedzi, terapeuci zajęciowi i psychologowie, jest powszechna. Współpraca ta zapewnia, że uczniowie otrzymują ukierunkowane wsparcie w celu zaspokojenia ich wyjątkowych potrzeb.

Zajęcia w małych grupach i indywidualne: Klasy integracyjne w Rumunii obejmują zajęcia w mniejszych grupach i zajęcia indywidualne dla uczniów ze specjalnymi trudnościami w nauce. Ta spersonalizowana uwaga pozwala nauczycielom zająć się konkretnymi wyzwaniami i zapewnić dodatkowe wsparcie.

Elastyczność w ocenianiu: Nauczyciele dostosowują swoje metody oceny do zróżnicowanych umiejętności uczniów. Alternatywne metody oceny, takie jak egzaminy ustne lub oceny portfolio, są wykorzystywane do oceny postępów w nauce uczniów ze specjalnymi trudnościami w nauce.

Wsparcie behawioralne i emocjonalne: Tworzą pozytywne i integracyjne środowisko środowisko, w którym uczniowie czują się bezpieczni i wspierani.

Współpraca z rodzicami i opiekunami: Nauczyciele aktywnie współpracują z rodzicami i opiekunami, aby uzyskać wgląd w indywidualne potrzeby i wyzwania ucznia. Otwarta komunikacja pomaga stworzyć wspólną sieć wsparcia dla edukacji dziecka.

Promowanie empatii i integracji: Nauczyciele wspierają empatię i integrację wśród wszystkich uczniów. Poprzez dyskusje i zajęcia w klasie uczniowie uczą się doceniać różnorodność i rozwijają poczucie współczucia i zrozumienia dla swoich rówieśników ze specjalnymi trudnościami w nauce.

Oto kilka cytatów nauczycieli, z którymi przeprowadzono wywiady na temat tego, jak wspierają swoich uczniów:

"Wierzę w siłę zindywidualizowanego uczenia się. Każdy uczeń ma swoje unikalne mocne strony, a moim zadaniem jest znalezienie tych mocnych stron i budowanie na nich".

"W mojej klasie nie uczymy tylko przedmiotów; uczymy umiejętności życiowych. Chcę, aby moi uczniowie wychodzili stąd z pewnością siebie, aby stawić czoła każdemu wyzwaniu, które pojawi się na ich drodze".

"Każdego dnia przypominam sobie, że mam przywilej kształtowania młodych umysłów. Chcę, aby moi uczniowie wiedzieli, że jestem tutaj, aby wspierać ich na każdym kroku".

"Inkluzywność to nie tylko modne hasło; to zobowiązanie. Ciężko pracuję, aby stworzyć klasę, w której każdy uczeń czuje się ceniony, słyszany i szanowany".

"Często powtarzam moim uczniom: "Błędy to tylko okazja do nauki". Zachęcam ich do podejmowania wyzwań i niepowodzeń jako części procesu uczenia się.

"Najlepszą częścią mojej pracy jest moment, w którym na twarzy ucznia pojawia się uśmiech, ponieważ w końcu zrozumiał jakąś koncepcję. Dlatego właśnie robię to, co robię".

"Nauczanie to nie tylko przekazywanie wiedzy; chodzi o inspirowanie miłości do uczenia się przez całe życie uczenia się. To właśnie chcę osiągnąć z moimi uczniami".

"Jestem tutaj, aby być nie tylko nauczycielem, ale także mentorem, przewodnikiem i wzorem do naśladowania. Chcę, aby moi uczniowie czuli się komfortowo, przychodząc do mnie ze swoimi pytaniami i wątpliwościami".

Cytaty nauczycieli dają wyobrażenie o pasji, poświęceniu i zaangażowaniu, jakie nauczyciele wnoszą do swojej pracy w zakresie wspierania uczniów. Podkreślają oni znaczenie zindywidualizowanego uczenia się, pielęgnowania umiejętności życiowych i promowania rozwoju osobistego. Nauczyciele postrzegają swoje role jako mentorów, przewodników i wzorów do naśladowania, tworząc bezpieczne i integracyjne środowiska, w których uczniowie są zachęceni do podejmowania wyzwań i wiary w siebie. Ostatecznym celem jest zainspirowanie uczniów do uczenia się przez całe życie, zaszczepienie w nich pewności siebie i pomoc w realizacji ich pełnego potencjału. Te cytaty oddają istotę relacji nauczyciel-uczeń jako wzajemnej podróży rozwoju i odkrywania.

ROZDZIAŁ 2 - POZNAJ SWOJEGO UCZNIA

TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ (LD)

Wyrażenie "trudności w uczeniu się" odnosi się do różnych rozbieżności w uczeniu się i myśleniu, które mogą wpływać na sposób, w jaki mózg przetwarza, wykorzystuje, zachowuje i rozpowszechnia informacje. Różnice te są nieodłączną cechą danej osoby i mogą wpływać na uczenie się i zachowanie każdej osoby o przeciętnej lub wyższej niż przeciętna inteligencji. Trudności w uczeniu się nie są przede wszystkim spowodowane problemami ze wzrokiem, słuchem, ruchem, poznaniem, samopoczuciem emocjonalnym lub czynnikami środowiskowymi. Można je przypisać czynnikom genetycznym lub biochemicznym, lub też zdarzeniom, które prowadzą do upośledzenia neurologicznego. Mówiąc inaczej, dziecko, które ma trudności w uczeniu się, posiada zazwyczaj intelekt, który jest przeciętny lub ponadprzeciętny, ale może wykazywać różnicę lub lukę między swoimi osiągnięciami w nauce, a potencjałem intelektualnym.

Historia trudności w uczeniu się

Przez ponad sto lat istniało znaczące zainteresowanie badaniami nad trudnościami w uczeniu się. Badania nad mózgiem prowadzone w latach 1930-1960 stworzyły podstawy do badań nad trudnościami w uczeniu się i przyczyniły się do zwiększenia świadomości tych różnic. Alfred Strauss i Laura Lehtinen po raz pierwszy użyli terminu "dziecko z uszkodzeniem mózgu". Podczas gdy wielu badaczy przyczyniło się do rozwoju tej dziedziny, przełomowe prace dwóch znaczących naukowców są nadal godne uwagi. Adolf Kussmaul, niemiecki neurolog, zidentyfikował niepełnosprawność w czytaniu w 1877 roku i ukuł termin "ślepotą słowną". Zdefiniował ją jako całkowitą niezdolność do czytania tekstu, pomimo posiadania sprawnego wzroku, intelektu i mowy. Prawie dekadę po wprowadzeniu terminu "ślepotą słowną", Berlin (1887) użył terminu "dysleksja" do opisanego trudności w czytaniu.

Innym badaczem, który miał znaczący wpływ na badania nad trudnościami w uczeniu się i rozwój świadomości w tym zakresie, jest Pringle Morgan z Wielkiej Brytanii. W swoim artykule zatytułowanym "Przypadek wrodzonej ślepoty słownej" opublikowanym w British Medical Journal w 1896 roku, Morgan zachęcił do dalszych badań nad przypadkami zaburzeń uczenia się i zapewnił podstawy do badania definicji i narzędzi identyfikacji zaburzeń uczenia się. Samuel A. Kirk, psycholog, jako pierwszy użył terminu "trudności w uczeniu się" na konferencji edukacyjnej w Chicago w 1963 roku.

Termin ADHD został początkowo wprowadzony w 1968 roku w Podręczniku diagnostycznym i statystycznym (DSM) jako "hiperkinetyczne zaburzenie impulsów". Od 2000 roku nastąpił znaczny wzrost świadomości i badań nad trudnościami w uczeniu się i kwestiami związanymi z ADHD. W 2013 roku DSM-5 rozszerzył definicję "specyficznych zaburzeń uczenia się". Trudności w uczeniu się są często uważane za ukrytą niepełnosprawność, ponieważ dzieci z trudnościami w uczeniu się nie wydają się być upośledzone, a ich trudności nie są widoczne. Może to prowadzić do nieporozumień, a dzieci te mogą być oskarżane o lenistwo lub niezdarność, co skutkuje niską samooceną, pewnością siebie i motywacją. Możemy zdefiniować dziecko jako mające trudności w uczeniu się jako znaczną różnicę między szacowanym potencjałem intelektualnym a rzeczywistymi wynikami w nauce, której nie można wyjaśnić wyłącznie potencjałem intelektualnym. Dzieci te mogą zmagać się z szeregiem trudności, w tym z mówieniem, słuchaniem, czytaniem, rozumieniem, ortografią, obliczeniami arytmetycznymi, pisanem i rozumieniem pojęć.

Dzieci z trudnościami w uczeniu się mają zazwyczaj przeciętną lub ponadprzeciętną inteligencję. Trudności w uczeniu się nie są spowodowane problemami ze słuchem lub wzrokiem, czynnikami społeczno-ekonomicznymi, różnicami kulturowymi lub językowymi, brakiem motywacji lub niewystarczającymi instrukcjami. Wynikają one raczej z interakcji czynników genetycznych, epigenetycznych i środowiskowych o podłożu biologicznym, które wpływają na zdolność mózgu do skutecznego i dokładnego postrzegania i/lub przetwarzania informacji werbalnych i niewerbalnych. Trudności w uczeniu się są złożone i wykraczają poza stereotypowe postrzeganie trudności w czytaniu lub problemów z literami. Różnią się one znacznie pod względem obszarów, na które mają wpływ i dotkliwości doświadczanego wpływu. Odpowiednie rozwiązania zależą od mocnych stron danej osoby, a także od konkretnych wyzwań, przed którymi stoi.

Przyczyny trudności w uczeniu się

1. Genetyczne przyczyny trudności w uczeniu się

Nasze cechy fizyczne lub charakterystyka, znane jako fenotyp, są określane przez nasz skład genetyczny lub genotyp. Ta informacja genetyczna jest przenoszona przez geny, które są dziedziczone od naszych rodziców podczas podziału komórki. Geny te znajdują się na chromosomach, które są obecne w jądrze każdej ludzkiej komórki i składają się z DNA (dezoksyrybozowego kwasu nukleinowego). Typowa ludzka komórka zawiera 23 pary chromosomów, w tym 22 pary znane jako autosomy i 23 pary znane jako chromosomy płciowe, które są XX u kobiet i XY u mężczyzn. Chromosomy pochodzące od każdego z rodziców łączą się podczas procesu podziału komórki i mogą wystąpić zmiany w strukturze lub genach chromosomów, prowadzące do nieprawidłowości genetycznych, które mogą powodować trudności w uczeniu się. Badania sugerują, że 30-40% umiarkowanych do ciężkich trudności w uczeniu się jest spowodowanych zmianami genetycznymi, a ostatnie postępy w technologii genetycznej sugerują, że odsetek ten może być wyższy. Badanie przeprowadzone przez Knight i wsp. w 1999 roku wykazało, że wcześniej niezdiagnozowane trudności w uczeniu się można przypisać subtelnym zmianom w strukturze chromosomów.

2. Czynniki środowiskowe

Na rozwój jednostek duży wpływ mają czynniki środowiskowe. Środowisko, które zapewnia niezbędne zasoby, takie jak jedzenie, miłość, bezpieczeństwo, ciepło i stymulacja sensoryczna, ma kluczowe znaczenie dla prawidłowego rozwoju. Jednak pewne warunki środowiskowe mogą utrudniać rozwój i prowadzić do trudności w uczeniu się. Czynniki te mogą wystąpić przed poczęciem, w czasie ciąży, podczas porodu lub po urodzeniu i mogą obejmować infekcje, urazy, zażywanie narkotyków i deprywację społeczną.

Trudności w uczeniu się mogą wynikać z czynników środowiskowych, które wpływają na rozwój fizyczny i intelektualny danej osoby, takich jak urazy na etapie prekonceptyjnym, prenatalnym, okołoporodowym i poporodowym. Czynniki te obejmują zarówno przypadkowe, jak i nieprzypadkowe urazy. Na przykład uszkodzenie mózgu może wystąpić w wyniku ograniczonego dopływu tlenu do płodu na etapie prenatalnym i okołoporodowym lub z powodu uduszenia pępowiną wokół szyi dziecka. Czynnikiem przyczyniającym się może być również użycie kleszczy lub ssania podczas porodu. Ponadto spożywanie narkotyków, w tym alkoholu, może prowadzić do zahamowania wzrostu i braku rozwoju mózgu u niektórych dzieci. Narażenie na czynniki toksyczne, zatrucie ołowiem, zanieczyszczenia chemiczne i metale twarde, takie jak rtęć, mangan i stront, mogą również powodować uszkodzenie mózgu. Powodują również uszkodzenie mózgu poprzez krwotok mózgowy, który następuje bardzo szybko.

Trudności w uczeniu się mogą również wynikać ze złego odżywiania oraz braku stymulacji sensorycznej i społecznej w poporodowej fazie rozwoju. Inną przyczyną są infekcje nabyte w okresie prenatalnym, okołoporodowym i poporodowym, w tym różyczka, świnka i ospa wietrzna, które mogą prowadzić do uszkodzenia mózgu. W przeszłości kiła była częstą przyczyną trudności w uczeniu się, ale obecnie występuje rzadziej. Infekcje wirusowe mogą powodować zapalenie mózgu, co może skutkować poważnymi trudnościami w uczeniu się. Odwodnienie może również powodować uszkodzenie mózgu poprzez krwotok mózgowy, który występuje szybko.

Kto może zdiagnozować specyficzne trudności w uczeniu się?

Chociaż nauczyciel lub opiekun ucznia może przeprowadzić wstępną ocenę potencjalnych problemów w określonej dziedzinie nauki i wdrożyć odpowiednie środki, kluczowe jest, aby profesjonalny specjalista w danej dziedzinie przeprowadził ostateczny proces diagnostyczny.

Zazwyczaj wymaga to udziału:

Psychologa (najlepiej z wykształceniem pedagogicznym i/lub specjalistycznym) w celu zidentyfikowania konkretnych trudności w uczeniu się, takich jak dysleksja, dysgrafia lub dyskalkulia.

Terapeuta zajęciowy w diagnozowaniu dysgrafii motorycznej lub zaburzeń koordynacji rozwojowej oraz logopeda w przypadku trudności związanych ze specyficznymi zaburzeniami językowymi lub zaburzeniami dźwięku mowy.

Kluczowe jest, aby wykwalifikowany lekarz przeprowadził diagnozę przy użyciu różnych standardowych narzędzi oceny w celu postawienia diagnozy klinicznej. Wymagane testy mogą oceniać zdolności intelektualne i poznawcze, biegłość językową, mocne i słabe strony przetwarzania oraz wyniki w nauce w wielu dziedzinach, w różnych warunkach, takich jak na czas i bez pomiaru czasu. Zarządzanie tymi testami wymaga wiedzy specjalistycznej w zakresie ich przeprowadzania i rejestracji w organie nadzorującym, takim jak Australian Health Practitioners Registration Authority lub Speech Pathology Australia. Ważne jest, aby pamiętać, że diagnoza dysleksji lub innych trudności w uczeniu się nie może być postawiona wyłącznie na podstawie oceny wzroku, słuchu, ruchu, aktywności neuronalnej lub jakiegokolwiek innej umiejętności w oderwaniu od innych

Rodzaje trudności w uczeniu się

1. Dysleksja
2. Dysgrafia
3. Dyskalkulia
4. Niesklasyfikowane trudności w uczeniu się
 - A. Zaburzenia przetwarzania słuchowego
 - B. Zaburzenie przetwarzania języka
 - C. Niewerbalne zaburzenia uczenia się
 - D. Zaburzenia percepcji wzrokowej/wzrokowo-ruchowej

1. Dysleksja

Dysleksja, znana również jako zaburzenie czytania, jest specyficznym zaburzeniem uczenia się, które wpływa na czytanie i powiązane umiejętności przetwarzania oparte na języku. Jest to najczęstsze zaburzenie uczenia się, stanowiące co najmniej 80% wszystkich LD. Dysleksja może wpływać na płynność czytania.

Dysleksja ma wpływ na dekodowanie, czytanie ze zrozumieniem, zapamiętywanie, pisanie, ortografię, a czasem mowę i może współwystępować z innymi powiązаныmi zaburzeniami. Stopień nasilenia dysleksji może różnić się u poszczególnych osób i czasami jest określany jako zaburzenie uczenia się oparte na języku. Termin "dysleksja" ma greckie korzenie i oznacza "upośledzony". Według Lyon et al. (2003), dysleksja jest neurobiologicznym SLD charakteryzującym się trudnościami z dokładnym rozpoznawaniem słów, a także słabymi umiejętnościami literowania i dekodowania.

Niezdolność do prawidłowego przetwarzania dźwięków mowy, znana również jako deficyt przetwarzania fonologicznego, jest zazwyczaj odpowiedzialna za trudności w czytaniu. Badania sugerują, że osoby z trudnościami w czytaniu mają trudności z dekodowaniem słów na oddzielne dźwięki i łączeniem dźwięków w celu dokładnego i płynnego czytania słów. Ten niedobór często skutkuje problemami ze zrozumieniem podczas czytania. Badania rezonansu magnetycznego (fMRI) wykazały, że osoby z dysleksją wykazują różne wzorce aktywacji mózgu, co potwierdza neurologiczne i genetyczne pochodzenie tego zaburzenia.

Lewa półkula mózgu składa się z trzech systemów odpowiedzialnych za produkcję fonemów, analizę słów pisanych i automatyczne rozpoznawanie słów. Z kolei dzieci z dysleksją wykazują zmniejszoną aktywność w lewym układzie skroniowo-ciemieniowym i lewym potyliczno-skroniowym, a także zwiększoną aktywację w lewym dolnym zakręcie czołowym, prawym skroniowym i skroniowo-ciemieniowym. W związku z tym polegają oni bardziej na zapamiętywaniu niż na połączeniach dźwiękowo-symbolicznych w celu odczytania nieoczekiwanych słów. Badania wskazują, że upośledzenie czytania (RD) jest wysoce dziedziczne, do 50% dzieci z RD ma ten stan i 50% ich rodzeństwa również go ma. Badania bliźniąt sugerują, że czynniki genetyczne odpowiadają za 69 do 87% występowania RD, podczas gdy czynniki środowiskowe odpowiadają za 13 do 30%.

1.1 Objawy dysleksji u dzieci w wieku przedszkolnym

- Opóźniona mowa, problemy z wymową.
- Problemy z rymowaniem słów i nauką rymów.
- Trudności z nauką kształtów, kolorów i pisania własnego imienia.
- Trudności z opowiadaniem historii w odpowiedniej kolejności.
- Brak zainteresowania grammi wykorzystującymi dźwięki językowe (np. powtarzanie, rymowanie).
- Nierozpoznawanie liter we własnym imieniu.
- Problemy z zapamiętywaniem nazw liter, cyfr lub dni tygodnia.

1.2 Objawy dysleksji u dzieci w wieku szkolnym

1.2.1 Pierwszoklasiści

- Czytanie znacznie poniżej oczekiwanego poziomu dla wieku
- Problemy z zapamiętywaniem sekwencji
- Trudności w dostrzeganiu podobieństw i różnic w literach i słowach
- Trudności w literowaniu słów
- Otrzymuje raporty o tym, że "nie radzi sobie dobrze w szkole"
- Niemożność przeczytania jednosylabowych słów, takich jak "mata" lub "góra"
Problemy z łączeniem dźwięków i liter (np. "big" zamiast "got")
- Trudności w sekwencjonowaniu cyfr i liter

1.2.2 Uczniowie starszych klas

- Podczas pisania często myli litery takie jak "d" i "b" lub "m" z "w".
- Przez większość czasu pisze wyrazy wspak, np. pisząc "pit", gdy zamierzone jest słowo "tip".
- Problemy gramatyczne, takie jak przyswajanie przedrostków i przyrostków.
- Unika czytania na głos w klasie i czynności związanych z czytaniem.
- Wymaga dużego wysiłku, aby przeczytać pojedyncze słowa i połączony tekst.
- Ma problemy z wymawianiem słów wielosylabowych.
Potrzebuje wielokrotnego czytania, aby regularnie je rozumieć.

2. Dysgrafia

Dysgrafia to specyficzny rodzaj trudności w uczeniu się, który zwykle rozwija się w dzieciństwie i wpływa na zdolność pisania i używania umiejętności motorycznych. Stan ten charakteryzuje się trudnościami w pisaniu, które są znacznie poniżej oczekiwanego poziomu dla wieku, inteligencji i wykształcenia dziecka, co może powodować problemy w nauce lub innych ważnych dziedzinach życia. Dysgrafia jest również czasami znana jako zaburzenie ortograficzne lub dysleksja ortograficzna. Objawy mogą obejmować nieczytelne pismo odręczne, niespójne odstępy i słabe planowanie przestrzenne na papierze, a także słabą pisownię, błędy gramatyczne i interpunkcyjne oraz trudności z pisaniem przy jednoczesnym myśleniu. Problemy te są często powiązane z trudnościami z integracją wzrokowo-ruchową lub drobnymi umiejętnościami motorycznymi.

Zarówno przepisywanie (odręczne pisanie lub pisanie na klawiaturze), jak i kompozycja (generowanie tekstu) są ważnymi elementami umiejętności pisania, a trudności w jednym obszarze (takim jak przepisywanie lub rozumienie) mogą wpływać na rozwój i skuteczność innych umiejętności. Badania wykorzystujące genetykę molekularną i bliźniaczą ujawniły również potencjalny genetyczny komponent zaburzeń pisania.

2.1 Objawy dysgrafii u dzieci

- Unikanie pracy pisemnej
- Tworzenie tylko kilku słów lub zdań w czasie, gdy inni uczniowie kończą wiele akapitów
- Nadmierne trudności w komponowaniu tekstu (niepowodzenie w pisaniu)
- Liczne błędy techniczne w zakresie interpunkcji, gramatyki, użycia słów, struktury zdań i akapitów
- Częste opuszczanie słów w zdaniach lub niedokończone zdania
- Brak wielkiej litery w pierwszym słowie w zdaniu
- Źle zorganizowana praca pisemna (np. słaba organizacja akapitów; słaba spójność zdań)
- Nieczytelne pismo odręczne; nieprawidłowe stosowanie wielkich i małych liter, odwracanie znaków; mieszanie pisma drukowanego i kursywnego
- Podstawowe czynności pisemne, takie jak robienie notatek, stanowią wyzwanie, ponieważ wymagają jednoczesnego słuchania.
- Litery lub dźwięki, które są do siebie zbyt podobne, są mylone (np. "caterpault" dla "catapult").
- Niemożność wyboru poprawnej pisowni spośród dwóch rozsądnych opcji (np. udany/udany; świadomy/świadomy; konieczny/konieczny)

- Konsekwentne używanie niedozwolonych ciągów liter (np. "egszakt" dla "exact"; discuss/diskus; "freeeqwnt" dla "frequent")
- Niespójne pozycjonowanie strony pod względem linii i marginesów.
- Nierówne odstępy między wyrazami i literami
- Ciasny lub dziwny chwyt; trzymanie przyrządu do pisania bardzo blisko papieru lub trzymanie kciuka nad dwoma palcami i pisanie z nadgarstka (rysunki 3 i 4) [17].

3. Dyskalkulia

Dyskalkulia to zaburzenie uczenia się, które wpływa na zdolność danej osoby do rozumienia liczb i uczenia się pojęć matematycznych. Jest podobna do dysleksji, ponieważ może być spowodowana deficytem percepcji wzrokowej. Dyskalkulia odnosi się w szczególności do trudności z wykonywaniem operacji matematycznych lub arytmetycznych i może być uważana za poważną walkę z liczbami. Chociaż dyskalkulia nie jest tak piętnowana jak dysleksja, kluczowe jest wczesne zidentyfikowanie tego deficytu, aby zapobiec jej negatywnemu wpływowi na samoocenę dziecka. Dyskalkulia, podobnie jak dysleksja, nie ma jednego zestawu cech definiujących i może mieć wiele przyczyn.

Dyskalkulia zasadniczo dzieli się na dwa rodzaje:

Trudności arytmetyczne: pisanie i czytanie liczb wielocyfrowych, liczenie w pamięci, przekształcanie wzorów, problemy z zapamiętywaniem reguł, definicji, mnożenia.

Trudności z geometrią: zadania wymagające wyobraźni przestrzennej, niski poziom wykresów i rysunków. Problemy z zapamiętywaniem terminologii, danych przedstawionych przestrzennie (bryły), błędne zapisywanie wyrażeń algebraicznych, trudności z zapamiętywaniem diagramów, wzorów i ich przekształcaniem.

Termin "dys" pochodzi od greckiego słowa oznaczającego "trudność z", podczas gdy "calculia" odnosi się do obliczeń lub matematyki. Dyskalkulia odnosi się zatem do trudności z umiejętnościami matematycznymi. Dziecko z dyskalkulią może mieć trudności z relacjami przestrzennymi (takimi jak w górę, w dół, wysoko, nisko, grubo, blisko), relacjami wielkości (takimi jak duży, mały, więcej, mniej) i dezorientacją od lewej do prawej (dezorientacja w odniesieniu do sekwencji liczb). Nawet łagodne trudności w uczeniu się mogą powodować trudności w wykonywaniu podstawowych umiejętności matematycznych. Tą dysfunkcję matematyczną można podzielić na problemy obliczeniowe, takie jak słabe dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie oraz niestosowanie zasad matematycznych, a także problemy koncepcyjne, które mają charakter rozwojowy i mogą obejmować słabe rozumienie pytań, trudności w rozróżnianiu istotnych i nieistotnych aspektów problemów matematycznych, słabe rozróżnianie różnych kształtów, rozmiarów i ilości, słabe wyczcucie liczb, słabą orientację przestrzenną (np. rozumienie różnicy między "górami" i "dotem", "początkiem" i "końcem") oraz słabe rozwiązywanie problemów.

3.1 Oznaki i objawy dyskalkulii

- Wykazuje trudności ze zrozumieniem pojęć wartości miejsca i ilości, linii liczbowych, wartości dodatniej i ujemnej, przenoszenia i pożyczania.
- Ma trudności z rozwiązywaniem zadań słownych.
- Ma trudności z sekwencjonowaniem informacji lub zdarzeń.
- Wykazuje trudności w stosowaniu kroków związanych z operacjami matematycznymi.

- Ma trudności ze zrozumieniem ułamków
- Ma trudności z postępowaniem się pieniędzmi
- Ma trudności z rozpoznawaniem wzorów podczas dodawania, odejmowania, mnożenia lub dzielenia.
- Ma trudności z powiązaniem języka z procesami matematycznymi.
- Ma trudności ze zrozumieniem pojęć związanych z czasem, takich jak dni, tygodnie, miesiące, pory roku, kwartały itp.
- Ma trudności z porządkowaniem problemów na stronie, utrzymywaniem liczb w jednej linii, rozwiązywaniem problemów związanych z dzieleniem.

4. Niesklasyfikowane trudności w uczeniu się

A. Zaburzenia przetwarzania słuchowego (APD)

APD, czyli Centralne Zaburzenie Przetwarzania Słuchowego, to zaburzenie uczenia się spowodowane deficytem w neuronalnym przetwarzaniu bodźców słuchowych, którego nie można przypisać językowi wyższego rzędu, ubytkowi poznawczemu lub ubytkowi słuchu. Nie wpływa na zdolność rozumienia znaczenia, ale raczej na sposób, w jaki mózg przetwarza dźwięki. APD utrudnia swobodne przemieszczanie się dźwięku przez ucho i jego interpretację przez mózg, co prowadzi do niezdolności do rozróżniania drobnych różnic między dźwiękami w słowach lub filtrowania różnych dźwięków. Powoduje to, że mózg błędnie interpretuje informacje odbierane i przetwarzane z ucha, nawet jeśli dźwięki są wystarczająco głośne i wyraźne, aby je usłyszeć.

● Oznaki i objawy zaburzeń przetwarzania słuchowego (APD)

APD może mieć wpływ na wiele aspektów umiejętności komunikacyjnych dziecka, w tym na jego mowę, czytanie, pisanie i ortografię. Dzieci z APD mogą mieć trudności z wyraźnym artykułowaniem słów, myleniem podobnych dźwięków lub sylab oraz pomijaniem końcówek wyrazów. Mogą również mieć trudności z angażowaniem się w rozmowy z innymi, ponieważ mają trudności z przetwarzaniem i reagowaniem na to, co jest mówione w odpowiednim czasie.

Dziecko może mieć trudności z:

- Rozumieniem mowy w obecności konkurencyjnego hałasu w tle lub w rezonującym środowiskach akustycznych
- Niemożność zlokalizowania źródła sygnału
- Problemy ze słyszeniem przez telefon
- Niespójne lub niewłaściwe odpowiedzi na prośby o informacje
- Trudności z nadążaniem za szybką mową
- Częste prośby o powtórzenie i/lub przeformułowanie informacji
- Niemożność podążania za wskazówkami
- Trudność lub niezdolność do wykrycia humoru i sarkazmu poprzez subtelne zmiany w intonacji.
- Trudności w nauce języka obcego lub nowych materiałów, zwłaszcza technicznych.
- Trudności z utrzymaniem uwagi

B. Zaburzenie przetwarzania języka (LPD)

LPD to rodzaj zaburzeń przetwarzania słuchowego, które w szczególności wpływają na zdolność danej osoby do rozumienia i używania języka. W przeciwieństwie do APD, które wpływa na interpretację wszystkich dźwięków, LPD ogranicza się do przetwarzania języka. Osoby z LPD mają trudności ze zrozumieniem znaczenia słów, fraz i historii. Zaburzenie to może być spowodowane różnymi czynnikami, takimi jak ograniczony zasób słownictwa, trudności z pamięcią i organizacją lub konkretny styl myślenia. Dzieci z LPD mogą mieć trudności ze znalezieniem właściwych słów, nadążaniem za szybko toczącymi się rozmowami lub organizowaniem swoich myśli. Może to również wpływać na ich umiejętności pisania, utrudniając im skuteczne organizowanie pomysłów lub identyfikowanie głównego tematu ich pisma.

1. Język ekspresyjny

Dzieci, które mają trudności z językiem ekspresyjnym, mogą doświadczać opóźnień w rozwoju słownictwa, trudności z wymawianiem słów, trudności z wyrażaniem się za pomocą pojedynczych słów, trudności z wyszukiwaniem właściwych słów oraz trudności z odpowiadaniem na pytania, umiejętnościami narracyjnymi i umiejętnościami konwersacyjnymi. Mogą również doświadczać trudności gramatycznych. Dzieci te mogą używać mniej odpowiednich słów ze względu na trudności z wyszukiwaniem właściwych słów, mieć trudności ze zrozumieniem złożonych struktur zdań i mogą mieć trudności z odpowiadaniem na pytania.

2. Trudności w odbiorze języka

- Problemy z przetwarzaniem dźwięków, efektów, sekwencjonowaniem, łączeniem myśli i pojęć
- Potrzeba dodatkowego czasu na przetworzenie napływających informacji
- Brak niewerbalnych wskazówek językowych
- Nie rozumieją żartów i śmieją się niewłaściwie lub w nieodpowiednich momentach
- Problemy z pracą w grupie
- Mają trudności z udzielaniem wskazówek lub ich przestrzeganiem
- Rozmowy będą naznaczone długimi ciszami
- Brak umiejętności reagowania na wypowiedzi i pytania (Hallahan & Kauffman, 2003)

C. Niewerbalne trudności w uczeniu się (NLD lub NVLD)

Niewerbalne zaburzenia uczenia się (NVLD) odnoszą się do trudności w zrozumieniu zachowań niewerbalnych lub wskazówek społecznych, pomimo posiadania wyższych umiejętności werbalnych, ale słabszych umiejętności motorycznych, wizualno-przestrzennych i społecznych. NVLD nie odnosi się do niezdolności danej osoby do mówienia, ale raczej do trudności z dekodowaniem subtelných sygnałów społecznych i rozumieniem abstrakcyjnych pojęć lub niewerbalnych aspektów komunikacji. Komunikacja niewerbalna stanowi prawie 65% całej komunikacji. Dzieci z NVLD mogą mieć zdolności językowe, w pisaniu, ale za to mogą mieć trudności z interakcjami społecznymi i rozumieniem sygnałów niewerbalnych.

● Oznaki i objawy niewerbalnych trudności w uczeniu się

- Wspólną cechą osób z NLD (lub NVLD) jest trudność w zrozumieniu sygnałów niewerbalnych, takich jak mimika twarzy, język ciała i ton głosu. Mogą one również mieć trudności z koordynacją, co może utrudniać nawiązywanie i utrzymywanie przyjaźni.
- Doświadczają trudności z umiejętnościami życiowymi, które wymagają rozumienia relacji przestrzennych, takich jak identyfikowanie, w jaki sposób poszczególne elementy

tworzą kompletny obiekt, rozwiązywanie łamigłówek i konstruowanie z klocków, rozumienie kierunków w celu nawigacji i operowanie obiektami w przestrzeni trójwymiarowej

→ Doświadczają trudności w rozwoju umiejętności motorycznych, co może prowadzić do problemów takich jak słabe pismo ręczne, trudności w nauce wiązania sznurowadeł oraz problemy z używaniem małych narzędzi i przyborów.

→ Przejawiają trudności w zakresie funkcji wykonawczych lub mają trudności z utrzymaniem uwagi. Mogą mieć trudności z radzeniem sobie z nowymi zadaniami, rozwiązywaniem problemów i zachowaniem elastyczności w myśleniu. Mogą mieć również problemy z utrzymaniem koncentracji, wykonywaniem wieloetapowych instrukcji, organizowaniem zadań i materiałów oraz kontrolowaniem swoich impulsów.

→ Wykazują trudności w rozumieniu czytanych tekstów lub rozwiązywaniu problemów matematycznych.

→ Mają tendencję do bycia niezręcznymi fizycznie, często zderzając się z przedmiotami lub ludźmi.

→ Mają trudności ze zrozumieniem metafor lub abstrakcyjnych pojęć, mają tendencję do interpretowania rzeczy dosłownie.

D. Zaburzenia percepcji wzrokowo-ruchowej

Osoby z zaburzeniami percepcji wzrokowej lub ruchowej mają trudności z koordynacją wzrokowo-ruchową i mogą często tracić orientację podczas czytania. Doświadczają również trudności w zakresie umiejętności motorycznych, takich jak używanie ołówków, kredek, kleju, nożyczek i podobnych narzędzi. Mogą mylić litery, które wyglądają podobnie, mieć problemy z orientacją w przestrzeni i wykazywać nietypowe ruchy gałek ocznych podczas czytania lub wykonywania zadań. Stan ten ogranicza ich zdolność do rozumienia informacji wizualnych, kopiowania lub rysowania obrazów oraz rozumienia danych uzyskanych za pomocą wzroku. Problemy z ruchem gałek ocznych mogą wpływać na sposób postrzegania informacji wizualnych. Dzieci z tym zaburzeniem często mają trudności z czytaniem ze zrozumieniem, krótką koncentracją uwagi oraz kopiowaniem lub rysowaniem informacji. Według National Center for Learning Disabilities (2003), to zaburzenie może dotyczyć różnych obszarów i nie ogranicza się do jednej kategorii.

● Oznaki i objawy zaburzeń percepcji wzrokowo-ruchowej

→ Trudności z czynnościami takimi jak pisanie, odwzorowywanie lub nauka wiązania sznurowadeł.

→ Trudności z pisaniem, zwiększony ucisk na ołówek lub długopis w celu kontrolowania ruchów motorycznych, wydłużony czas pisania i zmęczenie podczas pisania.

→ Mają problemy z orientacją ciała w przestrzeni i mogą potrzebować większej pomocy w nauce ubierania się lub mogą mylić lewą i prawą stronę.

→ Odwracają pozornie podobne litery, takie jak "p" i "q" lub "m" i "w".

→ Trudności w poruszaniu się po szkole lub w terenie

→ Odwracają głowę podczas czytania lub trzymają papier pod dziwnym kątem i zamykają jedno oko podczas czytania

→ Często gubią miejsce podczas czytania

→ Nie są w stanie rozpoznać słowa, jeśli pokazana jest tylko jego część

→ Mają trudności z wycinaniem i wklejaniem

→ Mają trudności z strukturą pracy na stronie, niechlujnymi słowami, nieregularnymi odstępami i nieprawidłowo rozmieszczonymi literami

ROZDZIAŁ 3 - TWORZENIE W KLASIE
KLIMATU SZACUNKU

Tworzenie środowiska uczenia się

"Uczniowie potrzebują struktury, która da im sygnał, że klasa jest bezpiecznym, przewidywalnym miejscem, w którym odbywa się nauka."

Robert Marzano

Na drodze do budowania atmosfery szacunku i integracji w klasie, fundamentalnym krokiem jest stworzenie środowiska edukacyjnego, które zaspokoi różnorodne potrzeby każdego ucznia. Tworzenie warunków, które wspierają rozwój dziecka, nie tylko zwiększa jego możliwości, ale także zaszczepi wrażliwość i mądrość. Aby wspierać dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, konieczne jest zapewnienie mu możliwości odkrywania otaczającej go rzeczywistości, angażowania się w świat poprzez działanie, podejmowanie decyzji i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, w tym także interakcje w grupie rówieśniczej.

W kontekście złożonego charakteru edukacji, nauczyciele odgrywają kluczową rolę w tworzeniu środowiska, w którym każdy uczeń może odnieść sukces, niezależnie od jego wyjątkowych zdolności i wyzwań. Odpowiedzialność ta pogłębia się, gdy weźmie się pod uwagę różnorodność uczniów z trudnościami w uczeniu się, zaburzeniami mowy lub języka, zaburzeniami analizatora słuchowego lub wzrokowego, niepełnosprawnością fizyczną, zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD), zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD) lub innymi niepełnosprawnościami.

Zrozumienie i uwzględnienie unikalnych potrzeb rozwojowych i cech młodego człowieka jest fundamentem skutecznego nauczania. Każde dziecko jest indywidualnością z szeregiem potrzeb i potencjałów, które przyczyniają się do tworzenia bogatej mozaiki klasy. Planowanie strategii nauczania i działań, które odzwierciedlają tę różnorodność, jest nie tylko wyborem, ale koniecznością.

Rozpoznanie różnych umiejętności uczniów jest podstawą klasy włączającej. Na przykład trudności w nauce wymagają konkretnych rozwiązań dostosowanych do potrzeb każdego ucznia. Może to obejmować spersonalizowane plany nauczania, dodatkowe wsparcie lub alternatywne metody oceny, aby zapewnić każdemu uczniowi równe szanse na odniesienie sukcesu.

Zaburzenia mowy i języka wymagają szczegółowych interwencji. Pomoce wizualne, technologie wspomagające i specjalistyczny czas indywidualny mogą służyć jako potężne narzędzia do poprawy umiejętności komunikacyjnych. Środowisko klasy staje się płótnem, na którym eliminowane są bariery językowe, a głos każdego dziecka jest słyszalny.

Dla uczniów z dysfunkcjami słuchu lub wzroku kluczowe znaczenie mają uwarunkowania sensoryczne. Dostosowanie środowiska fizycznego wymaga skrupulatnego planowania, aby zapewnić dobrą widoczność, pomoce słuchowe i integrację elementów dotykowych. Dzięki tym dostosowaniom nauka staje się włączająca, a bariery, które mogą utrudniać podróż edukacyjną dziecka, zostają przełamane.

Przystosowanie pomieszczeń to nie tylko kwestia logistyczna; to zobowiązanie do integracji. Zmiana układu mebli, zapewnienie podjazdów lub wind oraz zapewnienie odpowiednich miejsc siedzących dla osób niepełnosprawnych to kroki w kierunku stworzenia środowiska, w którym każde dziecko może uzyskać dostęp do edukacji bez barier.

Zaburzenie ze spektrum utyzmu (ASD) niesie ze sobą unikalny zestaw potrzeb. Ustanowienie jasnych procedur, zapewnienie programów wizualnych i tworzenie cichych przestrzeni stają się kluczowymi strategiami. Włączenie to nie tylko dostosowanie środowiska do dziecka; chodzi o uznanie i docenienie wyjątkowości, jaką każde dziecko wnosi do klasy.

Zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD) wymaga bardziej zrównoważonego podejścia. Ustrukturyzowane zajęcia, przerwy i alternatywne ustawienia siedzeń mogą stworzyć środowisko sprzyjające skupieniu i nauce. Rozpoznając i zaspokajając specyficzne potrzeby uczniów z ADHD, nauczyciele umożliwiają im skuteczniejsze poruszanie się w środowisku uczenia się.

Przekształcenie przestrzeni klasowej wymaga wieloaspektowego podejścia. Elastyczne ustawienia miejsc siedzących uwzględniają potrzeby różnych uczniów w zakresie komfortu i mobilności. Wsparcie wizualne, takie jak wykresy i programy, pomaga w zrozumieniu i komunikacji. Wielozmystowe uczenie się, miejsca do współpracy i otwarte kanały komunikacyjne również przyczyniają się do tworzenia integracyjnego ekosystemu edukacyjnego.

Poza kwestiami logistycznymi, kluczowe znaczenie ma wspieranie poczucia wspólnoty. Wsparcie rówieśnicze, zajęcia grupowe i projekty integracyjne tworzą środowisko uczenia się oparte na współpracy, w którym każdy uczeń czuje się doceniany i akceptowany. Sukces edukacji włączającej leży nie tylko w fizycznych dostosowaniach, ale w zmianie sposobu myślenia, która uznaje różnorodność jako źródło siły.

Ostatecznie zaangażowanie w tworzenie klasy włączającej jest zobowiązaniem do uwolnienia potencjału każdego dziecka. Jest to zobowiązanie do stworzenia środowiska, w którym bariery są zastępowane mostami, a różnice są celebrowane. Dostosowując swoje strategie nauczania, nauczyciele stają się architektami włączającej podróży edukacyjnej, w której każdy uczeń ma szansę nie tylko uczyć się, ale także rozwijać się i odnosić sukcesy.

Dostosowanie do indywidualnego rozwoju:

Tworzenie środowiska, które wspiera rozwój i subiektywne doświadczenia każdego dziecka poprzez organizowanie zarówno przestrzeni życiowej, jak i szkolnej, obejmuje dostosowanie warunków i przestrzeni do zdolności, potrzeb, zainteresowań i możliwości dziecka. Podstawą budowania wiedzy i umiejętności powinno być to, co dziecko już wie i potrafi zrobić, kładąc nacisk na znajomość, a nie wprowadzanie odległych pojęć wykraczających poza jego możliwości poznawcze. Zapewnienie dostosowania przestrzeni szkolnej i wymagań edukacyjnych jest podstawowym warunkiem wstępnym wspierania skutecznej edukacji.

Strategiczne rozmieszczenie w klasie:

- Właściwe rozmieszczenie w klasie ma kluczowe znaczenie, zapewniając, że środowisko jest zorganizowane tak, aby zapewnić dziecku możliwość doświadczania różnych wymiarów przestrzeni, w tym interakcji motorycznych, dotykowych i manipulacyjnych.
- Dobre oświetlenie w klasie jest niezbędne, a zapewnienie wyznaczonego miejsca dla ucznia w pierwszej ławce, najlepiej w rzędzie od okna, wspiera optymalną naukę.

- Zapewnienie uczniowi stałego miejsca przez cały rok szkolny przyczynia się do stabilności i poczucia przynależności w przestrzeni edukacyjnej.
- Strategiczne rozmieszczenie miejsc siedzących obejmuje umieszczenie ucznia z dala od rozpraszaczy i bliżej nauczyciela, umożliwiając skuteczne monitorowanie pracy ucznia.
- W przypadku uczniów wymagających większej przestrzeni, należy rozważyć umieszczenie ich z tyłu klasy, okresowo sprawdzając, czy rozumieją i angażują się w przydzielone zadania.

Uporządkowane i pozbawione czynników rozpraszających środowisko:

- Utrzymuj porządek na zewnątrz, umieszczając na biurku tylko niezbędne przedmioty i przybory, aby zminimalizować rozpraszanie uwagi.
- Zapewnij kolorowy marker w zasięgu ręki, umożliwiając uczniowi podkreślenie istotnych informacji.
- W przypadku uczniów niedostępujących należy rozważyć posadzenie ich przy biurku z rówieśnikiem zrównoważonym emocjonalnie, który może zaoferować dodatkową pomoc, taką jak szybkie otwarcie książki, wskazanie ćwiczenia lub przepisanie notatek z zeszytu.

Tworzenie pełnego szacunku i integracyjnego klimatu w klasie zaczyna się od przemyślanych rozważań środowiskowych, uznania wyjątkowych potrzeb każdego ucznia i wspierania atmosfery sprzyjającej rozwojowi, zaangażowaniu i zrozumieniu.

Oto narzędzie, które zawiera porady dotyczące oceny fizycznego wyposażenia sali lekcyjnej.

[Environmental Classroom Scan](#)

Oddziaływania terapeutyczne

Skuteczne metody oddziaływań terapeutycznych

Strategie stosowane przez nauczyciela lub terapeutę pedagogicznego określają skuteczność radzenia sobie z dzieckiem z zaburzeniami rozwoju. Najskuteczniejsza jest wielozmystowa interakcja, która angażuje wiele zmysłów jednocześnie. Stosowane strategie terapeutyczne zależą od rodzaju usprawnianej funkcji, a także od wieku uczniów. Zaleca się eksperymentowanie w celu określenia najskuteczniejszej metody

Metody oparte na trzech podstawowych zmysłach obejmują:

Metody wizualne

- Używanie kolorowych karteczek samoprzylepnych, zdjęć, diagramów, wykresów, wizualizacji i kolorów do kodowania, podkreślania lub zaznaczania tekstu.

Metody słuchowe

- Aby poprawić zapamiętywanie, czytaj dziecku na głos, słuchaj i śpiewaj piosenki, rapuj i rymuj.

Metody dotykowo-ruchowe

- Zapisywanie i nauka podczas ćwiczeń ruchowych (chodzenie, bieganie, jazda na rowerze, odbijanie piłki).

Metody budowania pozytywnej samooceny dziecka

- Pomagaj dziecku w rozpoznawaniu własnych talentów, zdolności i pozytywnych cech.

- Pomagaj dziecku w rozwijaniu zainteresowań i wzmocnianiu obszarów, w których się wyróżnia.

- Promuj i wspieraj zaangażowanie w zajęcia pozalekcyjne, takie jak grupy sportowe, zajęcia w domu kultury, harcerstwo itp.

- Poproś nauczyciela, aby pozwolił dziecku zademonstrować swoje umiejętności.

- Opowiadaj historie sukcesu o ludziach, którzy pokonali dysleksję lub inne wyzwania związane z nauką. Wykorzystaj przykłady znanych osób z dysleksją.

- Pomagaj dziecku w osiąganiu realistycznych mniejszych celów jako kroków w kierunku większych (podejście małych kroków).

Metody asymilacji i zdobywania wiedzy

- Aktywność poznawcza, która obejmuje rozmowy, dyskusje, wykłady i pracę z literaturą.

Metody aktywizujące

- Stymulują aktywność emocjonalną i artystyczną uczniów. Polegają na stawianiu uczniów w sytuacjach, w których mogą poznawać systemy wartości. Dzieci angażują się emocjonalnie i uczą się wyrażać swoje emocje.

Przegląd metod terapii pedagogicznej

Metody praktyczne

- Zmieniając rzeczywistość za pomocą swojej wiedzy, uczeń przekształca siebie. Kształtuje swoje podejście do pracy, swoje wartości i postawy oraz swoją osobowość. Istnieją dwa rodzaje podejść praktycznych. Pierwsze składa się z ćwiczeń, a drugie służy do wykonywania obowiązków produkcyjnych.

Metody aktywizujące

- Kształtują umiejętności pracy zespołowej, inspirują do kreatywnego myślenia i poszerzają słownictwo ucznia. Są one szczególnie przydatne w pracy z uczniami mającymi specyficzne problemy w nauce. Atrakcyjny i zróżnicowany format ćwiczeń stymuluje ucznia do skupienia się na temacie i przejścia do samodzielności.

Przykłady metod aktywizujących

Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne (metoda psychologiczna),

2. Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz (metoda psychomotoryczna),

3. Metoda Integracji Polisensorycznej (metoda integracji sensorycznej) ,

4. Logarytmiczna (metoda psychomotoryczna),

5. Metoda 18-wyrazowej struktury (nauka czytania i pisania),
6. Sylabiczny sposób czytania i pisania, a także program ćwiczeń - alternatywa dla tradycyjnych metod

Fonetyka

Aby pomóc uczniom z trudnościami w uczeniu się opanować zasady fonetyki, skuteczne są następujące strategie:

1. Intensywne, systematyczne i przejrzyste nauczanie:

- Umiejętności muszą być bezpośrednio nauczane (modelowane).
- Uczniowie powinni być prowadzeni i mieć czas na samodzielną praktykę.
- Więcej możliwości nauczania i uczenia się w ciągu dnia
- Nauczanie w małych grupach
- Większe wsparcie
- Instrukcje oparte na wsparciu poprzez stopniowe wdrażanie
- Postępowanie oparte na wynikach

2. Modelowane, kierowane i niezależne ćwiczenia:

Nauczyciel musi wyraźnie uczyć i modelować to, co uczeń będzie robił. Następnie nauczyciel pomoże uczniowi wykorzystać nauczoną umiejętność. Na koniec, uczeń będzie ćwiczył tę umiejętność samodzielnie.

3. Mnemotechniki dla fonetyki:

Naucz ucznia mnemotechnik, które przypomną o trudnych do nauczenia regułach fonetycznych. (np. gdy dwie samogłoski idą, pierwsza mówi).

4. Plansze obrazkowo-literowe:

Użyj ich dla uczniów, którzy znają dźwięki, ale nie znają liter, które im towarzyszą.

5. Sortowanie słów:

Kategoryzowanie słów, które są takie same (np. mają takie same wzory liter lub łączą dźwięki).

- Przygotuj kilka kart z takimi samymi wzorami liter lub dźwiękami. Umieść karty do góry nogami i na zmianę odwracaj karty z tym samym dźwiękiem. Uczeń musi być w stanie wyjaśnić związek między dwiema kartami.

6. Rodziny słów (początek/rym):

Naucz ucznia rozpoznawać i czytać rodziny słów, które ilustrują określone koncepcje fonetyczne (np. dźwięki ph, at-bat-cat).

- Początek to pierwszy dźwięk w słowie. Rym to końcowa grupa dźwięków. Początki i rymy ułatwiają dzieciom wymawianie słów. Gdy znają rym, mogą go użyć do dekodowania innych słów. Gdy uczniowie są zaznajomieni z rymem "ake", gdy dochodzą do słów /b/ i /ake/, łatwo będzie po prostu dodać początek /b/.

7. Ćwiczenie i praktyka:

- Dzieci z trudnościami w uczeniu się potrzebują powtarzania, aby utrwalić wiedzę. Gra BLAST: Włóż do puszek fiszki ze słowami, nad którymi pracujesz. Uczeń, który na koniec pracy w grupie zdobędzie najwięcej kart, zostaje zwycięzcą.

8. Metoda kinestetyczna:

Kiedy dzieci wymawiają słowa, mogą stukać w ramię, zaczynając od górnej części ramienia przy pierwszej głosce, a kończąc na ostatniej głosce przy nadgarstku.

9. Ściana słów fonicznych:

Nauczyciele mogą utworzyć ścianę słów lub pomocnicze plansze, aby kontynuować dodawanie słów w każdym tygodniu. Słowa będą pochodzić z tego, czego uczysz w danym tygodniu i na czym się koncentrujesz (diagramy samogłosek, krótkie samogłoski, długie samogłoski).

10. Gry komputerowe:

Wykorzystaj komputer, aby zapewnić uczniom możliwość ćwiczenia fonetyki lub gramatyki.

11. Gry planszowe:

Niech uczniowie grają w gry planszowe, takie jak bingo, które pozwalają im ćwiczyć fonetycznie nieregularne słowa.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA CZASEM

Korzystanie z planera.

Planer ucznia powinien być skonfigurowany jako system siatki, aby mógł zobaczyć swój tydzień na pierwszy rzut oka, niezależnie od tego, czy używa papierowego planera, czy kalendarza elektronicznego. Powinien zawierać dziennik wszystkich zadań domowych, zajęć pozalekcyjnych, obowiązków zawodowych i planów z przyjaciółmi. Pozwoli im to określić, co muszą zrobić i kiedy mają wolny czas na zorganizowanie innych zadań.

Zaczynaj najpierw od trudnych zadań.

Aby utrudnić uczniom przejście do rzeczy, które uważają za mniej onieśmielające lub bardziej zabawne, zachęć ich do wykonania najpierw najtrudniejszego, najdłuższego lub najmniej ulubionego zadania.

Pokazuj upływający czas.

Twój uczeń powinien być w stanie zobaczyć "upływ" czasu, jeśli w pokoju, w którym pracuje, wisi zegar ze wskazówkami. Właśnie te zegary, w przeciwieństwie do cyfrowych, pokazują upływ czasu i informują ucznia o jego położeniu w stosunku do pozostałej części godziny lub dnia.

Zadania powinny być realne do wykonania.

Jeśli podzielisz zadania swoich uczniów na mniejsze, łatwiejsze do wykonania, będą oni bardziej skłonni do ich ukończenia. Napisanie jednego akapitu eseju w ciągu popołudnia jest prostsze niż napisanie całej pracy badawczej. Uczniowie powinni sprawdzić w kalendarzu, czy są wolne terminy i odpowiednio dostosować swój harmonogram.

Ustaw muzykę.

Struktura ma rytm, podobnie jak muzyka. Powszechnie wiadomo, że uczniowie, którzy zmagają się z zaburzeniami uwagi i uczenia się, potrzebują właściwej organizacji.

Z pomocą muzyki uczeń może zaplanować swój następny ruch, przewidzieć wydarzenia i zareagować na nie. Muzyka może również uspokajać i regulować pracę mózgu.

Wspólnie z uczniem przygotuj 30-minutową playlistę z jego ulubionymi utworami. Kiedy siada do pracy, sekret polega na tym, aby zawsze odtwarzać tę samą playlistę. W pewnym momencie muzyka będzie działać jak stoper, a gdy ustyszysz swojego ulubionego artystę, będzie w stanie stwierdzić, że meta jest w zasięgu wzroku.

Bądź aktywny.

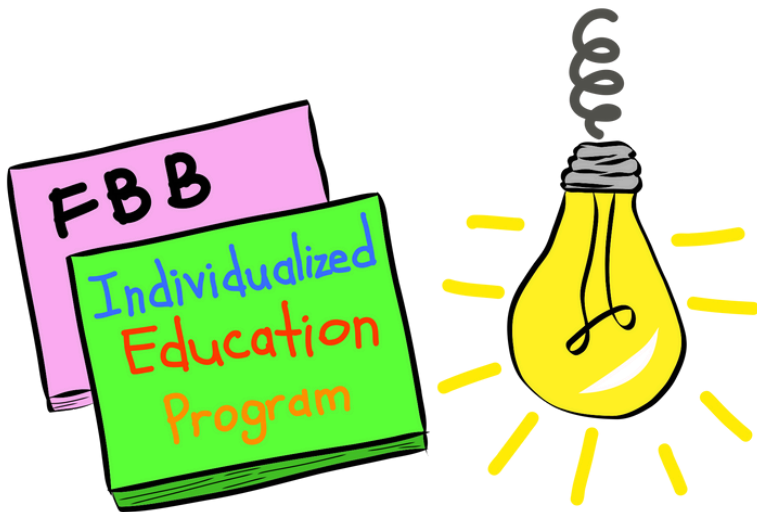
Aby nadać zadaniom więcej "energii", poproś uczniów o czytanie lub wyprowadzenie psa na spacer podczas przeglądania notatek. ". Zagraj w "Ukryj pracę domową", ustawiając stacje z zadaniami domowymi w klasie. Jeśli dodadzą trochę emocji i zabawy do codziennej rutyny, pozostaną zmotywowani i skupieni.

Umiejętności przydatne w nauce dla uczniów z LD

Praca z uczniami z trudnościami w uczeniu się powinna opierać się na metodach, które zachęcają ich do aktywnego udziału w lekcji i pozwalają im wykorzystać swoje mocne strony. Metody i formy pracy z uczniem z trudnościami w nauce obejmują:

- pracę w grupach zarówno z uczniami zdolnymi, jak i słabymi,
 - przygotowywanie plansz na dany temat i omawianie ich w klasie,
 - zadawanie pytań pomocniczych podczas odpowiedzi ustnych uczniów
 - wykorzystywanie inscenizacji, map myśli, studiów przypadku,
 - samodzielne przeprowadzanie przez uczniów prostych eksperymentów,
 - korzystanie z multimediiów,
 - łączenie nowych zagadnień z rzeczywistą wiedzą, odwoływanie się do doświadczeń uczniów,
 - używanie rysunków i schematów zamiast opisów,
 - metoda projektu,
 - powtarzanie z uczniami poznanego materiału.
- W czasie pozalekcyjnym uczniowie z trudnościami w nauce mogą:
- uczestniczyć w zajęciach wyrównawczych w celu szybkiego uzupełnienia braków,
 - wykonywać zadania domowe dostosowane do jego możliwości (uczeń powinien mieć możliwość wyboru spośród kilku tematów zadań domowych tego, który najbardziej go interesuje),
 - wykonywać zadania i przygotowywać prezentacje, w których może wykazać się swoją wiedzą i umiejętnościami.

PLAN

Skuteczne nauczanie uczniów z trudnościami w uczeniu się w edukacji włączającej

*"Inaczej, nie mniej. Naszym zadaniem jest kształcenie ich umysłów i wykorzystanie ich
wyjątkowych mocnych stron,
ponieważ w ich różnicach odnajdujemy to, co niezwykle".*

Temple Grandin.

Spojrzenie na edukację przez pryzmat uczniów z trudnościami w uczeniu się ujawnia kluczową rolę skutecznego nauczania na ich drodze do sukcesu.

Nauczyciele, jako architekci doświadczeń edukacyjnych, posiadają klucz do przygotowania uczniów z trudnościami w uczeniu się nie tylko do samodzielnego poruszania się, ale także do rozwoju w sferze naukowej. Zasady skutecznego nauczania stają się głównymi drogowskazami, kształtującymi wstęp, przebieg i zakończenie każdej lekcji.

Podstawą skutecznego nauczania jest kompleksowe zrozumienie procesu nauczania we wszystkich obszarach tematycznych. Jest to zobowiązanie do zapewnienia integracyjnego środowiska uczenia się, w którym unikalne potrzeby uczniów z trudnościami w uczeniu się są zaspokajane za pomocą dostosowanych strategii i wsparcia.

Wprowadzenie: Przygotowanie do nauki

Podróż rozpoczyna się od dobrze przygotowanego wprowadzenia, drzwi do świata wiedzy. Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się ten etap jest kluczowy. Nauczyciele, uzbrojeni w zrozumienie potrzeb swoich uczniów, tworzą przyjazną i integracyjną atmosferę. Jasna komunikacja, angażujące materiały i świadomość różnych stylów uczenia się charakteryzują skuteczne wprowadzenie, które rezonuje z każdym uczniem.

Przewodzenie: Pielęgnowanie zaangażowania i uczestnictwa

W sercu skutecznego nauczania leży sztuka kierowania tym procesem. Nauczyciele, świadomi różnorodnych stylów uczenia się w swoich klasach, stosują strategie, które zaspokajają indywidualne potrzeby. Niezależnie od tego, czy chodzi o stosowanie technik wielozmysłowych, interaktywnych działań czy zróżnicowanych instrukcji, celem jest zapewnienie, że każdy uczeń, niezależnie od trudności w nauce, jest aktywnym uczestnikiem procesu uczenia się.

Podsumowanie: Wzmacnianie nauki i budowanie pewności siebie

Gdy lekcje dobiegają końca, podsumowanie staje się kluczowym etapem dla uczniów z trudnościami w uczeniu się. Skuteczni nauczyciele wzmacniają kluczowe koncepcje, zapewniają możliwości refleksji i oferują pozytywne wzmocnienie. Budowanie pewności siebie jest równie ważne jak przekazywanie wiedzy. Wnioski, które wzbudzają poczucie spełnienia i postępu, znacząco przyczyniają się do ogólnego rozwoju uczniów mających trudności w nauce.

Przygotuj uczniów na nadchodzące lekcje

Badania sugerują, że uczniowie z LD uczą się najlepiej dzięki starannie zorganizowanej lekcji w której nauczyciel wyjaśnia, czego chce, aby uczniowie nauczyli się podczas bieżącej lekcji i uwzględnią te umiejętności i wiedzę w kontekście poprzednich lekcji.

Omów i ustal jasne oczekiwania dotyczące nauki. Określ, czego uczniowie powinni się nauczyć podczas lekcji. Pomoże to uczniom lepiej zrozumieć cele i skuteczniej pracować nad ich osiągnięciami.

Omów i ustal oczekiwania dotyczące zachowania. Opisz, jak uczniowie powinni zachowywać się podczas lekcji. Na przykład, powiedz uczniom, że mogą cicho rozmawiać z sąsiadami, gdy wykonują swoją pracę lub mogą podnieść ręce, aby zwrócić na siebie uwagę.

Użyj zaawansowanego planu. Zapoznaj się z informacjami na temat poprzednich lekcji dotyczących tego tematu.. Wyjaśnij na przykład, że po omówieniu poprzedniej lekcji pojawiają się nowe informacje i ,że zaplanowana będzie zarówno praca grupowa, jak i samodzielna.

Omów poprzednie lekcje. Zapoznaj się z informacjami z poprzednich lekcji na dany temat. Na przykład przypomnij uczniom, że wczorajsza lekcja koncentrowała się na nauce działań na odejmowaniu. Omów kilka problemów przed opisaniem bieżącej lekcji.

Jasno określ potrzebne materiały. Określ wszystkie materiały, których uczniowie będą potrzebować podczas lekcji. Na przykład określ, że uczniowie będą potrzebować swoich zeszytów, ołówków do pisania, kredek, nożyczek i kolorowego papieru do wykonania projektu plastycznego.

Upraszczaj instrukcje, wybory i harmonogram. Im prostsze oczekiwania zostaną przekazane uczniowi z LD, tym bardziej prawdopodobne jest, że je zrozumie i wykona w odpowiednim czasie i w produktywny sposób.

Prowadzenie skutecznych lekcji

Uczniowie z trudnościami w uczeniu się najlepiej uczą się podczas starannie zorganizowanej lekcji - takiej, w której nauczyciel wyjaśnia, czego chce, aby dzieci nauczyły się podczas bieżącej lekcji i umieszcza te umiejętności i wiedzę w kontekście poprzednich lekcji. Skuteczni nauczyciele przedstawiają swoje oczekiwania dotyczące tego, czego uczniowie będą się uczyć i jak powinni zachowywać się podczas lekcji. Co więcej, uczniowie z trudnościami w uczeniu się powinni otrzymać dodatkową pomoc. Poniższy zestaw strategii może pomóc nauczycielom w prowadzeniu efektywnych lekcji:

Bądź przewidywalny. Struktura i spójność są bardzo ważne dla uczniów z LD; wielu z nich nie radzi sobie dobrze ze zmianami. Minimalne zasady i minimalny wybór są najlepsze dla tych uczniów. Muszą oni jasno rozumieć, czego się od nich oczekuje, a także konsekwencje nieprzestrzegania oczekiwań.

Zachęć ucznia do uczestnictwa w zajęciach. Zapewnij uczniom z LD prywatne, dyskretne wskazówki, aby pozostali przy zadaniu i z wyprzedzeniem ostrzegaj, że wkrótce zostaną wezwani. Unikaj zwracania uwagi na różnice między uczniami z LD a ich kolegami z klasy. Zawsze unikaj używania sarkazmu i krytyki.

Korzystaj z materiałów audiowizualnych. Używaj różnych materiałów audiowizualnych do prezentowania lekcji. Na przykład używaj filmów, zwiastunów, demonstracji, wirtualnych wycieczek itp.

Sprawdzaj pracę uczniów. Użyj dodatkowych pytań, aby sprawdzić, czy uczniowie zrozumieli lekcję/materiał. Na przykład, możesz zapytać uczniów, w jaki sposób doszli do odpowiedzi na dany problem lub możesz poprosić poszczególnych uczniów o określenie własnymi słowami, jak czuł się główny bohater na końcu historii.

Zadawaj pytania kontrolujące. Zapewnienie uczniowi wystarczającej ilości czasu na znalezienie odpowiedzi na pytanie, np. odczekanie 15 sekund przed udzieleniem odpowiedzi lub zwrócenie się do innego ucznia. Zadawanie kolejnych pytań, które dają uczniom możliwość zademonstrowania tego, co wiedzą.

Oceniaj uczniów na bieżąco. Identyfikuj uczniów, którzy potrzebują dodatkowej pomocy. Obserwuj symptomy braku zrozumienia, takie jak marzenia na jawie lub wizualne lub werbalne oznaki frustracji. Zapewnij tym uczniom dodatkowe wyjaśnienia lub poproś innego ucznia, aby służył jako korepetytor podczas lekcji.

Pomóż uczniom poprawić ich własne błędy. Opisz, w jaki sposób uczniowie mogą zidentyfikować i poprawić własne błędy. Na przykład, przypomnij uczniom, że powinni sprawdzać swoje obliczenia w zadaniach matematycznych i powtórz, w jaki sposób mogą to zrobić; przypomnij uczniom o wyjątkowo trudnych zasadach pisowni i o tym, jak uczniowie mogą zapobiec popełnieniu łatwych błędów.

Pomóż uczniom się skupić. Przypomnij uczniom, aby kontynuowali pracę i skupili się na przydzielonym im zadaniu. Możesz na przykład udzielić dalszych wskazówek lub wyznaczyć kolegów do nauki. Takie praktyki mogą być skierowane do poszczególnych uczniów lub do całej klasy.

Zapewnij dalsze wskazówki. Skuteczni nauczyciele uczniów z trudnościami w uczeniu się również udzielają im dalszych wskazówek:

Wskazówki ustne. Po udzieleniu wskazówek całej klasie, należy udzielić dodatkowych ustnych wskazówek uczniowi z LD. Na przykład zapytaj ucznia, czy zrozumiał wskazówki i powtórzcie je razem.

Pisemne wskazówki. Zapewnij dodatkowe wskazówki na piśmie. Na przykład, napisz numer strony zadania na tablicy i przypomnij uczniowi, aby spojrzął na tablicę, jeśli zapomni o zadaniu.

Zmniejsz poziom hałasu. Monitoruj poziom hałasu w klasie i w razie potrzeby udzielaj informacji zwrotnych. Jeśli poziom hałasu przekracza poziom odpowiedni dla danego typu lekcji, przypomnij wszystkim uczniom lub poszczególnym uczniom o zasadach zachowania określonych na początku lekcji.

Uprość pracę na rzecz mniejszych części. Podziel pracę na mniejsze, mniej złożone zadania. Na przykład, pozwól uczniom rozwiązać pięć zadań matematycznych, zanim przedstawiś im pozostałych pięć zadań.

Podkreślaj kluczowe kwestie. Podkreślaj kluczowe słowa w instrukcjach na kartach ćwiczeń, aby pomóc uczniom z LD skupić się na wskazówkach. Przygotuj kartę roboczą przed rozpoczęciem lekcji lub podkreśl kluczowe słowa podczas wspólnego czytania instrukcji z uczniem. Podczas czytania pokaż uczniom, jak zidentyfikować i podkreślić

kluczowe zdanie lub poproś ich, aby je napisali na osobnej kartce papieru, przed poproszeniem o streszczenie całej książki. W matematyce pokaż uczniom, jak podkreślać ważne fakty i działania; w "Maria ma dwa jabłka, a Jan ma trzy", podkreśl dwa i trzy.

Unikaj dużej presji i/lub testów ograniczonych czasowo. Testy z ograniczeniem czasowym mogą nie pozwolić uczniom z LD na zademonstrowanie tego, co naprawdę wiedzą, ze względu na ich potencjalne zaabsorbowanie upływającym czasem. Zapewnij uczniom z LD więcej czasu na rozwiązywanie quizów i testów w celu wyeliminowania lęku przed testami i zapewnij im inne możliwości, metody lub formaty testów, aby mogli przekazać swoją wiedzę.

Zapewnij pracę grupową. Poproś uczniów, aby pracowali razem w małych grupach, aby zmaksymalizować swoją i wzajemną naukę. Stosuj strategie, takie jak "myśl w parze - dziel się", w których nauczyciele proszą uczniów o przemyślenie tematu, dobranie się w pary z partnerem w celu omówienia go i podzielenia się pomysłami z grupą.

Poznaj i korzystaj z technologii wspomagających. Wszyscy uczniowie, a w szczególności ci z LD, mogą odnieść korzyści z wykorzystania technologii (takich jak komputery i ekrany projektorów), które sprawia, że instrukcje są bardziej obrazowe oraz pozwalają uczniom aktywnie uczestniczyć.

Podsumowując, najskuteczniejszym sposobem, w jaki nauczyciele prowadzą lekcje dla uczniów z LD, jest regularne sprawdzanie zrozumienia materiału przez uczniów, sprawdzanie poprawnych odpowiedzi przed wezwaniem innych uczniów i określenie, którzy uczniowie potrzebują dodatkowej pomocy.

Nauczyciele powinni zawsze pamiętać, że przejście z jednej lekcji lub klasy do drugiej jest często szczególnie trudne dla uczniów z LD. Kluczem jest przygotowanie uczniów do przejścia, ponieważ pomaga im to reagować i pozostać przy zadaniu.

Zakończenie lekcji

Skuteczni nauczyciele kończą lekcje, ostrzegając z wyprzedzeniem, że lekcja wkrótce się zakończy, sprawdzając ukończone zadania przynajmniej niektórych uczniów z LD oraz kierując uczniów, jak rozpocząć przygotowania do następnego ćwiczenia.

Powiadamiał z wyprzedzeniem. Uprzedzaj z wyprzedzeniem o zbliżającym się końcu lekcji. Ogłoś 5 lub 10 minut przed końcem lekcji (szczególnie w przypadku pracy siedzącej i projektów grupowych), ile czasu pozostało. Możesz także powiedzieć uczniom na początku lekcji, ile czasu będą mieli na jej ukończenie.

Przejrzyj zadania. Sprawdź ukończone zadania przynajmniej dla niektórych uczniów. Sprawdź czego nauczyli się podczas lekcji, aby dowiedzieć się, jak klasa była przygotowana do lekcji i jak zaplanować następną lekcję.

Pamiętaj, aby poświęcić trochę czasu na omówienie następnego lekcji. Poinformuj uczniów, jak rozpocząć przygotowania do następnego lekcji. Na przykład możesz przekazać uczniom, że muszą odłożyć podręczniki i podejść do przedniej części sali na lekcję ortografii w dużej grupie.

Poza tym, aby zaprojektować uczenie się w sposób inkluzyjny, **Uniwersalne Projektowanie w uczeniu się to dynamiczne założenia edukacyjne.**

Czym jest Uniwersalne Projektowanie w uczeniu się?

Wcześniej wprowadziliśmy termin **uniwersalnego projektowania**, który oznacza projektowanie i komponowanie środowiska tak, aby było ono dostępne, zrozumiałe i wykorzystywane w największym możliwym stopniu przez wszystkich. **Uniwersalne Projektowanie w uczeniu się (UDL)** dąży do tego, aby nauka była **dostępna i skuteczna** dla wszystkich uczniów, niezależnie od ich różnorodnych umiejętności, pochodzenia lub preferencji edukacyjnych. Zakorzeniony w koncepcji inkluzywności, UDL zachęca nauczycieli do tworzenia elastycznych i adaptowalnych środowisk uczenia się, które zaspokajają wyjątkowe, mocne strony i potrzeby każdego ucznia.

Istnieją trzy podstawowe zasady UDL

1. Różnicowanie środków prezentacji wiedzy znane jako „Co” w procesie uczenia się.

Zróżnicowane sposoby prezentacji: Zasada ta koncentruje się na prezentowaniu informacji na różne sposoby. Nauczyciele dostarczają treści przy użyciu różnych formatów, takich jak tekst, audio, wizualizacje i multimedia, zapewniając uczniom dostęp i zrozumienie materiału za pośrednictwem preferowanych kanałów sensorycznych.

2. Różnicowanie środków zaangażowania i ekspresji znane jako "Jak" w procesie uczenia się.

Zróżnicowane sposoby zaangażowania: UDL ma na celu zaangażowanie uczniów poprzez oferowanie wielu punktów wejścia do doświadczenia edukacyjnego. Zasada ta zachęca nauczycieli do stosowania różnych strategii, które wzbudzają zainteresowanie, motywację i ciekawość wśród uczniów. Angażujące treści, interaktywne działania i znaczące powiązania z rzeczywistymi scenariuszami przyczyniają się do przyciągnięcia uwagi uczniów i utrzymania ich zaangażowania.

3. Różnicowanie środki zaangażowania znane jako "Dlaczego" w procesie uczenia się.

Zróżnicowane sposoby zaangażowania i działania: UDL umożliwia uczniom demonstrowanie swojego zrozumienia i umiejętności za pomocą różnych środków. Zasada ta wspiera ideę, że uczniowie mają różne mocne strony i preferencje dotyczące wyrażania siebie. Uczniowie mogą zdecydować się na pisanie, mówienie, tworzenie wizualnych reprezentacji, a nawet zaangażowanie się we wspólne projekty, aby zaprezentować swoją wiedzę.

Wdrożenie UDL

Zapewnienie opcji: Oferuj różne opcje korzystania z treści, formatów zadań i metod oceny.

Wykorzystanie technologii: Włącz narzędzia technologiczne, które oferują zamianę tekstu na mowę, interaktywne symulacje i prezentacje multimedialne.

Zapewnienie jasnych instrukcji: Zapewnij jasne i zwięzłe instrukcje oraz prezentuj informacje w łatwych do opanowania fragmentach.

Tworzenie przestrzeni do współpracy: Zaprojektuj możliwości współpracy dla uczniów, dzielenia się pomysłami i wspólnej pracy nad projektami.

Wspieranie procesu uczenia się: Pozwól uczniom stopniowo budować ich wiedzę, zapewniając wsparcie za pomocą technik wspierających.

Włączając zasady UDL do swoich strategii nauczania, tworzysz środowisko uczenia się, w którym każdy uczeń może odnieść sukces i przyczynić się do bardziej inkluzyjnego i zrównoważonego procesu edukacyjnego.

Indywidualizacja Praktyk Instruktażowych: Dostosowanie nauczania do potrzeb każdego

Poza nadrzędnymi zasadami skutecznego nauczania, najważniejsze jest głębsze zanurzenie się w indywidualizację praktyk edukacyjnych. Specyficzne dla przedmiotu strategie stają się centralnym punktem, uznając, że wyzwania i mocne strony uczniów z trudnościami w uczeniu się mogą się różnić w zależności od danej dziedziny.

Zasadniczo skuteczne nauczanie uczniów z trudnościami w uczeniu się wykracza poza tradycyjne granice nauczania. Jest to dynamiczne i elastyczne podejście, które uznaje wyjątkową podróż każdego ucznia. Przyjmując zasady skutecznego nauczania, nauczyciele stają się nie tylko instruktorami, ale także mentorami, prowadzącymi uczniów z trudnościami w nauce w kierunku osiągnięć naukowych i rozwoju osobistego. Kluczem do sukcesu jest celowe i pełne empatii stosowanie strategii instruktażowych, które wypełniają lukę między potencjałem a osiągnięciami.

Oprócz wymienionych powyżej ogólnych strategii wprowadzania, prowadzenia i kończenia lekcji, skuteczni nauczyciele uczniów z niepełnosprawnościami intelektualnymi indywidualizują również swoje praktyki instruktażowe zgodnie z różnymi przedmiotami i potrzebami swoich uczniów w każdym obszarze. Wynika to z faktu, że uczniowie z LD mają różne sposoby uczenia się i zapamiętywania informacji, z których nie wszystkie obejmują tradycyjne czytanie i słuchanie. Skuteczni nauczyciele najpierw identyfikują obszary, w których każdy uczeń wymaga dodatkowej pomocy, a następnie wykorzystują specjalne strategie, aby zapewnić uczniowi ustrukturyzowane możliwości powtórzenia i opanowania lekcji, która została wcześniej przedstawiona całej klasie.

Strategie, które mogą pomóc w osiągnięciu tego celu, obejmują następujące elementy:

1. Stwórz profil ucznia: zdiagnozuj trudności ucznia, ustal źródła niepowodzeń dziecka, zapoznaj się z zaleceniami poradni, czy uczeń był badany przez pracowników lub instytucję, poznaj rodzinę ucznia (relacje uczeń-rodzic, problemy wychowawcze, rodzina wielodzietna, alkoholizm, choroba itp.), ustal status materialny rodziny.
2. Przeprowadź szczerze rozmowy z uczniem.
3. Jasno określ zasady współpracy - obowiązki, oczekiwania.
4. Uświadom uczniom, że nie uczą się dla szkoły, dla nauczycieli, ale dla siebie. Nauczyciel nie jest jego wrogiem, ale chce mu pomóc.
5. Poświęćaj dziecku, w miarę możliwości, jak najwięcej uwagi, sprawdzaj dokładnie czy dobrze zrozumiało polecenie.
6. Zdiagnozuj preferowane przez ucznia style uczenia się (wzrokowiec, słuchowiec, kinestetyk) i uwzględnij tę wiedzę przy planowaniu form i metod pracy.

7. Dostosuj treści nauczania do umiejętności i zdolności ucznia.
8. Dostosuj wymagania edukacyjne do możliwości ucznia.
9. Indywidualizuj proces nauczania, kształć rozwój ucznia.
10. Dostosowuj pytania do możliwości ucznia.
11. Przygotuj wspólne zestawy zadań.
12. Kieruj pracą dziecka. Stosuj pytania naprowadzające i doraźne.
13. Wykorzystuj i wzmacniaj mocne strony ucznia.
14. Rozwijaj zainteresowania. Poruszaj interesujące tematy.
15. Wzbogacaj lekcje dydaktyczne, które będą wspierać nabywanie wiedzy i umiejętności przez ucznia.
16. Urozmaicaj środki dydaktyczne w celu zainteresowania dziecka.
17. Wykorzystuj multimedia do wizualizacji badań.
18. Udzielaj prostych, jasnych instrukcji.
19. Różnicuj prace i zadania (luki, prawda-falsz, dopasowywanie, wybór, podkreślanie, zaznaczanie, wycinanie, wklejanie itp.)
20. Twórz proste pomoce dydaktyczne dla ucznia.
21. Stwórz wybór zadań dla ucznia.
22. Ograniczaj wykonywanie przydzielonych zadań, np. prac domowych.
23. Ograniczaj części materiału do czytania.
24. Stosuj metodę małych kroków - przestrzegaj powolnego stopniowania trudności.
25. Dostosowuj tempo pracy do potrzeb ucznia.
26. Wydłużaj czas pracy w razie potrzeby.
27. Dziel materiał na mniejsze części (stopniowe ocenianie).
28. Stałe motywuj do pracy i samodzielnego wykonywania zadań.
29. Ucz systematyczności poprzez konsekwentne sprawdzanie i ocenianie wykonywanych przez ucznia ćwiczeń, prac itp. (dziecko powinno mieć świadomość, że wykonana praca i włożony wysiłek są dla niego najważniejsze).
31. Powtarzaj polecenia.
32. Zachęcaj do uczęszczania na zajęcia dodatkowe i wyrównawcze.
33. Stosuj pozytywne wzmocnienia, pochwały, oceny, plusy.
34. Pobudzaj wiarę we własne możliwości i siły.
35. Oceniaj nie tylko efekt pracy, ale także wysiłek, trud i zaangażowanie.
36. Nieustannie ćwicz uwagę, koncentrację.
37. Twórz właściwą, niestresującą atmosferę pracy.
38. Wspieraj ucznia w przypadku niepowodzenia.
39. Siadaj w pierwszych ławkach, nawiązuj kontakt wzrokowy.
40. Organizuj pomoc koleżeńską.
41. Wymieniaj się doświadczeniami i spostrzeżeniami z innymi nauczycielami pracującymi z uczniem.
42. Utrzymuj pozytywne, w miarę systematyczne kontakty z rodzicami, mające na celu wspieranie ucznia i wzajemną wymianę spostrzeżeń o dziecku, udzielanie wskazówek, wskazywanie metod i form pracy.

Dostosowanie nauczania

Adaptacja nauczania jest niezbędna do stworzenia inkluzyjnego i zrównoważonego środowiska uczenia się, promowania zaangażowania uczniów i zapewnienia wszystkim uczniom możliwości odniesienia sukcesu. Wymaga to od nauczycieli elastycznego i wrażliwego podejścia, ponieważ muszą oni nieustannie oceniać i dostosowywać swoje praktyki nauczania, aby zaspokoić zmieniające się potrzeby uczniów. Jest to związane na przykład z następującymi działaniami:

- dostosowaniem sposobu komunikacji z uczniem
- zachowaniem odpowiedniego dystansu
- wydłużeniem czasu pracy
- zmianą form aktywności
- dzieleniem materiału dydaktycznego na mniejsze części, zmniejszanie liczby zadań do wykonania, zwiększanie liczby ćwiczeń i powtórek materiału;
- częstym odwoływaniem się do konkretów;
- stosowaniem metody wizualnej - umożliwiającej poznanie wielozmystowe;
- dostosowaniem liczby bodźców związanych z procesem uczenia się
- stosowaniem dodatkowych środków dydaktycznych i technicznych
- zapewnieniem uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwości uczenia się języków obcych zgodnie z ich potrzebami i możliwościami;
- stosowaniem różnych kart zadań do samodzielnego rozwiązywania
- powtarzaniem zasad obowiązujących w klasie, wyznaczaniem jasnych granic i ich egzekwowaniem.

Ponadto uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą potrzebować dodatkowego wsparcia poprzez udział w specjalistycznych zajęciach:

- korekcyjno-kompensacyjnych,
- terapii logopedycznej,
- terapii społecznej,
- rewalidacji i innych.

Dostosowanie nauczania w przypadku dysleksji - czytanie ze zrozumieniem

Praca z dzieckiem z trudnościami w czytaniu powinna być zaplanowana zgodnie z następującymi wytycznymi:

- 1. Zbierz jak najwięcej informacji o dziecku** i jego procesie uczenia się, zachowaniu podczas zajęć szkolnych (np. poprzez obserwację, wywiad z rodzicami, rozmowy z innymi osobami pracującymi z dzieckiem).
- 2. Przeprowadź testy sprawdzające** np. sposób (technikę) czytania, szybkość czytania.
- 3. Przeanalizuj zebrane dane** również pod kątem gotowości dziecka/ucznia do nauki czytania (np. czy dziecko słyszy i wymawia wszystkie głoski), jego motywacji, czasu skupienia na ćwiczeniu, systematyczności itp.
- 4. Przeanalizuj program nauczania** przyjętego w danej klasie i towarzyszących mu ram metodycznych (podręcznik i ćwiczenia często narzucają daną metodę nabywania umiejętności czytania i pisanía).

5. Opracuj indywidualny program pracy z uczniem mającym trudności w nauce czytania (najlepiej w zespole nauczycieli, specjalistów, przy wsparciu pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, doradców metodycznych) uwzględniający m.in:

- poprawę sprawności poszczególnych funkcji percepcyjno-motorycznych poprzez korygowanie zaburzonych funkcji i ich kompensację (łączenie z mniej zaburzonymi lub sprawnie działającymi funkcjami),
- opis stosowanych metod i form - tu warto doprecyzować optymalną metodę terapeutyczną,
- przebieg terapii (przewidywany czas trwania, etapy, cykle terapeutyczne, osoby zaangażowane w proces),
- sposób ewaluacji programu wraz z oceną skuteczności udzielonego wsparcia.

6. Stwórz dziecku odpowiednie warunki do nauki czytania:

- organizuj przyjazną, stymulującą przestrzeń, np. poprzez wykorzystanie różnorodnych książek (z tekstem słownym i obrazkowym, o różnych fakturach, formatach), stwarzaj okazje do wspólnego czytania i tworzenia książek, np. w formie albumów, kronik, z tekstami pisanymi, wypowiedzianymi przez dziecko,
- pracuj nad motywacją dziecka do pokonywania trudności, pamiętając o tym, by nie eksponować jego trudności w grupie innych uczniów (np. stwarzać mu możliwość odniesienia sukcesu, wykorzystywać naturalną ciekawość poznawczą dziecka, wyznaczać zadania w strefie najbliższego rozwoju),
- redukuj poczucie lęku, np. poprzez stworzenie kultury błędu, ekspresję ruchową, techniki relaksacyjne, muzykoterapię,
- organizuj dodatkowe zajęcia dla grupy, np. techniki szybkiego czytania, szkicowanie.

7. Zaangażuj rodziców ucznia w proces uczenia się poprzez:

- omówienie zaobserwowanych trudności z rodzicami, bez oceniania postaw,
- uzyskanie informacji o tym, jak rodzice pracują z dzieckiem w domu
- zapytanie o dyspozycyjność czasową i zaoferowanie wsparcia
- wyjaśnienie w najbardziej przystępny sposób, na czym będzie polegała praca nad przezwyciężaniem trudności w czytaniu, wypracowanie zasad systematycznej współpracy z rodzicami,
- udzielenie wskazówek dotyczących poszczególnych ćwiczeń, etapów pracy czy sposobów wspierania dziecka,
- stałe monitorowanie postępów w realizacji programu.

Następujące strategie pedagogiczne mogą być przydatne w pomaganiu uczniom z dysleksją w rozwijaniu mocniejszych umiejętności motorycznych i umiejętności w pisaniu:

Zapewnij czas na głośne czytanie. Ustal stały czas każdego dnia na czytanie na głos pod kierunkiem nauczyciela.

Zapewnij wspólne czytanie. Poproś ucznia, aby czytał historię po cichu, słuchając innych uczniów lub nauczyciela czytającego historię na głos dla całej klasy.

Zorganizuj czytanie w parach. Połącz w pary ucznia z trudnościami w czytaniu z innym uczniem, który jest dobrym czytelnikiem. Uczniowie czytają na zmianę na głos i słuchają siebie nawzajem.

Naucz ucznia tworzenia planu wydarzeń. Poproś ucznia o stworzenie planu wydarzeń, który ilustruje kolejność głównych wydarzeń w jego opowiadaniu.

Zaplanuj narracje. Zaplanuj zajęcia z opowiadania historii podczas których uczeń może opowiedzieć historię, którą niedawno przeczytał.

Zaplanuj odgrywanie scenek. Zaplanuj zajęcia sceniczne, w których uczeń może odgrywać różne postacie z ulubionych historii.

Utwórz bank słów. Prowadź bank słów lub słownik nowych, trudnych do przeczytania słówek.

Graj w gry planszowe w celu czytania ze zrozumieniem. Graj w gry planszowe, które rozwijają umiejętność czytania ze zrozumieniem lub rozpoznawania słownictwa.

Graj w gry planszowe wspomagające czytanie ze zrozumieniem. Graj w gry planszowe, które ćwiczą kluczowe umiejętności czytania ze zrozumieniem lub rozpoznawania słów.

Korzystaj z książek do słuchania. Audiobooki mogą stymulować zainteresowanie tradycyjnym czytaniem i mogą być wykorzystywane do wzmocnienia i uzupełnienia lekcji czytania.

Materiały zapasowe do wykorzystania w domu. Udostępnij uczniom drugi zestaw książek i materiałów, z których mogą korzystać w domu.

Zapewnij materiały podsumowujące. Pozwalaj i zachęcaj uczniów do korzystania z opublikowanych streszczeń książek, opracowań ważniejszych lektur w celu ich analizy, a nie zastąpienia samego czytania.

Wyróżniamy następujące metody czytania: czytanie syntetyczne, czytanie globalne, czytanie sylabowe i czytanie głoskowe. Alternatywne metody nauczania czytania (przykłady):

Metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz: stymuluje rozwój integracji percepcyjno-motorycznej; zawiera m.in. ćwiczenia na orientację w schemacie ciała i w przestrzeni, piosenki tematyczne ściśle związane z wykonywanymi czynnościami (np. ćwiczenia słuchu fonemowego), ćwiczenia ruchowe, słuchowe i wzrokowe oparte na podanym rytmie,

Metoda Barwno-Dźwiękowa Heleny Metery: punktem wyjścia jest analiza słuchowa wyrazów, następnie wprowadzana jest analiza wzrokowo-słuchowa lub ruchowo-słuchowa, zapis symboli wyrażony ruchem ciała, zapis graficzny (kolorowe kartoniki), a na końcu zapis liter.

Naturalna metoda nauki języka Wendy Pye - zakłada pracę na trzech etapach, zapoznanie dziecka z całością (wyrazem, zdaniem lub tekstem), zapoznanie ze strukturą (literami, znakami interpunkcyjnymi, konstrukcją zdania), a następnie przejście do tworzenia całości z wykorzystaniem wiedzy zdobytej na poprzednich etapach; metoda wykorzystuje różne rodzaje czytania i pisania (m.in. czytanie zespolone, indywidualne, pisanie zespolone, pisanie dla dzieci)

Sojusz metod Ewy Arciszewskiej - zakłada poznanie przez dzieci pełnego alfabetu bez nauczania liter; każde dziecko wybiera sobie zadanie czytelnicze, które odpowiada jego możliwościom i aktualnym potrzebom poznawczym.

Dostosowanie nauczania w przypadku dysgrafii

Praca z dzieckiem z trudnościami w pisaniu powinna być zaplanowana zgodnie z następującymi wytycznymi :

1. **Zbierz jak najwięcej informacji o dziecku** jego nauce, zachowaniu podczas zajęć szkolnych (np. poprzez obserwację, rozmowę z rodzicami, rozmowy z innymi osobami pracującymi z dzieckiem).
2. **Przeprowadź** testy, które badają m.in. rodzaj popełnianych błędów podczas pisania (analiza pisma ręcznego), technikę pisania.
3. **Analizuj** zebrane dane również pod kątem gotowości dziecka/ucznia do nauki czytania i pisania (np. czy dziecko słyszy i wymawia wszystkie dźwięki w języku polskim), jego motywacji, czasu skupienia się na ćwiczeniach, systematyczności i regularności, itp.
4. **Przeanalizuj** przyjęty w danej klasie program nauczania i towarzyszącą mu obudowę metodyczną (podręcznik i ćwiczenia często narzucają określoną metodę opanowywania umiejętności czytania i pisania).
5. **Opracuj** indywidualny program pracy z uczniem mającym trudności w nauce pisania (najlepiej w zespole nauczycieli, specjalistów, przy wsparciu pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, doradców metodycznych) uwzględniający m.in.
 - podnoszenie sprawności poszczególnych funkcji percepcyjno-motorycznych poprzez korygowanie zaburzonych funkcji i ich kompensowanie (tęczenie z funkcjami mniej zaburzonymi lub sprawnie działającymi),
 - opis stosowanych metod i form - tu warto określić optymalną metodę terapeutyczną,
 - przebieg terapii (przewidywany czas trwania, etapy, cykle terapeutyczne, osoby zaangażowane w proces),
 - sposób ewaluacji programu wraz z oceną skuteczności udzielanego wsparcia.

6. **Stwórz odpowiednie środowisko** do nauki czytania i pisania dla swojego ucznia:

- organizuj przyjazną, stymulującą przestrzeń, np. poprzez dostępność narzędzi do pisania, rysowanie na różnych powierzchniach, w pionowych i poziomych pozycjach (do tego celu idealne są na przykład duże kartony po sprzętach AGD lub kartki papieru przyklejone spodem do blatu),
- stwórz warunki do wspólnego pisania i doskonalenia umiejętności dużej motoryki,
- pracować nad motywacją dziecka do pokonywania trudności, pamiętając o tym, by nie uwidaczniać jego trudności w grupie innych uczniów (np. stwarzać okazje do osiągnięcia sukcesów, wykorzystywać naturalną ciekawość poznawczą dziecka, przydzielać zadania w zakresie najbardziej zbliżonym do jego możliwości rozwojowych),
- zmniejszaj uczucie niepokoju, np. poprzez akceptację dla popełnianych błędów, ekspresję ruchową, techniki relaksacyjne, terapię muzyczną,
- organizuj dodatkowe zajęcia dla grupy, np. kaligrafia, techniki szybkiego czytania, szkicowanie.

7. **Zaangażuj rodziców ucznia** w proces nauki, w tym celu:

- omów z rodzicami zauważone trudności, unikając oceniania postaw,
- pozyskaj informacje na temat tego, jak rodzice pracują z dzieckiem w domu,
- zapytaj o dostępność czasu i zaoferuj wsparcie,
- wyjaśnij w najbardziej zrozumiały sposób, czym będzie praca nad pokonywaniem trudności w pisaniu,
- opracuj zasady systematycznej współpracy z rodzicami,
- udziel instrukcji dotyczących indywidualnych ćwiczeń, etapów pracy lub sposobów wsparcia dziecka,
- ciągle monitoruj postępy w programie.

Następujące strategie pedagogiczne mogą być przydatne we wspieraniu uczniów z dysgrafią w wzmacnianiu ich umiejętności motorycznych i doskonaleniu umiejętności pisania:

Rysowanie tzw. leniwych ósemek - rysowanie palcami dużych, swobodnych ruchów w powietrzu w kształcie ósemki.

Rysowanie dużych, swobodnych ruchów (niekoniecznie ósemek) na papierze kredkami, markerami, pędzlem, lub nawet palcem umoczoną wcześniej w farbie.

Odwzorowanie od szablonów. Na początku mogą to być szablony wycinane z tektury, na przykład w kształcie serca, liścia lub drzewa. Później można używać szablonów liter i cyfr z plastiku.

Rysowanie konturów obrazków markerami, kredkami, pędzlem zanurzonym w farbie (np. w paintballu).

Malowanie na przemian na dowolnej (kartka papieru, duży karton) i określonej (np. kwadrat, koło) przestrzeni.

Rysowanie wzorów w zeszycie tak, aby nie wychodziły poza linię. Linie mogą również składać się z liter.

Kopiowanie rysunków. Na początku można skorzystać z kalki. Po pewnym czasie jednak warto spróbować odtworzyć obraz z pamięci.

Łączenie zaznaczonych punktów stałą linią. Na końcu powinien powstać kontur konkretnego wzoru.

Uzupełnianie szablonów literami alfabetu.

Łączenie obrazków z odpowiadającymi im pojęciami. Narysuj kilka przedmiotów na kartce papieru, np. słońce, kwiat, choinkę i napisz ich nazwy pod spodem. Następnie poproś dziecko, aby połączyło obrazek z odpowiadającą mu nazwą, a następnie pokolorowało go (zamalowało określoną przestrzeń).

Łącząc słowa z obrazkami, dzieci uczą się poprawnie podpisywać różne przedmioty.

Dostosowanie nauczania w przypadku dyskalkulii

Praca z dzieckiem z dyskalkulią powinna być zaplanowana zgodnie z następującymi wytycznymi:

1. **Zbierz** jak najwięcej **informacji** o dziecku i jego procesie nauki, zachowaniu podczas zajęć szkolnych (np. poprzez obserwację, rozmowę z rodzicami, rozmowy z innymi osobami pracującymi z dzieckiem).
2. **Przeprowadź testy**, które zbadają cztery umiejętności. Przeanalizuj zebrane dane również pod kątem tego, jak dziecko/uczeń wykonuje cztery podstawowe operacje, rytmiczne liczenie, tabliczkę mnożenia, czas skupienia na ćwiczeniu, regularność, itp.
3. **Przeanalizuj** program nauczania przyjęty w danej klasie i związane z nim podstawy metodyczne (podręcznik i ćwiczenia często narzucają określoną metodę).
4. **Opracuj indywidualny program pracy** z uczniem mającym trudności w nauce matematyki (najlepiej przy wsparciu zespołu nauczycieli, specjalistów, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, doradców metodycznych), uwzględniając m.in.:
 - poprawę sprawności poszczególnych funkcji percepcyjno-motorycznych poprzez korektę zaburzonych funkcji i ich kompensację (łączenie z funkcjami mniej zaburzonymi lub sprawnie działającymi),

- opis zastosowanych metod i form – warto tutaj określić optymalną metodę terapeutyczną,
- przebieg terapii (przewidywany czas trwania, etapy, cykle terapeutyczne, osoby zaangażowane w proces),
- sposób ewaluacji programu wraz z oceną skuteczności udzielonego wsparcia.

5. Stwórz uczniom odpowiednie warunki do nauki matematyki:

- zorganizuj przyjazną, stymulującą przestrzeń; używaj konkretnych przedmiotów z życia codziennego podczas nauki matematyki. Stwórz możliwości wspólnej pracy, wyświetlając arkusze ćwiczeń (w różnych kolorach i z różnymi przykładami);
- pracuj nad motywacją dziecka do pokonywania trudności, pamiętając o tym, aby nie eksponować jego trudności w grupie innych uczniów (np. zapewnij mu możliwość odniesienia sukcesu, wykorzystaj naturalną ciekawość poznawczą dziecka, przydzielaj zadania w strefie najbliższego rozwoju),
- zmniejszaj poczucie lęku, np. poprzez akceptację popełniania błędów, ekspresję ruchową, techniki relaksacyjne, muzykoterapię,
- organizuj dodatkowe zajęcia dla grupy, np. zajęcia z użyciem różnych materiałów, itp.

6. Zaangażuj rodziców ucznia w proces nauki, poprzez:

- omów z rodzicami zauważone trudności, bez oceniania postaw,
- uzyskaj informacje na temat tego, w jaki sposób rodzice pracują z dzieckiem w domu,
- zapytaj o możliwości czasowe i zaoferuj wsparcie,
- wyjaśnij w najbardziej przystępny sposób, z czym będzie się wiązała praca nad pokonywaniem trudności z matematyką, ustal zasady systematycznej współpracy z rodzicami,
- udziel instrukcji dotyczących indywidualnych ćwiczeń, etapów pracy lub sposobów wsparcia dziecka,
- stale monitoruj postępy w programie.

Strategie pedagogiczne, które mogą być przydatne we wspieraniu uczniów z dyskalkulią w rozwijaniu zdolności motorycznych i umiejętności pisania:

Podawaj zadania tekstowe, które odnoszą się do doświadczeń ucznia.

Użyj konkretnych przedmiotów tak, aby je zademonstrować i przećwiczyć na konkretach przed przejściem do symboli.

Zachęcaj do korzystania z kalkulatora lub tablic matematycznych, upewniając się, że wykonywane działania są pokazane w pracy dziecka.

Podkreślaj istotne wyrażenia dotyczące etapów, wskazówek lub czynności w pytaniach zadawanych dziecku.

Używaj wizualnych wskazówek (np. znaków stopu lub czerwonych kropek) na papierze, gdy uczeń musi zmienić działania. Poproś ucznia, aby podniósł rękę, gdy dotrze do znaków STOP i udziel niezbędnych instrukcji, aby mógł kontynuować działanie.

Stosuj kodowanie kolorami (np. zielony dla dodawania, czerwony dla odejmowania, itp.).

Zapewnij bardzo duże symbole obok pytań, aby uczeń miał większe szanse na ich dostrzeżenie.

Zapewnij ćwiczenia matematyczne, korzystając z programu komputerowego, który zapewni uczniowi natychmiastową informację zwrotną.

Używaj dużych, kolorowych strzałek, aby wskazać, od którego miejsca uczeń ma zacząć rozwiązywać zadanie tekstowe.

Zmniejsz liczbę pytań zadawanych uczniowi, ale nie poziom trudności.

Umieść linijkę na biurku dla młodszych dzieci.

Przygotuj matematyczną tablicę informacyjną lub karty ze wskazówkami, które pokazują etapy rozwiązywania danego typu zadania.

Upewnij się, że uczeń dobrze rozumie stosowane zagadnienia matematyczne.

Często stosuj techniki wzorcowe.

Spraw by uczeń współpracował z kolegami z klasy.

Naucz strategii sprawdzania zadań matematycznych.

Ponadto skup się na regularnych lub cotygodniowych ocenach, a nie na długich testach lub egzaminach. Podczas opracowywania zagadnień unikaj mieszania pojęć w tym samym czasie, używaj kalkulatorów lub wykresów, dostarczaj modeli wizualnych, papieru milimetrowego i osobistych doświadczeń. W przypadku zagadnień słownych, przeprowadzaj testy ustne, zapewnij ciche stanowisko pracy, daj dodatkowy czas na egzaminy i podkreślaj oznaczenia oraz słowa kluczowe w celu lepszego zrozumienia.

Specyficzne wyzwania związane z trudnościami w uczeniu się są podzielone na cztery kategorie w DSM-V.

Z wyjątkiem tych już opisanych, czwarta kategoria jest *niesklasyfikowana*.

*****Jednakże, gdy mamy do czynienia z dziećmi z trudnościami w uczeniu się w praktyce, konfrontujemy się z szerokim zakresem zagadnień, które wiążą się z ich trudnościami w uczeniu się. Poniższe informacje pomogą ci zrozumieć najczęstsze kwestie dotyczące trudności w uczeniu się.**

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu uwagi

Deficyt uwagi to niezdolność do wyeliminowania obcych informacji słuchowych, wizualnych lub kinestetycznych w celu skupienia i utrzymania uwagi na wykonywanym zadaniu. Nadpobudliwość lub nadaktywność mogą być widoczne wraz z tym deficytem.

Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy według Ciebie mogą pasować do tej kategorii:

- Uczeń jest niespokojny.
- Uczeń wolno reaguje, gdy jest proszony o podanie kierunku, o odpowiedź ustną lub o ukończenie pracy pisemnej.
- Uczeń często błędnie postrzega sytuacje społeczne.
- Uczeń opuszcza swoje miejsce w nieodpowiednich momentach.
- Uczeń biega, wspina się lub jest ogólnie nadmiernie aktywny w nieodpowiednich sytuacjach.
- Uczeń mówi zbyt dużo.
- Uczeń ma trudności z cichą zabawą lub pracą.
- Uczeń jest zawsze w ruchu.

- Uczeń ma tendencję do wykrzykiwania odpowiedzi.
- Uczeń ma trudności z oczekiwaniem na swoją kolej.
- Uczeń często przerywa.
- Uczeń ma trudności z wykonywaniem zadań zgodnie z instrukcjami.
- Uczeń ma trudności z utrzymaniem uwagi na wykonywanym zadaniu.
- Uczeń gubi rzeczy niezbędne do wykonywania zadań i aktywności w szkole lub w domu
- Uczeń ma trudności ze słuchaniem.
- Uczeń nie zwraca należytej uwagi na szczegóły.
- Uczeń wydaje się niezorganizowany.
- Uczeń ma trudności z zadaniami wymagającymi długotrwałej koncentracji.
- Uczeń jest zapominalski
- Uczeń łatwo się rozprasza.

Metody/Strategie:

- Posadź dziecko w bardziej uporządkowany sposób tyłem do kolegów z klasy, z dala od miejsc o dużym natężeniu ruchu.
- Informuj dziecko, jeśli to możliwe, przed wszystkimi zaplanowanymi zmianami w rutynie.
- Przekazuj tylko jedno polecenie na raz.
- Sprawdzaj z dzieckiem, czy polecenia zostały przez niego zrozumiane.
- Lekcje oparte na aktywności z dużą ilością ruchu działają znacznie lepiej w przypadku tego typu dzieci. Postaraj się zaplanować przerwy w ciągu dnia. Proszenie tych dzieci, by siedziały nieruchomo przez długi czas jest nierozsądnym wymogiem i najprawdopodobniej nie jest dla nich możliwe.
- Spokojny, pozytywny sposób jest znacznie bardziej produktywny w przypadku tego typu dzieci.
- Zaplanuj strategie organizacyjne podczas lekcji (patrz sekcja dotycząca organizacji).
- Zmniejsz ilość zadawanych prac domowych, ale nie poziom trudności zadania.
- Aby uniknąć problemów z pamięcią związanych z przyniesieniem książek do domu lub szkoły, wyślij do domu dodatkowy zestaw podręczników.
- Bądź cierpliwy, ponieważ te dzieci stają się bardziej sfrustrowane i męczą się łatwiej niż inne.
- Nawiązuj kontakt wzrokowy z dzieckiem podczas wydawania poleceń.
- W miarę możliwości nawiązuj codzienny kontakt z rodzicami, np. notatki w zeszytach zadań domowych, korespondencja mailowa lub krótkie raporty dzienne podpisywane przez rodziców.
- Używaj do nagradzania żetonów klasowych, gdy jest to wskazane.
- Używaj zachęcających stwierdzeń, aby wywołać odpowiednie zachowania.
- Chwal za właściwe zachowanie i staraj się pomijać niewłaściwe zachowania.
- Natychmiast udzielaj ostrzeżenia, jeśli jest to konieczne.
- W razie potrzeby zastosuj przerwę.
- Zapewnij ciche miejsca do pracy bez rozpraszania uwagi, gdy jest to zasadne i konieczne.
- Pomagaj budować poczucie własnej wartości, pokazując prace lub projekty, które podkreślają mocne strony dziecka.
- Użyj odpowiedniego sygnału, aby zwrócić uwagę dziecka.
- Przekieruj energię fizyczną lub zignoruj ją.
- Przydziel dziecku "kumpla" z klasy lub do nauki.
- Przedstaw w sposób wizualny przykłady i po kolei etapy wykonywania zadań.
- Przedstaw plan lekcji i upewnij się, że dziecko rozumie dokładne wymagania dotyczące jego zadań.
- Przekaż dziecku kopię materiału do zapoznania się z zaznaczonymi głównymi zagadnieniami.
- Pozwól dziecku przećwiczyć zadania przed sprawdzianami, aby zrozumiało strukturę testów.

- Spróbuj używać uspokajającej muzyki podczas pracy nad zadaniem, w czasie testów lub w trakcie zmiany aktywności.
- Zapewnij streszczenie długich zadań związanych z czytaniem.
- Zapewnij słuchawki i nagrania tekstu, książkę lub jej fragment.

Strategie oceniania:

- Dostosuj poziom trudności, a nie długość testów. Mierz wiedzę, a nie wytrzymałość.
- Zapewnij dodatkowy czas potrzebny na ukończenie testów.
- Unikaj wizualnie zattoczonych arkuszy lub mylących konfiguracji na testach.
- Zapewnij dziecku spokojne miejsce do pracy podczas testów.
- Zezwalaj na zaplanowane przerwy podczas testów.
- Oceny powinny opierać się na wykazaniu się znajomością pojęć i treści programowych, a nie tylko na ukończeniu wszystkich zadań. Dziecko może nie być w stanie wykonać takiej samej liczby zadań, ale może wykazać się odpowiednią wiedzą.
- Rozważ przeprowadzenie testów otwartych.
- W razie potrzeby przeprowadzaj testy ustne lub zapewnij możliwość notowania.
- Warto rozważyć nagranie testu na taśmę, do którego uczeń będzie odpowiadał na arkuszu odpowiedzi.
- Zadawaj uczniom ustne lub praktyczne projekty.
- Przywiąż większą wagę do zadań lub projektów, które pozwalają dziecku wykazać się zrozumieniem, wykorzystując jego mocne strony.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania słuchowego

Deficyt przetwarzania słuchowego to niezdolność do interpretowania, organizowania, analizowania lub syntetyzowania komunikatów słuchowych przy braku upośledzenia słuchu. Wiele dzieci, u których zdiagnozowano Centralne Zaburzenie Przetwarzania Słuchowego (CAPD), należy do tej kategorii.

Poniżej znajduje się lista charakterystycznych cech, które mogą być widoczne u dzieci z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem mogą należeć do tej kategorii.

- Uczeń wycisza się w hłaśliwym otoczeniu (może być postrzegany jako marzyciel).
- Uczeń słucha, ale przetwarza usłyszane informacje niedokładnie i często w niewłaściwej kolejności.
- Uczeń nie jest w stanie podążać za ustnymi wskazówkami, zwłaszcza tymi podawanymi szybko.
- Uczeń często prosi o powtórzenie informacji (często używa słów pytających takich jak co takiego? co? słucham?).
- Uczeń ma trudności z zapamiętywaniem materiału prezentowanego ustnie.
- Uczeń ma trudności z nauką dźwięków i wzorców dźwiękowych (świadomość fonemiczna, fonia, metoda lingwistyczna).
- Uczeń nie jest w stanie zapamiętać dźwięków lub słów wystarczająco długo, aby nadać im znaczenie.
- Uczeń ma problemy z poprawnym rozwojem mowy, słownictwem lub artykulacją.
- Uczeń nie jest w stanie rozróżnić podobnie brzmiących słów.
- Uczeń często sprawdza, co robią inni, zanim wykona polecenia.

- Uczeń woli gry wizualne lub aktywne od tych wymagających słuchania lub mówienia.
- Uczeń może nie reagować tak szybko na dźwięki jak inni.
- Uczeń nie jest w stanie wyjaśnić ustnie lub pisemnie, co może osiągnąć wykonując dane zadanie.
- Pisemne lub ustne odpowiedzi ucznia wydają się bardzo proste i nie stanowią dokładnego odzwierciedlenia jego wiedzy.
- Odpowiedzi i komentarze ucznia mogą często wydawać się oderwane od tematu.
- Uczeń ma trudności z sporządzaniem dyktowanych notatek.
- Uczeń ma trudności z krótkimi i szybkimi quizami.
- Uczeń ma trudności z robieniem notatek z tego, co powiedział nauczyciel.
- Uczeń ma trudności z wyodrębnieniem dźwięków z otoczenia.
- Uczeń ma trudności ze skupieniem się na jednym dźwięku spośród wielu.
- Uczeń ma trudności z odpowiadaniem na pytania ustne i powtarzaniem zdań.

Metody/strategie:

- Posadź ucznia z przodu sali lub w pobliżu nauczyciela, z dala od drzwi lub okien, które mogą stanowić źródło zakłóceń słuchowych.
- Zaproponuj uczniowi miejsce do nauki, jeśli jest ono dostępne.
- Jeśli to możliwe, umieść ucznia w zorganizowanej, a nie otwartej klasie.
- W przypadku takich uczniów większość lekcji ustnych powinna mieć formę pisemną lub konspektu.
- Kładź mniejszy nacisk na odczytywanie słów.
- Zachęcaj do korzystania z kontekstu i wskazówek obrazkowych.
- Używaj nagranych książek, ponieważ pomoże to dziecku skojarzyć przekaz słuchowy z wizualnym.
- Interweniuj za pomocą ćwiczeń lub programów świadomości fonemicznej.
- Upewnij się, że uczeń ma kontakt wzrokowy z nauczycielem podczas wydawania poleceń i upewnij się, że uczeń słucha tego, co się do niego mówi.
- Naucz ucznia układu ust związanego z określonymi dźwiękami, podczas nauczania tych umiejętności w klasie.
- Mów powoli i wyraźnie, używając prostego słownictwa.
- Używaj gestów, aby wzmocnić to, co zostało powiedziane.
- Podkreślaj kluczowe słowa i końcówki wyrazów podczas mówienia lub pisania, zwłaszcza podczas prezentowania nowych informacji.
- Parafrazuj instrukcje i informacje za pomocą prostego języka, zamiast tylko powtarzać.
- Zachęcaj ucznia do zadawania pytań, gdy jest zdezorientowany.
- Przejścia między instrukcjami powinny być jasne.
- Unikaj proszenia ucznia o jednoczesne słuchanie i pisanie notatek.
- W razie potrzeby udostępnij skopiowane notatki.
- Okaż cierpliwość tym dzieciom, ponieważ łatwo się męczą.
- Monitoruj zrozumienie poleceń przez ucznia, prosząc go o powtórzenie podanego polecenia.
- Połącz ucznia w parę z rówieśnikiem, który pomoże mu, gdy nie zrozumie przekazu słuchowego.
- Nie bierz pod uwagę pisowni w zadaniach wykonywanych na co dzień lub podczas sprawdzianów.

Strategie oceny:

- Podziel test na mniejsze części.
- Podczas testu należy zapewnić osobę do notowania.
- Nie licz błędów ortograficznych w teście.
- Upewnij się, że uczeń zrozumiał polecenia dotyczące testu.
- Udziel uczniowi krótkich instrukcji, wyjaśnień i poleceń do wykonania.
- Przekaż pisemne wskazówki i instrukcje jako uzupełnienie ustnych wskazówek i instrukcji.
- Określ listę słówek, słów kluczowych itp., których słuchanie uczeń będzie ćwiczył, gdy ktoś je wypowiada.
- Poproś ucznia o ciche powtórzenie lub wypowiedzenie usłyszanych informacji.
- Udziel dziecku indywidualnych wskazówek.
- Podczas testów często utrzymuj kontakt z uczniem.
- Daj uczniowi jedno zadanie do wykonania w danym momencie.
- W miarę możliwości zapewnij pomoce wizualne.
- Zapewnij ciche miejsce do pisania testu.
- Zapewnij dodatkowy czas, gdy jest to konieczne (zazwyczaj połowa czasu jest wystarczająca).
- Zezwalaj na odpowiedzi w formie punktowej na pytania opisowe.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania wzrokowego

Deficyt przetwarzania wzrokowego to niezdolność do interpretowania, organizowania, analizowania lub syntetyzowania przekazu wizualnego przy braku upośledzenia wzroku.

Poniżej znajduje się lista cech, które mogą być widoczne u dzieci z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem mogą należeć do tej kategorii.

- Uczeń nie zwraca uwagi na zadania wizualne i może być łatwo rozpraszany przez zbyt wiele bodźców wzrokowych (np. jaskrawe plakaty lub zbyt duży bałagan w klasie).
- Uczeń jest niespokojny podczas oglądania filmów lub prezentacji multimedialnych.
- Uczeń ma trudności z pisaniem z tablicy, testu, kalkulatora lub podręcznika.
- Praca pisemna ucznia może zawierać brakujące cyfry lub słowa, odwrócenia, inwersje, uzupełnienia, skreślenia lub transpozycje liter lub cyfr.
- Uczeń nie pamięta, co przeczytał po cichu. Uczeń pociera oczy lub skarży się, że go bołą oczy. Oczy mogą być zmęczone z powodu intensywności potrzebnej do rozszyfrowania materiału wizualnego.
- Poziom czytania ucznia jest poniżej średniej.
- Rozumienie tekstu czytanego ustnie jest lepsze niż rozumienie tekstu czytanego po cichu.
- W matematyce uczeń nie zwraca uwagi na znaki funkcyjne, pomija kroki we wzorze lub myli wizualnie podobne wzory.
- Uczeń słabo radzi sobie z pisownią, ale dobrze radzi sobie z poprawną wymową.
- Uczeń nie obserwuje zmian wizualnych lub bodźców, które zauważają inne dzieci. (np. tablice informacyjne, ogłoszenia w oczywistych miejscach).
- Kierunek działania ucznia jest słaby, a uczeń gubi się w nieznanach miejscach, często powiela liczby odwrócone, przekreślone lub przestawione w stosunku do oryginału.
- Poziom czytania ucznia jest poniżej średniej.
- Praca ucznia wykazuje powtarzające się błędy ortograficzne.

Metody/strategie:

- Zmniejsz ilość informacji wizualnych na stronie.
- Poproś ucznia o użycie zeszytu w kratkę, aby pomóc mu w prawidłowym pisaniu liczb.
- Podkreślaj lub wyróżniaj ważne zwroty w zadanej lekturze.
- Zadawaj mniej pytań, ale zachowaj poziom trudności zadania.
- Niech uczeń konsekwentnie używa edytora tekstu do pracy pisemnej.
- Ogranicz rozpraszające bodźce wizualne w klasie.
- Wyznacz dodatkowy czas na zadania pisemne.
- Przygotuj kserokopie notatek.
- Zezwól na korzystanie z kalkulatora w zadaniach matematycznych.
- Poproś ucznia, aby podczas czytania korzystał z przesuwanej nakładki, palca lub linijki.
- W razie potrzeby korzystaj z pomocy nauczyciela wspomagającego do zapisywania odpowiedzi.
- Pamiętaj o trudnościach związanych z zadaniami wizualnymi, takimi jak dopasowywanie.

Strategie oceny:

- Przeprowadzaj ustne testy.
- Zapewnij pomoc osoby zapisującej testy.
- Daj dodatkowy czas.
- Zwróć uwagę na potencjalną wizualną trudność poszczególnych pytań testowych.
- Zaprezentuj model lub przykład, jeśli to możliwe.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania wzrokowo-przestrzennego

Deficyt wzrokowo-przestrzenny to niezdolność do interpretowania, organizowania, analizowania lub syntetyzowania przestrzennych elementów przekazu wizualnego przy braku upośledzenia wzroku.

- Uczeń ma niestaranne pismo odręczne lub problem z wykonaniem prac plastycznych.
- Uczeń gubi się podczas czytania i pomija ważne szczegóły lub liczby na stronie.
- Poziom czytania ucznia jest poniżej średniej.
- Umiejętności ucznia w zakresie tworzenia schematów lub wykresów są słabe.
- Uczeń ciągle używa palca, aby nie stracić orientacji podczas czytania lub znajdowania słowa w kompozycji (słabe śledzenie).
- Uczeń wykazuje słabe umiejętności w zakresie dokładnego dopasowywania liter i cyfr w nietypowych miejscach (np. dopasowywanie liter i cyfr w kolumnach).
- Uczeń ma trudności ze znalezieniem określonych słów w słownikach lub tekstach.
- Prace ucznia są mało uporządkowane, a zawarte treści rozproszone.
- Uczeń ma trudności z percepcją głębi i pomiarami.
- Uczeń bywa niezadarny.
- Praca pisemna ucznia wydaje się niechlujna.
- Uczeń ma trudności z dostrzeganiem odstępów między słowami i rozpoznawaniem interpunkcji w języku pisanym.
- Uczeń często wciska niewłaściwe cyfry na kalkulatorze lub telefonie.
- Uczeń ma trudności z pojęciami dotyczącymi czasu lub jego upływu.

Metody/strategie:

- Poproś ucznia o korzystanie z planu zajęć lub wizualnych organizatorów.
- Zachęcaj do korzystania z edytora tekstu.
- Poproś ucznia o używanie kolorowych nakładek na palec podczas czytania.
- Zachęcaj do pisania kursywą, a nie odręcznie, aby ograniczyć odwrócenia, inwersje itp.
- Zapewnij strategie służące dobrej organizacji.
- Poproś ucznia, aby konsekwentnie korzystał z terminarza lub kalendarza, aby pomóc mu we wstępnym planowaniu. Rówieśnik, opiekun lub rodzic mogą pomóc w tym zadaniu.
- Używaj konkretnych, praktycznych przykładów, gdy tylko jest to możliwe podczas wprowadzania nowego pojęcia.
- Poproś ucznia, aby używał kartek z liniaturą do pisania liczb na stronie.
- Ogranicz ilość informacji wizualnych, które uczeń musi przyswoić za jednym razem.
- Zmniejsz liczbę zadawanych pytań, ale zachowaj poziom trudności.
- Używaj gliny lub innych materiałów plastycznych podczas wprowadzania liter we wczesnych latach nauki.

Strategie oceniania:

- Przeprowadzaj testy ustnie lub do notowania korzystaj z pomocy nauczyciela.
- Pozwól na przyniesienie materiałów wizualnych podczas testu i je oceń jeśli uczeń nie ma wystarczająco dużo czasu na stworzenie materiału w formie pisemnej.
- Akceptuj odpowiedzi punktowe.
- Zezwalaj na korzystanie z kalkulatora podczas zadań matematycznych.
- Ogranicz ilość informacji wizualnych prezentowanych na arkuszu testowym.
- Rozważ alternatywne metody sprawdzania stopnia zrozumienia pojęcia, inne niż test pisemny.
- Zapewnij dodatkowy czas.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu ekspresji pisemnej

Deficyt ekspresji pisemnej to niezdolność do skutecznego przekazywania myśli i poglądów w uporządkowanej, sekwencyjnej i usystematyzowanej formie.

Poniżej znajduje się lista cech, które mogą być widoczne u dzieci z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem mogą pasować do tej kategorii.

Uczeń posiada słabe lub nieprawidłowe pismo ręczne, inaczej znane jako dysgrafia.

- Uczeń posiada całkowitą dysfunkcję w pisaniu na papierze, znaną jako agrafia.
- Uczeń ma problemy z ortografią.
- Uczeń ma trudności z pisaniem z tablicy i dyktand.
- Uczeń ma słabą percepcję wzrokowo-przestrzenną (może zaczynać pisać w dziwnych miejscach na stronie, stosować nieregularne odstępy, używać liter o różnych rozmiarach).

Uczeń woli używać klawiatury, podczas gdy inni piszą, lub uczeń używa zarówno

- klawiatury, jak i pisma ręcznego w tym samym zadaniu.
- Uczeń znacznie wolniej niż inni wykonuje pracę pisemną.
- Uczeń łatwo gubi główny watek lub sens podczas pisania.
- Uczeń stale pomija wielkie litery i/lub znaki interpunkcyjne.
- Uczeń potrafi lepiej wyrażać się ustnie.
-

Metody/strategie:

- Rozważ alternatywne formy ćwiczeń i prezentowania wiedzy w danym temacie, inne niż zadania pisemne.
- Zachęcaj do korzystania z edytora tekstu.
- Dobierz ucznia w parę z kolegą z klasy, który może wykonać zadanie pisemne za dziecko.
- Wykorzystaj grupy do wspólnego uczenia się.
- Stwórz model pracy pisemnej dla ucznia, aby umożliwić mu naśladowanie struktur, zdań.
- Pozwól uczniowi przeczytać swoją pracę pisemną na głos, aby pomóc mu zidentyfikować błędy w pracy.
- Pomóż uczniowi w wymyśleniu pomysłów na dany temat, a następnie pokaż mu, jak zebrać te pomysły w formie ogólnego zarysu, łącząc niektóre pomysły i odrzucając inne.
- Ogranicz rozpraszające bodźce, umieszczając ucznia w kaciuku do nauki lub "biurze", gdy jest zaangażowany w pisanie.
- Poproś rówieśnika, aby jego praca posłużyła jako wzór prawidłowej pisowni fonetycznej. Poproś ucznia o przeczytanie materiału, który napisał rówieśnik.
- Pozwól uczniowi prowadzić słownik z "najczęściej popełnianymi błędami ortograficznymi".
- Zapewnij ćwiczenia pisowni za pomocą programu komputerowego, który daje uczniowi natychmiastową informację zwrotną.
- Wypróbuj różne ćwiczenia, które pomogą wzmocnić i utrwalić pamięć wzrokową pisowni wyrazów (np. fiszki, listy wyrazów na tablicy, lista na biurku ucznia itp.)
- Poproś ucznia o prowadzenie zeszytu z zapisanymi wyrazami pod kątem poprawności ortograficznej.
- Umieść specjalny uchwyt na ołówku, aby umożliwić uczniowi skuteczniejsze trzymanie go.
- Pozwalaj uczniowi na korzystanie z kartek z szerokimi liniami (szczególnie dla uczniów na początkowych etapach nauki pisania).
- Używaj papieru do pisania na komputerze, aby pomóc uczniowi w pisaniu liter na odpowiedniej wysokości.
- Używaj kartek z zaznaczonymi liniami, aby pomóc uczniowi, którego litery mają tendencję do wychodzenia ponad lub poniżej linii.
- Zezwól uczniowi na zademonstrowanie jego wiedzy w formie innej niż pisemna (np. sprawozdanie ustne, projekt artystyczny, przedstawienie itp.)
- Pozwól uczniowi ćwiczyć pisanie w powietrzu (co ma kluczowe znaczenie dla uczniów z dysleksją i dysgrafią). Pozwala na połączenie funkcji kinestetycznej z wzrokową.
- Umieść w klasie plakat z listą kryteriów dobrego pisania.
- Przedstaw konkretne strategie tworzenia wypowiedzi pisemnych, np. plany wydarzeń, graficzne modele wypowiedzi, wykresy, szkice.
- Zapewnij uczniowi dodatkowy czas na wykonanie zadań pisemnych.
- Udostępnij uczniowi kserokopie notatek.
- Zachęcaj ucznia do korzystania z dyktafonu w celu nagrywania wersji roboczych prac pisemnych.

Strategie oceniania:

- Zezwalaj na korzystanie z punktowych i wizualnych form odpowiedzi na pytania opisowe lub pytania podobnego typu.
- W miarę możliwości zapewnij testy ustne lub pomoc nauczyciela do notowania.
- Po teście pisemnym zadaj dodatkowe ustne pytania dotyczące brakujących części.
- Udostępnij edytora tekstu w trakcie pisania testów.
- Warto rozważyć przeprowadzenie testu w domu.
- Używaj pytań typu "wypełnij puste pole", "prawda-falsz" lub pytań na dobieranie, aby zmniejszyć konieczność pisania.

- Pozwól uczniowi odpowiedzieć na pytania, używając dyktafonu.
- Poproś ucznia z zaburzeniami percepcji wzrokowej o umieszczenie linijki pod pytaniem, aby poprowadzić go do właściwego pola odpowiedzi.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu przetwarzania językowego

Deficyt przetwarzania językowego to niezdolność do odbierania, rozumienia, organizowania i wyrażania języka w jego odpowiednich formach przy braku zaburzeń sensorycznych.

Poniżej znajduje się lista cech, które mogą być widoczne u uczniów z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem mogą należeć do tej kategorii.

- Język mówiony ucznia cechuje ograniczone słownictwo, niekompletne zdania, niewłaściwa gramatykę i chaotyczne lub źle uporządkowane myśli.
- Uczeń ma trudności z wyszukiwaniem słów.
- Uczeń ma trudności ze zrozumieniem znaczenia niektórych zwrotów.
- Uczeń nie wyraża uczuć lub myśli w sposób logiczny.
- Uczeń mówi jedno, a pisze zupełnie coś innego.
- Uczeń zastępuje słowa o podobnym znaczeniu.
- Rówieśnicy i inne osoby często mają trudności ze zrozumieniem ucznia.
- Uczeń ma trudności z określeniem głównej myśli lub tematu.
- Uczeń ma trudności z ustaleniem kolejności w opowiadaniu.
- Uczeń ma trudności z wygenerowaniem lub zidentyfikowaniem szczegółów pomocniczych, gdy podany jest ogólny temat.
- Uczeń ma trudności z łączeniem i kategoryzowaniem pojęć werbalnych.
- Uczeń ma trudności z ortografią.
- Praca pisemna ucznia jest chaotyczna i nieuporządkowana.
- Uczeń musi przeczytać fragment tekstu lub opowiadanie kilka razy, zanim zrozumie jego znaczenie.
- Uczeń ma trudności z wykonywaniem poleceń.
- Praca ucznia nie jest spójna pod względem struktury zdań, akapitów i dłuższych fragmentów.

Metody/strategie:

Uwaga: Strategie wymienione dla deficytu przetwarzania słuchowego są odpowiednie również w tym przypadku.

- Daj uczniowi wystarczająco dużo czasu na czytanie po cichu, zanim poprosisz go o czytanie na głos.
- Staraj się mówić powoli i spokojnie, nie przerywając ani nie kończąc zdań ucznia.
- Zwolnij tempo mówienia, aby umożliwić dziecku przetworzenie informacji.
- Przydziel kolegę z klasy do pracy z uczniem, który jest dobrym modelem pod kątem językowym.
- Ustal sygnał przypominający uczniowi o zwolnieniu tempa i mówieniu pełnymi zdaniami.
- Poproś ucznia, by nagrał swoją wypowiedź, aby nauczyć go strategii monitorowania.
- Podkreśl znaczenie poleceń kontekstowych.
- Stwórz środowisko sprzyjające nauce języka.
- Umieść kartkę z alfabetem na biurku dla młodszych dzieci.

- Zachęcaj ucznia do przeczytania opowiadania więcej niż jeden raz.
- Kontroluj materiał do samodzielnego czytania, aby upewnić się, że poziom jest odpowiedni.
- Używaj książek o wysokim stopniu zainteresowania z dołączoną nagraną wersją do ponownego przeczytania.
- Naucz strategii czytania, które pomogą znaleźć informacje w tekście.
- Pomóż uczniowi używać wskazówek skojarzeniowych podczas układania kolejności wydarzeń.
- Ćwicz działania sekwencyjne.
- Poproś dziecko o powtórzenie wcześniej przeczytanych treści.
- Wprowadzaj i wyjaśniaj w kontekście kluczowe słownictwo.
- Stosuj podejście wielozmysłowe.
- Zapewnij wsparcie w zakresie świadomości fonemicznej.

Strategie oceny:

- Przeprowadź test ustny lub skorzystaj z pomocy notującej.
- Dostosuj słownictwo w testach do potrzeb językowych dziecka.
- Wyznacz dodatkowy czas na testowanie.
- Stwórz ciche miejsce do przeprowadzania testów.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu organizacyjnego

Deficyt organizacyjny to niezdolność do posiadania wewnętrznej zdolności do planowania, monitorowania i dokonywania analizy informacji.

Poniżej znajduje się lista cech, które mogą być widoczne u uczniów z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem pasują do tej kategorii.

- Wygląd ucznia jest nieuporządkowany, podobnie jak książki, szafka, biurko, zadania i myśli.
- Uczeń mówi w sposób chaotyczny i niezorganizowany.
- Uczeń jest zapominalski (np. zapomina zabrać pracy domowej, przepisać lekcji i/lub przynieść wykonaną pracę).
- Uczeń często się spóźnia lub jest nieobecny.
- Uczeń jest niedojrzały lub impulsywny.
- Uczeń ma trudności z dokonywaniem wyborów lub podejmowaniem decyzji.
- Uczeń wykazuje niespójne zachowania.
- Uczeń szybko odbiega od tematu.
- Uczeń zwleka z wykonaniem zadań o złożonej strukturze.

Metody/strategie:

- Zapewnij właściwą organizację i rutynę.
- Jasno i bezpośrednio formułuj polecenia. Staraj się nie odbiegać od tematu.
- Jasno określ cel lub punkty, które mają zostać omówione w lekcji przed jej rozpoczęciem. Pomocny jest konspekt i opis zajęć.
- Wypisuj słowa kluczowe na tablicy przed każdą lekcją.
- Upewnij się, że uczniowie zapisują pracę domową w notatniku lub zeszyty lekcyjnym.
- Korzystając z poczty głosowej skonfigurowanej dla uczniów z trudnościami, wysyłaj codziennie pocztę głosową, określając wymagania dotyczące pracy domowej.
- Używaj segregatora do przechowywania materiałów.
- Użyj systemu kodów kolorystycznych dla poszczególnych przedmiotów.

- Przygotuj dwa zestawy podręczników, jeden przeznaczony do szkoły, a drugi do domu.
- Przedstaw i naucz strategii i metody projektu. Staraj się nie zakładać, że uczeń wie, jak wykonać zadanie. Poproś ucznia, aby przeniósł etapy tych metod na kartę z gotowymi rozwiązaniami lub kartę ze wzorami i przykleił ją do wewnętrznej strony zeszytu lub notatnika.
- Umieść zasady klasowe lub metody uczenia się w widocznym miejscu w klasie.
- Poproś dziecko, aby dokonało podsumowania własnych notatek lub przeczytanego tekstu, korzystając z pomocy wizualnych.
- Zapewnij łatwe do opanowania narzędzia mnemotechniczne, które są pomocne w zapamiętywaniu lub porządkowaniu pojęć; np. COPS Kapitalizacja, Organizacja, Interpunkcja, Pisownia... jako mnemonik do sprawdzania i poprawiania tekstu.
- W przypadku szkół średnich, umieść lub podaj ocenę za poszczególne obszary przedmiotu na początku każdego etapu.
- Zaangażuj rodziców w monitorowanie prac domowych i projektowych uczniów.
- Wyznacz kolegę z klasy, który będzie sprawdzał, czy praca domowa została napisana i czy spakowano odpowiednie książki.
- Unikaj ustnego zadawania prac domowych bez zapisu pisemnego.
- W miarę możliwości stosuj techniki wspólnego uczenia się, aby lepiej rozwijać umiejętności praktyczne innych uczniów.
- Posiadaj dodatkowy zestaw materiałów z zadaniami, aby zastąpić te "zgubione" przez ucznia.
- Zabierz nowego ucznia na wycieczkę po szkole i dokładnie wskazuj konkretne miejsca, takie jak sala gimnastyczna i pracownia plastyczna, a także zapoznaj go z planem dnia przed rozpoczęciem zajęć.
- Pozwól uczniowi doświadczyć skutków jego niezorganizowania, gdy jest to uzasadnione.
- Podejmij kroki, gdy uczeń jest rozkojarzony.
- Chwal i nagradzaj ucznia za dobrą organizację.

Strategie oceny:

- Poproś o pomoc innego nauczyciela, aby upewnić się, że dziecko dokładanie rozumiało polecenie.
- Zachęć do korzystania z planów, map myśli lub wizualnych materiałów służących do rozwiązywania testów.
- Podczas uktładania testów, korzystaj z typów pytań, które nie wymagają tak dużego przygotowania; np. wypełnij puste pola, prawda/fałsz, wielokrotny wybór.
- Daj dodatkowy czas na napisanie testu.
- Prezentuj zadania w krótszych partiach.
- Przedstaw wzór lub przykład odpowiedzi w zadaniach testowych.

Dostosowanie nauczania w przypadku deficytu pamięci

Deficyt pamięci to niezdolność do przechowywania i odtwarzania informacji.

Poniżej znajduje się lista cech, które mogą być widoczne u uczniów z tym deficytem. Użyj jej jako listy kontrolnej w odniesieniu do uczniów, którzy Twoim zdaniem mogą należeć do tej kategorii.

Uczeń często nie pamięta, co robił wczoraj lub przedwczoraj.

Uczeń może zapamiętać informacje na dzień lub dwa, ale nie może ich sobie przypomnieć przez dłuższy czas.

- Uczeń zadaje to samo pytanie po raz drugi i trzeci.
- Uczeń nie pamięta sekwencji zdarzeń.
- Uczeń pamięta, że dany temat był omawiany, ale nie może przypomnieć sobie szczegółów.
- Uczeń zapomina, jak napisać swoje imię i nazwisko, adres, proste liczby, nazwy liter itp.
- Uczeń zapomina o pracy domowej.
- Uczeń nie pamięta kolejności, słów lub szczegółów z prezentowanych ustnie materiałów (krótkotrwała pamięć słuchowa).
- Uczeń ma trudności z przepisywaniem z tablicy. Wolno wykonuje podane zadania i ciągle spogląda w górę. Przepisana praca może zawierać braki, poprawki lub zamiany (krótkotrwała pamięć wzrokowa).
- Uczeń dłużej zapamiętuje informacje podczas testów.
- Uczeń odpowiada na poprzednie pytanie, gdy nauczyciel zadaje kolejne.
- Uczeń ma trudności z czasem podczas ustnych lub pisemnych testów.
- Uczeń ma problemy z wykonaniem zadań z lukami.

Metody/strategie:

- Stosuj ćwiczenia powtórzeniowe (drill) z uczniami.
- Stosuj metodę wielomysłową, która uwzględni inteligencje wielorakie podczas prezentowania informacji. Poprawia to pamięć.
- Omawiaj nowy materiał w krótkich i zrozumiałych krokach.
- Używaj fiszek, aby zawsze pod ręką mieć słówka, zasady ortograficzne lub dane liczbowe.
- Naucz dziecko stosowania metod poprawiających pamięć, takich jak mnemotechniki, rymowanki, piosenki, obliczenia na palcach itp.
- Poproś uczniów o powtórzenie podanych wcześniej poleceń, aby upewnić się, że zostały one zrozumiane i zapamiętane.
- Zapisuj polecenia na tablicy.
- Zadbaj o właściwe i regularne korzystanie z planu lekcji lub terminarza przez ucznia.

Strategie oceny:

- Uwzględnij inne metody oceniania niż sprawdzian pisemny.
- Używaj pytań wielokrotnego wyboru. Zapewnij gotową listę słów, gdy stosujesz zadania typu "uzupełnij luki".
- Stosuj zadania zamknięte z możliwością wyboru słów.
- Zachęcaj do korzystania z materiałów wizualnych, map myśli lub diagramów.
- Zezwalaj na korzystanie z kalkulatora
- Podawaj przykłady w testach, aby zobrazować, o co uczeń jest pytany.

Pomoc uczniom z trudnościami w uczeniu się w zarządzaniu czasem

1. Podziel zadania na możliwe do wykonania etapy. Przed rozpoczęciem dłuższego projektu ustal jego cel i podziel każdy etap na możliwe do wykonania fragmenty. Ustal daty ukończenia każdego z elementów. Korzystaj z pomocy wizualnych, takich jak planery, kalendarze lub tablice suchościeralne, aby na bieżąco monitorować wszystkie najważniejsze informacje i terminy.

2. Szacowanie czasu. Zapewnij uczniom narzędzia niezbędne do oceny czasu potrzebnego na wykonanie konkretnych zadań. Niech sami określą swój czas, porównują go z rzeczywistym okresem wykonania zadania, a następnie to zapiszą, co pomoże im w bardziej realistycznej ocenie czasu wykonywania zadań. Uczeń będzie coraz lepiej radził sobie ze zmniejszaniem rozbieżności między szacowanym a rzeczywistym czasem, ponieważ będzie stale zapisywał i aktualizował informacje dotyczące czasu potrzebnego na wykonanie zadań.

3. Używanie stoperów. Uczeń może sam kontrolować i monitorować czas za pomocą odpowiednich narzędzi, takich jak zegary i minutniki. Zegar ustawiony na biurku ucznia pracującego w ciszy lub czytającego może pomóc mu kontrolować upływający czas. Dziecko powinno zapoznać się z podstawowymi technikami zarządzania czasem, jeśli ma trudności z ukończeniem zadań, nie dotrzymuje terminów, odkłada rozpoczęcie pracy lub nie wie, kiedy zacząć. W przypadku uczniów z trudnościami w uczeniu się często konieczne jest regularne ćwiczenie umiejętności zarządzania czasem. Ich metody zarządzania czasem powinny być sprawdzane, a wszelkie niezbędne zmiany lub poprawki powinny być wprowadzane wraz z wzrostem zapotrzebowania uczniów na czas.

Far Beyond The Barriers przykładowe plany lekcji

Kluczowym elementem edukacji włączającej są dobrze przygotowane scenariusze lekcji. Nasze zaangażowanie mające na celu umożliwienie wszystkim uczniom, w tym osobom z trudnościami w uczeniu się, jest widoczne w przykładowym scenariuszu, który został stworzony zgodnie z założeniami projektu Far Beyond the Barriers.

Oprócz przykładowego scenariusza, który stanowi załącznik tej sekcji, można tu zobaczyć kilka planów lekcji, które zostały stworzone z wykorzystaniem koncepcji UDL. Aby stworzyć klasy sprzyjające edukacji włączającej, podane scenariusze zostały stworzone z wykorzystaniem różnych metod i strategii pedagogicznych, w tym teatru, empatii, inteligencji emocjonalnej, STEAM i sportu. Przed skorzystaniem z nich należy dostosować je do swoich uczniów.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ LEKCJI 1 Empatia tworzy magię

AUTOR: Sibel SAYGIN

TEMAT: Kreatywne rozwiązania problemów

POZIOM: 6-7-8 klasy

METODY: STEAM, technika dramy

CZAS TRWANIA: 4 tygodnie

Podsumowanie: Krótkie podsumowanie, w którym zwięźle wspominasz o trendzie zastosowanym w tym scenariuszu uczenia się (uczenie się oparte na projektach, odwrócona klasa itp.), powiązanych przedmiotach, jeśli jest to podejście transdyscyplinarne itp.

W tym scenariuszu nauczania będziemy korzystać z podejścia STEAM w połączeniu z teatrem dramy. STEAM oznacza nauki przyrodnicze, technologię, inżynierię, sztukę i matematykę. W tym planie scenariusza uczniowie nauczą się korzystać z wielu dziedzin, aby rozwiązać problem, z którym stykają się na co dzień. To podejście oparte jest na metodzie projektu, więc na koniec scenariusza uczniowie mają wyprodukować swój własny produkt. Nauczyciele mogą używać techniki odwróconej sali lekcyjnej, aby zaoszczędzić czas, przypisując jako zadanie domowe obejrzenie filmu wprowadzającego w domu i krótką dyskusję na ten temat w klasie jako rozgrzewkę.

Plan scenariusza "Empatia tworzy magię" obejmuje techniki teatru dramy. Poprzez włączenie technik teatru dramy uczniowie mogą doświadczyć problemu na poziomie emocjonalnym, zyskać głębsze zrozumienie jego złożoności i opracować innowacyjne i pełne empatii rozwiązania. Zapewnia również platformę do współpracy, kreatywności i samowyróżnienia, wzbogacając doświadczenie projektu STEAM.

Cele nauczania, umiejętności i kompetencje:

Jakie są główne cele? Jakie umiejętności uczeń rozwinie i zademonstruje w ramach scenariusza? (np. umiejętności XXI wieku).

Głównym celem scenariusza "Empatia tworzy magię" jest znalezienie kreatywnych rozwiązań rzeczywistych problemów. Cel i umiejętności w ramach tego scenariusza odzwierciedlają holistyczne podejście projektów STEAM do rozwijania umiejętności XXI wieku, przygotowywania uczniów do przyszłych wyzwań i wyposażania ich w kompetencje niezbędne do wniesienia wkładu w życie społeczne. Co więcej, wykorzystanie kreatywnej dramy zachęca uczniów do nieszablonowego myślenia, odkrywania wielu perspektyw i kreatywnego rozwiązywania problemów. Rozwija ich wyobraźnię, myślenie dywergencyjne oraz zdolność do analizowania i interpretowania różnych sytuacji.

Rozwijane umiejętności XXI wieku:

1. Uczniowie nauczą się analizować problemy, myśleć krytycznie i wykorzystywać swoją wiedzę do opracowywania innowacyjnych rozwiązań - krytyczne myślenie i rozwiązywanie problemów.
2. Pracując w multidyscyplinarnych zespołach, uczniowie będą efektywnie współpracować, przekazywać pomysły i wykorzystywać różne perspektywy do rozwiązywania problemów - współpraca i praca zespołowa
3. Dzięki projektom STEAM uczniowie będą rozwijać kreatywne myślenie, odkrywać nowe pomysły i opracowywać innowacyjne rozwiązania - Kreatywność i innowacyjność.
4. Uczniowie poprawią swoje umiejętności komunikacyjne, wyrażając swoje pomysły, prezentując wyniki i angażując się w skuteczną komunikację pisemną i ustną - Komunikacja i Prezentacja.
5. Projekty STEAM rozwiną umiejętności cyfrowe uczniów, którzy będą korzystać z narzędzi technologicznych, oprogramowania i technik analizy danych w celu rozwiązywania rzeczywistych problemów - umiejętności cyfrowe.
6. Uczniowie będą dostosowywać się do zmieniających się sytuacji, korzystać z nowych technologii i poruszać się w zmieniających się scenariuszach rozwiązywania problemów - zdolność adaptacji i elastyczność.
7. Uczniowie będą badać etyczne aspekty swoich rozwiązań i rozwijać poczucie odpowiedzialności społecznej w celu wywierania pozytywnego wpływu - Odpowiedzialność Etyczna i Społeczna.
8. Dzięki badaniom i analizie danych uczniowie nauczą się gromadzić, interpretować i wykorzystywać dane w celu podejmowania decyzji i opracowywania rozwiązań - badania i analiza danych.

Rola uczniów:

W jakie działania będą zaangażowani uczniowie?

Do scenariusza dołączą grupy uczniów o zróżnicowanych umiejętnościach. Uczniowie z trudnościami w nauce z pewnością skorzystają z tego planu. Uczniowie będą aktywnie zaangażowani we wszystkich etapach planu.

-W części planu dotyczącej dyskusji, uczniowie zaprezentują swoją pracę poprzez przedstawienia teatralne, odgrywanie ról lub prezentacje multimedialne, włączając elementy kreatywnej dramy w celu emocjonalnego zaangażowania publiczności. Poprzez odgrywanie ról, uczniowie mogą rozwinąć głębsze zrozumienie wyzwań, emocji i perspektyw zaangażowanych osób, promując empatię i bardziej kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów.

- W części prezentacyjnej uczniowie przedstawią cały przebieg pracy za pomocą prezentacji Canva.

Na przykład dla uczniów z dysleksją jednym z najlepszych sposobów radzenia sobie z dysleksją jest korzystanie z map myśli, aby określić wszystkie elementy zadania na jednym arkuszu z różnymi rysunkami, kolorami i strzałkami między nimi. Uczniowie z dysleksją mają trudności z poprawnym czytaniem i pisanem słów. Czytanie to sekwencjonowanie liniowe - określanie, jak wymówić słowo i jak je napisać. Udane sekwencjonowanie zależy od wycucia czasu - kiedy pojawia się dźwięk [p] w słowie "pies", potem [i], [e], a następnie [s]. Pisząc na przykład "pies", ważne jest, aby obserwować, kiedy poruszają się oczy, np. widząc literę "p", a następnie literę "i" itp. Ponieważ mapy myśli pokazują całość naraz, nie ma potrzeby sekwencjonowania czasowego. Często mówi się, że dyslektycy mają lepsze umiejętności wzrokowo-przestrzenne, ale trudno to udowodnić. Dzieje się tak dlatego, że określenie "wzrokowo-przestrzenne" jest zbyt ogólne i nie oddaje prawdziwej natury dysleksji.

Dyslektycy powtarzają i ćwiczą więcej niż osoby bez dysleksji. Są mniej zdolni do uczenia się powierzchniowego i potrzebują głębokiego uczenia się. Będzie to wymagało czasu i mogą oni preferować pracę we własnym tempie oraz powtarzanie pojęć i ćwiczeń. Pomocne może być dla nich podsumowanie tego, czego nauczyli się na początku. Następnie mogą wykonywać ćwiczenia, a na koniec otrzytać kolejne podsumowanie. Istnieje wiele dowodów na to, że niektórzy dyslektycy nie radzą sobie dobrze z ćwiczeniami wielokrotnego wyboru, więc samoocena, która zawiera wiele opcji wyboru, nie jest dla nich odpowiednia.

Narzędzia i Zasoby

Jakie zasoby, w szczególności technologie, będą wymagane?

Mindmeister- do współpracy <https://www.mindmeister.com/>

Tinkercad - do produkcji <https://www.tinkercad.com/>

Canva- do części prezentacyjnej <https://www.canva.com/>

Plickers - do oceny <https://www.plickers.com/>

drukarka 3D, połączenie internetowe, komputer, tablica interaktywna lub projektor multimedialny, karton, długopisy i ołówki, nożyczki, taśma klejąca, sznurek, materiały wielokrotnego użytku, takie jak butelki plastikowe, papier, tektura, itp.

Przestrzeń edukacyjna

Gdzie odbędzie się nauka, na przykład sala lekcyjna w szkole, lokalna biblioteka, muzeum, na zewnątrz, w przestrzeni online?

Miejsce nauki będzie wewnątrz, w salach lekcyjnych (sala lekcyjna, sala komputerowa i sala sztuki/projektowania).

Far Beyond the Barriers Scenariusz lekcji

Opisz w maksymalnie 10 zdaniach główne idee scenariusza

Ten plan scenariusza ma na celu wzbudzenie empatii dla rzeczywistych problemów i znalezienie rozwiązań przy użyciu podejścia edukacyjnego STEAM. Uczniowie skorzystają z kreatywnych technik dramowych, jednocześnie tworząc głębsze zrozumienie problemów. Aby skorzystać z tego scenariusza, należy powiązać go z następującymi dyscyplinami:

Zajęcia językowe lub teatralne: Aby pisać scenariusze i dowiedzieć się więcej o dramacie.
Zajęcia z technologii i projektowania (inżynieria i sztuka): Używanie tinkercada lub innego narzędzia

narzędzia do projektowania modeli 3D dla prototypów.

Zajęcia z przedmiotów ścisłych: powiązanie problemów z faktami naukowymi

Zajęcia matematyczne: Obliczanie wymiarów prototypu

Scenariusz lekcji

<p>Rozgrzewka</p>	<p>Nauczyciel pozwala uczniom obejrzeć poniższe linki wideo i rozpoczą dyskusję na temat rzeczywistych problemów.</p> <p> "Bridge" by Ting Chian Tey Disney Favorite</p> <p> Pigeons - Cute animation cartoon</p>
<p>Praca zespołowa</p>	<p>Nauczyciel dzieli klasę na grupy składające się z 4-5 uczniów. Tworzy multidyscyplinarny zespół składający się z osób posiadających doświadczenie w różnych dziedzinach STEAM. Zachęcaj do różnorodności pod względem umiejętności, pochodzenia i perspektyw.</p> <p>Upewnij się, że członkowie zespołu mają pasję do rozwiązywania problemów i chęć efektywnej współpracy.</p> <p>Każda grupa będzie musiała zastanowić się nad rzeczywistymi problemami, przed którymi stoi. W tym celu daj im wystarczająco dużo czasu na burzę mózgów i zachęć ich do wymyślenia własnych pomysłów.</p>

Opcjonalnie jako nauczyciel możesz zapewnić im co najmniej 3 ogólne tematy, takie jak:

1. Zrównoważony rozwój środowiska: zarządzanie odpadami, energia odnawialna, ochrona wody, bioróżnorodność lub kontrola zanieczyszczeń.

2. Zdrowie i dobre samopoczucie: promowanie sprawności fizycznej, rozwiązywanie problemów zdrowotnych lub opracowywanie technologii wspomagających dla osób niepełnosprawnych.

3. Technologia i innowacje: nowe technologie, takie jak sztuczna inteligencja, rzeczywistość wirtualna, robotyka lub Internet rzeczy (IoT).

Uczniowie będą korzystać z narzędzia do tworzenia map myśli (<https://www.mindmeister.com/>), aby stworzyć rozwiązanie dla swojego pomysłu po podjęciu decyzji.

Następnie nauczyciel chce, aby uczniowie wybrali jedną z następujących technik kreatywnej dramy, aby zaprezentować swój pomysł i rozwiązanie swoim znajomym,

1. Odgrywanie ról:

-Poproś uczniów, aby wcielili się w różne role związane z wybranym przez nich rzeczywistym problemem. Mogą to być osoby bezpośrednio dotknięte problemem, interesariuszy, a nawet przedmioty nieożywione.

2. Kreatywne opowiadanie historii:

-Poproś uczniów o stworzenie narracji lub historii przedstawiających rzeczywisty problem i jego potencjalne rozwiązania. Mogą oni rozwijać postacie, ustawienia i konflikty, aby zilustrować wpływ problemu i zbadać możliwe rozwiązania.

3. Teatr forum:

-Zorganizuj sesje teatru forum, podczas których uczniowie przedstawiają sceny związane z wybranym problemem i zapraszają publiczność do interwencji i sugerowania alternatywnych działań lub rozwiązań.

poinformuj ich, że zamierzają wykorzystać wybrane techniki kreatywnej dramy do zaprezentowania prawdziwego problemu swoim przyjaciołom, aby zapewnić głębsze zrozumienie problemu i przekazać przesłanie "empatia tworzy magię".

<p>Praca badawcza</p>	<p>W tej części uczniowie będą pracować w grupach i zagłębiać się w problemy.</p> <p>Badania i zbieranie informacji: Pomóż uczniom przeprowadzić dokładne badania, aby zrozumieć problem, jego podstawowe przyczyny i istniejące rozwiązania (jeśli takie istnieją).</p> <p>Zachęć ich do zapoznania się z literaturą naukową, studiami przypadków, raportów branżowych i innych istotnych źródeł oraz analizowania zebranych danych i identyfikowania luk lub możliwości, w których podejście STEAM może coś zmienić.</p>
<p>Ćwiczenia praktyczne</p>	<p>W tej części, jako nauczyciel, zainicjuj burzę mózgow, aby stworzyć kreatywne pomysły, które wykorzystują koncepcje STEAM do rozwiązania zidentyfikowanego problemu. Zachęcaj do otwartych dyskusji, swobodnego myślenia i odkrywania niekonwencjonalnych podejść.</p> <p>Gdy uczniowie zdecydują się na rozwiązanie, poprowadź każdy zespół do przygotowania kreatywnego przedstawienia teatralnego pokazującego, w jaki sposób budują empatię dla problemu i jego rozwiązania.</p> <p>(Obowiązki i role powinny być podzielone między członków zespołu zgodnie z możliwościami uczniów).</p>
<p>Praca wytwórcza</p>	<p>W tej części uczniowie będą ponownie pracować w swoich grupach nad różnymi zadaniami.</p> <p>Najpierw naszkicują swój projekt, a następnie wykonają jego modelowanie na komputerze. Stworzą model 3D dla swojego prototypu, który jest potrzebny do rozwiązania ich problemu, używając tinkercad lub innego narzędzia internetowego, które pozwala im na modelowanie 3D. narzędzie internetowe Tinkercad umożliwia wydrukowanie projektu z drukarki 3D, dzięki czemu będzie on gotowy do etapu prezentacji.</p> <p>(Jeśli nie masz drukarki 3D lub połączenia internetowego lub nie jesteś w stanie wprowadzić programu tinkercad, ten etap można wykonać przy użyciu materiałów wielokrotnego użytku, papieru, nożyczek, taśmy, patyczków, papieru do kolorowania itp.)</p> <p>Po drugie, przygotują swoje prezentacje za pomocą programu Canva w oparciu o wybrany problem, badania i rozwiązanie oraz zdjęcia prototypu.</p>

<p>Dyskusja</p>	<p>Uczniowie przedstawią swoje rzeczywiste problemy za pomocą kreatywnej dramy (uczniowie już wybrali rodzaj kreatywnej dramy, której użyją spośród następujących form: odgrywanie ról, kreatywne opowiadanie historii, teatr forum).</p> <p>Po każdym przedstawieniu grupowym odbędzie się krótka dyskusja na każdy temat.</p>
<p>Prezentacje</p>	<p>Każda grupa zaprezentuje swoją prezentację Canva i przedstawi prototyp rozwiązania tych problemów swojemu koledze.</p> <p>Opcjonalnie; Następnie każdy projekt może zostać wystawiony na szkolnych korytarzach.</p> <p>Prezentacje Canva mogą zostać opublikowane na szkolnych kontach Instagram/Facebook.</p> <p>Kreatywne przedstawienia teatralne mogą zostać zaprezentowane innym uczniom w szkolnej sali konferencyjnej.</p>
<p>Ocena i informacja zwrotna</p>	<p>Ocena kształtująca będzie stosowana przez 4 tygodnie. Nauczyciel będzie przekazywał informacje zwrotne na każdym etapie.</p> <p>Podczas dyskusji i prezentacji uczniowie ocenią swoich kolegów.</p> <p>Przeprowadzona zostanie ocena własna i grupowa.</p> <p>Produkty końcowe; prezentacje canva, kreatywne przedstawienia teatralne, wyprodukowane prototypy zostaną ocenione, a informacje zwrotne zostaną przekazane jako ocena końcowa za pomocą arkusza oceny.</p>

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ LEKCJI 2

Jak się czujesz?

AUTOR: Monika JAWORSKA

TEMAT: How do you feel ?- Jak się czujesz ? - przymiotniki opisujące emocje

POZIOM: 6 klasa

METODY: technika dramy, podejście multisensoryczne, indywidualizacja w nauczaniu języka obcego

CZAS TRWANIA: 45 min

Streszczenie: dzięki tej lekcji uczniowie poznają różnorodne przymiotniki opisujące emocje oraz różne sposoby ich opisywania i reagowania na nie. Słownictwo, wymowa, pisownia i wreszcie ćwiczenia w mówieniu są najbardziej rozwijanymi kompetencjami podczas tej lekcji. Lekcja wykorzystuje również szereg metod nauczania. Na przykład technika dramy pozwala uczniom wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce, w rzeczywistej sytuacji, indywidualizacja pomaga uwzględnić indywidualne cechy uczniów. Multisensoryczne podejście do nauczania zostało wybrane celowo, ponieważ ta metoda nauczania może być stosowana w odniesieniu do całej klasy. Jest to szczególnie korzystne dla mniej uzdolnionych uczniów i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zwłaszcza tych z dysleksją, ponieważ ci uczniowie mają trudności z pisownią i fonologią. Jest to również idealne rozwiązanie w przypadku nauki pisowni i wymowy. Zdolniejsi uczniowie, z wyższymi predyspozycjami intelektualnymi oraz uczniowie z dysleksją, ASD, ADHD lub z ukraińskim jako językiem dodatkowym są zatem brani pod uwagę, ponieważ nauczyciel przygotowuje dla nich różnorodne ćwiczenia, aby mogli ćwiczyć te same elementy językowe i te, które są dostosowane do ich umiejętności. Kolejnym aspektem indywidualizacji jest danie uczniom możliwości wyboru, ponieważ uczniowie mogą samodzielnie wybrać rodzaj ćwiczenia, który najbardziej im odpowiada spośród podanych opcji (pisanie słów na plecach kolegów, kolorowe tabliczki z literami lub aktywność ruchowa) i który jest w zasięgu ich możliwości. Z uwagi na to, że uczniowie z ADHD są z reguły mniej uważni, nadpobudliwi, łatwo się rozpraszają lub mają problemy ze skupieniem uwagi, nauczyciel zmienia ćwiczenia i wprowadza takie, które wymagają ruchu i działania. Nauczyciel prosi również uczniów o zmianę pary, przemieszczenie się po klasie, co również jest elementem zwalczającym nudę i dającym uczniom okazję do aktywności fizycznej (dobrej dla uczniów z ADHD). Ostatni etap, czyli ćwiczenie mówienia, obejmuje piąty cel edukacyjny z taksonomii Blooma, czyli syntezę, ponieważ uczniowie tworzą, rozwijają, projektują nową, oryginalną pracę w oparciu o zdobytą wiedzę. Celem ćwiczenia na mówienie - odgrywanie ról - jest ćwiczenie umiejętności komunikacyjnych i postępowanie się językiem, którego uczniowie mogą używać w prawdziwym życiu.

Cele nauczania, umiejętności i kompetencje:

Jakie są główne cele? Jakie umiejętności uczeń rozwinie i zademonstruje w ramach scenariusza lekcji? (np. umiejętności XXI wieku).

Uczniowie zdobędą nowe słownictwo i rozwiną umiejętności mówienia. Kolejnym celem jest promowanie nauki języka angielskiego jako języka obcego w angażujący i komunikatywny sposób poprzez wykorzystanie dramy jako metody nauczania i zapoznanie uczniów mających trudności w uczeniu się z różnymi rodzajami emocji. Dodatkowym celem jest również tworzenie przyjemnej atmosfery, dzięki której uczniowie będą zachęceni do nauki i częstszego używania języka obcego. Co więcej, lekcja niewątpliwie pozwala uczniom ćwiczyć cztery C, jedną z najważniejszych umiejętności XXI wieku. Uczniowie zwiększą swoje umiejętności komunikacyjne i nabiorą pewności siebie w postępowaniu się językiem obcym, ponieważ zajęcia oferują im wiele okazji do używania języka angielskiego w mówieniu. Współpraca to kolejna istotna umiejętność, która jest również obecna podczas lekcji, ponieważ uczniowie mają więcej możliwości pracy nad określonymi zadaniami ze swoimi rówieśnikami. Co więcej, elementy krytycznego myślenia i kreatywności są również zauważalne w niektórych etapach tej lekcji. Wykonując określone zadania, uczniowie są zachęceni do myślenia nieszablonowego, rozwiązywania problemów, brania udziału w zabawie w zgadywanie lub rozwijania kreatywności poprzez przygotowywanie ćwiczeń z ciastoliną lub kartami Dixit.

Rola ucznia:

W jakie działania będzie zaangażowany uczeń?

Uczniowie biorą udział w różnych typach ćwiczeń. Pracują indywidualnie, aby odpowiedzieć na pytania nauczyciela i samodzielnie dokończyć określone zdanie. Co więcej, pracują w grupach lub współpracują w parach, aby wykonać określone zadania komunikacyjne.

Pomoce i materiały:

Jakie materiały, w szczególności te dotyczące technologii, będą wymagane?

Tablica, fiszki, kartki papieru z nazwami przymiotników, karty pracy dla uczniów, ciastolina do zabawy, wykałaczki, karty z dużymi sylabami, markery, kostiumy, karta Dixit, małe tablice i markery.

Przestrzeń edukacyjna

Gdzie będzie odbywać się nauka, np. w klasie szkolnej, lokalnej bibliotece, muzeum, na zewnątrz, w przestrzeni online?

Nauka będzie odbywać się w klasie szkolnej, choć możliwe są również inne miejsca.

Far Beyond the Barriers Scenariusz lekcji

Opisz w maksymalnie 10 zdaniach główne cele lekcji.

Główne cele lekcji związane są z multisensorycznym podejściem do nauki języka angielskiego. Uczniowie poznają słowa związane z emocjami, a następnie ćwiczą je na różne sposoby: kreślą słowa na plecach kolegów, używają kolorowej ciastoliny, na której muszą napisać słowo wykałaczką, kolorowych kartoniki z literami, ćwiczą bingo i aktywność ruchową. Jest to szczególnie korzystne dla mniej uzdolnionych uczniów i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zwłaszcza tych z dysleksją, ponieważ napotykają oni problemy z pisownią i mają słabsze umiejętności fonologiczne. Dodatkowym celem lekcji jest stworzenie przyjemnej atmosfery, dzięki której uczniowie będą zachęceni do nauki i częstszego używania języka obcego. Uczniowie mogą samodzielnie wybrać rodzaj ćwiczenia, który najbardziej im odpowiada spośród podanych opcji (kreślenie słów na plecach kolegów, kolorowe kartoniki z literami lub aktywność ruchowa) i który jest w zasięgu ich możliwości. Poza tym współpracują z innymi i ćwiczą odgrywanie ról - dialogi w restauracji. Uczniowie są zachęceni do kreatywności, współpracy i rozwijania swoich umiejętności komunikacyjnych.

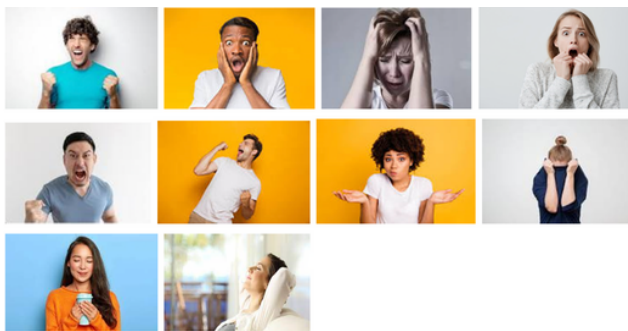
Scenariusz lekcji

Rozgrzewka	Nauczyciel i uczniowie rozmawiają o tym, jak się dzisiaj czują. Następnie uczniowie otrzymują kartki papieru z początkami zdań, które muszą samodzielnie dokończyć. Na przykład, muszą dokończyć takie zdanie: Czuję się szczęśliwy, gdy...; Czuję się podekscytowany, gdy...; Czuję się zaskoczony, gdy... Uczniowie dzielą się swoimi pomysłami z innymi.
Praca zespołowa	W celu ostatecznego sprawdzenia znaczenia i wymowy 10 przymiotników związanych z emocjami, uczniowie są dzieleni na grupy i otrzymują karty z gry Dixit. Razem z kolegami opisują obrazki i muszą nazwać emocje, które kojarzą im się z obrazkami (przymiotniki są zapisane na tablicy). Nauczyciel monitoruje ich pracę i pomaga jeśli to konieczne.

Następnie, gdy grupy są gotowe, mają do wykonania jeszcze jedno zadanie. Każda grupa musi wybrać jeden obrazek, opisać go tak szczegółowo, jak to możliwe, a pozostałe grupy słuchają i rysują identyczny obrazek na swoich kartkach papieru. Grupa z obrazkiem najbardziej podobnym do opisywanego zdobywa punkt. Gra jest prowadzona tak długo, aż wszystkie grupy zaprezentują swoje obrazki.

Praca badawcza

Nauczyciel pokazuje uczniom 10 obrazków przedstawiających różne emocje, takich jak: podekscytowanie, zaskoczenie, przerażenie, wściekłość, podekscytowanie, zmieszanie, wstyd, zadowolenie i satysfakcję:

Nauczyciel ćwiczy słowa, wskazując na każdy obrazek z jego pisownią i prosi uczniów o powtórzenie każdego nowego wyrazu. Aby przećwiczyć poprawną wymowę słów, nauczyciel ćwiczy je z uczniami, zaczynając od chóralnego powtarzania oraz ćwiczeń indywidualnych. Następnie wyjaśnia, że zamierza zabrać jeden obrazek, podczas gdy oczy uczniów są zamknięte, a uczniowie muszą odgadnąć, której emocji brakuje na tablicy (obrazki są ponumerowane od 1 do 10). Gra w zgadywanie jest powtarzana, dopóki wszystkie słowa nie zostaną usunięte z tablicy. Inne zadanie polega na tym, że nauczyciel naśladuje wymowę słów po cichu, wyolbrzymiając dźwięki ustami i prosząc uczniów o odgadnięcie, które to słowo. Jeśli czas na to pozwala, nauczyciel może wybrać ochotników, którzy wypowiadają swoje przykłady słów dla reszty klasy. Następnie, nauczyciel pokazuje uczniom kartki z poprawną pisownią wyrazów i prosi uczniów o przeczytanie i połączenie ich z odpowiednimi obrazkami.

Ćwiczenia praktyczne	<p>Pierwsze zadanie polega na ćwiczeniu rozumienia przymiotników związanych z emocjami, uczniowie grają w szarady. Każdy uczeń wybiera jedną emocję, musi ją zaprezentować, a pozostali zgadują, która to emocja.</p> <p>Aby przećwiczyć pisownię słów, nauczyciel decyduje się zrobić to w sposób wielozmystowy i daje uczniom możliwość wyboru własnej techniki ćwiczenia pisowni przymiotników (uczniowie nadal widzą pisownię 10 słów na tablicy). Uczniowie wybierają preferowaną stację do ćwiczenia pisowni:</p> <ul style="list-style-type: none">- uczniowie w parach mogą odrysowywać słowa na plecach (są trzy rundy, uczniowie zdobywają punkty za każde poprawnie odgadnięte słowo, więc jest element rywalizacji, zabawy i emocji);- uczniowie otrzymują kolorowe ciasto do zabawy, na którym muszą napisać słowo wykałaczką, słowo jest wymawiane dla nich przez kolegę z klasy (są trzy rundy, uczniowie zdobywają punkty za każde poprawnie napisane słowo, więc istnieje element rywalizacji, zabawy i podniecenia);- uczniowie otrzymują kolorowe kartki z literami, jeden uczeń dyktuje słowo swojemu koledze, a on / ona musi ułożyć każdą literę, tak aby przeliterować ją poprawnie (są trzy rundy, uczniowie zdobywają punkty za każde poprawnie napisane słowo, więc jest element rywalizacji, zabawy i emocji);- bingo- uczniowie muszą znaleźć ukryte słowa w krzyżówce; dyslektycy i słabsi uczniowie o niższych umiejętnościach otrzymują uproszczoną wersję tego zadania, jak załączono poniżej*, zdolniejsi uczniowie otrzymują trudniejszą wersję, bez podpowiedzi;- skakanie, aktywność ruchowa- nauczyciel przygotowuje większe karty z sylabami słów i umieszcza je na dywanie. Uczniowie pracują w parach, jedna osoba mówi jedno z 10 słów, a drugi uczeń musi znaleźć prawidłowe sylaby tego słowa i skakać po nich, wypowiadając słowo w tym samym czasie. (są trzy rundy, uczniowie zdobywają punkty za prawidłowe dopasowanie sylab słów, więc istnieje element rywalizacji, zabawy i ekscytacji).
----------------------	---

<p>Praca wytwórcza</p>	<p>Ostatnim etapem lekcji jest praca w parach polegająca na odegraniu scenki restauracyjnej w oparciu o dany problem, a następnie zaprezentowanie jej przed klasą. Uczniowie otrzymują następujące sytuacje i muszą sobie z nimi odpowiednio poradzić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Kelner przypadkowo oblał klienta sokiem z buraków. b) Klient skarży się na pikantne jedzenie, które otrzymał. c) Kelner musi zachować spokój, ponieważ klient jest bardzo wymagający i niezdecydowany. d) Klient otrzymał pyszny posiłek i chce pochwalić restaurację za serwowanie tak doskonałego jedzenia. e) Klient cieszy się z pobytu w restauracji, ponieważ kelner jest naprawdę miły i sympatyczny. <p>Nauczyciel wybiera odważnego ucznia i modeluje z nim podobną rozmowę. Następnie uczniowie pracują nad swoimi dialogami w parach, ćwiczą je, a następnie prezentują przed innymi. Nie ujawniają tematu swojej rozmowy, ponieważ inni uczniowie muszą słuchać i sformułować go samodzielnie.</p>
<p>Dyskusja</p>	<p>Nauczyciel omawia każde ćwiczenie z uczniami, upewniając się, że wiedzą, jak je wykonać.</p>
<p>Prezentacje</p>	<p>Uczniowie pracują nad dialogami w parach, ćwiczą je, a następnie prezentują przed innymi. Nie ujawniają tematu swojej rozmowy, ponieważ inni uczniowie muszą słuchać i formułować go samodzielnie.</p>
<p>Ocena i informacja zwrotna</p>	<p>Nauczyciel monitoruje pracę uczniów podczas każdego ćwiczenia, pomaga w razie potrzeby i przedstawia informacje zwrotne po zakończeniu pracy i prezentacji.</p>

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ LEKCJI 3 Poszukiwania zaginionej korony

AUTOR: Iohana UDRESCU

TEMAT: Średniowieczna historia i przygoda

POZIOM: 6 klasa

METODA: Projekt

CZAS TRWANIA: 2 tygodnie

Streszczenie: W ramach tego scenariusza uczniowie przeniosą się w świat średniowiecznej historii i przygody poprzez odgrywanie ról w oparciu o historię: "Poszukiwania zaginionej korony". Scenariusz dostarczy uczniom ciekawych i interesujących doświadczeń, dzięki którym nie tylko poznają historię średniowiecza, ale także rozwiną ważne umiejętności XXI wieku, takie jak krytyczne myślenie, współpraca i komunikacja. Uczniowie wcielą się w różne postacie i będą aktywnie uczestniczyć w działaniach, które będą wymagały wyszukiwania informacji, rozwiązywania problemów oraz twórczej ekspresji.

Cele edukacyjne, umiejętności i kompetencje:

Jakie są główne cele? Jakie umiejętności uczeń rozwinie i zademonstruje w ramach scenariusza (np. umiejętności XXI wieku)?

- Zrozumienie kontekstu historycznego i kluczowych elementów okresu średniowiecza.
- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia poprzez analizowanie motywów i działań różnych postaci w odgrywanych scenkach.
- Efektywna współpraca z rówieśnikami w zespole.
- Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych poprzez dyskusje i prezentacje.
- Wykorzystanie kreatywności i wyobraźni w tworzeniu działań związanych z historią.

Rola ucznia:

W jakie działania będzie zaangażowany uczeń?

Uczniowie będą aktywnie angażować się w odgrywanie ról, gdy wcielą się w różne postacie historyczne. Będą również współpracować z rówieśnikami, aby rozwiązywać zadania, prowadzić badania nad historią średniowiecza, ćwiczyć umiejętności pisania, opowiadania historii oraz prezentować swoje odkrycia i kreatywną pracę klasie.

Pomoce i materiały:

Jakie zasoby, w szczególności nowoczesne technologie, będą wymagane?

- Książki i zasoby internetowe dotyczące historii średniowiecza.
- Dostęp do komputera i Internetu w celach badawczych.
- Materiały plastyczne do tworzenia plastycznych ilustracji bohaterów lub scen.
- Narzędzia do prezentacji (np. PowerPoint, Google Slides) w celu dzielenia się efektami swojej pracy.

Przestrzeń edukacyjna

Gdzie będzie odbywać się nauka, np. w klasie szkolnej, lokalnej bibliotece, muzeum, na zewnątrz, w przestrzeni online?

Nauka będzie odbywać się w klasie szkolnej, w której uczniowie mogą pracować indywidualnie lub w grupach. Mogą również korzystać z biblioteki szkolnej do celów badawczych, a także z przestrzeni zewnętrznych do takich działań, jak inscenizacje lub wycieczki terenowe (jeśli to możliwe).

Far Beyond the Barriers Scenariusz lekcji

Opisz w maksymalnie 10 zdaniach główne cele scenariusza

Dzięki temu scenariuszowi uczniowie wyruszą we wspaniałą podróż do średniowiecznego świata poprzez odgrywanie ról opartych na historii pt: "Poszukiwanie zaginionej korony". Wcielą się w role różnych postaci, z których każda ma unikalne umiejętności i perspektywy, będą współpracować, aby pokonać trudności i odzyskać skradzioną koronę. Po drodze spotkają się z aspektami historycznymi i zaangażują się w dyskusje na temat średniowiecznej struktury społecznej, zwyczajów i wartości. Poprzez wspólne działania, pracę dochodzeniową i twórczą ekspresję, uczniowie pogłębią swoje rozumienie historii średniowiecza, jednocześnie rozwijając krytyczne myślenie, współpracę i umiejętności komunikacyjne.

Tytuł: Poszukiwania zaginionej korony

Postacie:

Sir Arthur - Szlachetny rycerz szukający przygód i honoru.

Lady Guinevere - Odważny i utalentowany łucznik, lojalny wobec króla.

Cedric - Mądry i stary czarodziej, mistrz sztuk tajemnych.

Rosalind - Zaciekły i przebiegły łotrzyk, który specjalizuje się w oszustwach i kradzieżach.

Sir Galahad - Szlachetny rycerz, słynący z waleczności i odwagi.

Princess Isabella - Młody i zdeterminowany następca tronu.

Oliver - Psotny i ciekawski młody chłopak, zawsze żądny przygód.

Amelia - Oliver's adventurous and resourceful sister.

Morgana - Żądna przygód i zaradna siostra Olivera.

Lord Bartholomew - Mądry i sprawiedliwy władca królestwa, który stara się chronić swój lud.

Scena: Wielka komnata króleska, ozdobiona gobelinami i dużym drewnianym stołem.

[Scena jest ustawiona z Sir Arturem, Lady Ginewrą, Cedrikiem, Rosalindą, Sir Galahadem, księżniczką Izabelą, Oliverem, Amelią, Morganą i Lordem Bartolomejem zebranych wokół stołu].

Lord Bartholomew: Przyjaciele, stoimy przed poważnym zadaniem. Korona, nasz symbol władzy i jedności, został skradziony. Musimy ją odzyskać, zanim wpadnie w niepowołane ręce. Wzywam was, nasi najodważniejsi i najzdolniejsi wojownicy, do podjęcia tej misji.

Sir Arthur: Mój panie, poświęcę swój miecz tej szlachetnej sprawie. Nie spocznę, dopóki korona nie wróci na należne jej miejsce.

Lady Guinevere: A ja, z moim łukiem i strzałami, zapewnię bezpieczeństwo naszej kompanii. Złodziej nie umknie naszej uwadze.

Cedric: Nie obawiaj się, mój panie. Z moją starożytną wiedzą, pomogę naszym mistrzom z moją magiczną sprawnością.

Rosalind: Jeśli chodzi o tajemnice i cienie: Jeśli szukacie tajemnic i cieni, to ja się w to wliczam. Wytropię złodzieja i odzyskam to, co nasze.

Księżniczka Isabella: Ojczy, nie będę siedzieć beczynnie, gdy nasze królestwo cierpi. Dołączę do tej wyprawy i udowodnię swoją wartość.

Sir Galahad: Księżniczko, moim obowiązkiem jest cię chronić. Będę ci towarzyszył w tej niebezpiecznej podróży.

Oliver: To brzmi jak przygoda, na którą czekałem! Amelio, musimy do nich dołączyć!

Amelia: Oliverze, nie mogę pozwolić ci iść samemu. Razem stawimy czoła temu wyzwaniu.

Morgana: (szepem) Ach, doskonała okazja do przejęcia władzy. Będę podążać za tymi głupcami i zaatakujemy, gdy najmniej się tego spodziewają.

Lord Bartholomew: Bardzo dobrze. Razem odzyskamy koronę i postawimy złodzieja przed sądem. Niech fortuna sprzyja naszej szlachetnej sprawie!

[Grupa wyrusza na wyprawę, a ich losy krzyżują się, gdy wyruszają w nieznanne. Po drodze spotykają zdradzieckie lasy, starożytne ruiny i potężnych wrogów. Stawiają czoła wyzwaniom, które sprawdzają ich umiejętności, pracę zespołową i determinację. Dzięki odwadze, sprytowi i determinacji powoli odkrywają miejsce pobytu skradzionej korony. Gdy dochodzi do ostatecznej bitwy, grupa dzielnie walczy z Morganą i jej mrocznymi siłami. Ostatecznie zwyciężają, odzyskując utraconą koronę i przywracając pokój w królestwie].

Lord Bartholomew: Bohaterowie, jestem wam dozgonnie wdzięczny za waszą odwagę i poświęcenie. Uratowaliście nasze królestwo przed ciemnością i przywróciliście światło do naszego życia.

Sir Arthur: To był zaszczyt walczyć u boku tak dzielnych towarzyszy.

Lady Guinevere: Nie mogliśmy odnieść sukcesu bez jedności i siły naszej grupy.

Księżniczka Isabella: Nauczyłam się tak wiele od każdego z was. Ta podróż uświadomiła mi, jak ważna jest odwaga, lojalność i siła współpracy w dążeniu do wspólnego celu. Jestem dozgonnie wdzięczna za wasze przewodnictwo i wsparcie.

Sir Arthur: Mój panie, poświęcę swój miecz tej szlachetnej sprawie. Nie spocznę, dopóki korona nie wróci na należne jej miejsce.

Lady Guinevere: A ja, z moim łukiem i strzałami, zapewnię bezpieczeństwo naszej kompanii. Złodziej nie umknie naszej uwadze.

Cedric: Nie obawiaj się, mój panie. Z moją starożytną wiedzą, pomogę naszym władcom z moją magiczną mocą.

Rosalind: Jeśli chodzi o tajemnice i cienie: Jeśli szukasz tajemnic i cieni, wchodzę w to. Wytropię złodzieja i odzyskam to, co nasze.

Księżniczka Izabella: Ojczy, nie będę siedzieć beczynnie, gdy nasze królestwo cierpi. Dołączę do tej wyprawy i udowodnię swoją wartość.

Sir Galahad: Księżniczko, moim obowiązkiem jest cię chronić. Będę ci towarzyszył w tej niebezpiecznej podróży.

Oliver: To brzmi jak przygoda, na którą czekałem! Amelio, musimy do nich dołączyć!

Amelia: Oliverze, nie mogę pozwolić ci iść samemu. Razem stawimy czoła temu wyzwaniu.

Morgana: (szepcem) Ach, idealna okazja, by przejąć dowodzenie. Pójdę za tymi głupcami i zaatakujemy, gdy będą się tego najmniej spodziewać.

Lord Bartholomew: Bardzo dobrze. Razem odzyskamy koronę i postawimy złodzieja przed sądem. Niech fortuna sprzyja naszej szlachetnej sprawie!

[Grupa powraca do królestwa, witana okrzykami radości i świętowaniem. Utracona korona zostaje przywrócona na należne jej miejsce, symbol nadziei i jedności. Bohaterowie zostają uhonorowani za swoją odwagę i okrzyknięci wybawcami. I choć ich drogi mogą się rozjeść, więź stworzona podczas wyprawy na zawsze połączy ich jako przyjaciół na całe życie].

Koniec

Learning Activities

Rozgrzewka	Uczniowie wezmą udział w dyskusji w klasie, aby przeprowadzić burzę mózgów na temat swojej wcześniejszej wiedzy i wyobrażeń o średniowieczu.
Praca zespołowa	Uczniowie utworzą zespoły i analizują motywacje, działania i cechy charakteru przydzielonych im postaci. Uczniowie będą szukać źródeł historycznych na poparcie swojej wiedzy i przedstawią swoje wnioski klasie.
Praca badawcza	Uczniowie będą szukać informacji na temat konkretnych aspektów historii średniowiecza, takich jak system feudalny, uzbrojenie czy architektura zamków. Uczniowie będą gromadzić informacje z książek i zasobów internetowych oraz tworzyć plakaty informacyjne lub prezentacje, aby dzielić się swoją wiedzą.
Ćwiczenia praktyczne	Uczniowie wezmą udział w zajęciach z zakresu pisania, takich jak tworzenie wpisów do czasopism z perspektywy swoich postaci lub tworzenie kreatywnych historii osadzonych w średniowiecznym świecie. Uczniowie będą również ćwiczyć kompetencje związane z przedstawianiem swoich prac, które zostaną zaprezentowane rówieśnikom.
Praca wytwórcza	Uczniowie stworzą ilustracje swoich postaci lub scen z opowiadania wykorzystując przybory plastyczne. Uczniowie mogą również tworzyć krótkie filmy wideo lub skecze przedstawiające kluczowe momenty z odgrywanych ról.
Dyskusja	Uczniowie zaangażują się w ukierunkowane dyskusje na temat historycznej dokładności narracji i wyzwań stojących przed bohaterami. Uczniowie ponadto zastanowią się nad doświadczeniami wyniesionymi z odgrywania ról i zrozumieniem epoki średniowiecza.
Prezentacje	Uczniowie będą uczestniczyć w ukierunkowanych dyskusjach na temat historycznej dokładności narracji i wyzwań stojących przed bohaterami. Uczniowie ponadto zastanowią się nad doświadczeniem zdobytym podczas odgrywania ról i postarają się zrozumieć okres średniowiecza.
Ocena i informacja zwrotna	<p>Ocena będzie dokonana za pomocą różnych metod, aby zapewnić kompleksową ewaluację procesu uczenia się uczniów. Zastosowane zostaną następujące strategie oceny:</p> <p>Ocena kształtująca: Bieżące informacje zwrotne będą przekazywane podczas wspólnej pracy, badań, ćwiczeń i dyskusji w celu monitorowania zrozumienia i postępów uczniów.</p> <p>Ocena koleżeńska: Uczniowie będą przekazywać konstruktywne informacje zwrotne swoim rówieśnikom podczas prezentacji, dyskusji i wspólnych działań.</p>

	<p>Ocena podsumowująca: Uczniowie zostaną ocenieni pod kątem ich końcowych prezentacji, prac pisemnych i kreacji artystycznych. Ocena ta pozwoli na sprawdzenie ich poziomu zrozumienia historii średniowiecza, umiejętności analizowania postaci i elementów historycznych, a także ich twórczej ekspresji.</p> <p>Informacje zwrotne będą przekazywane uczniom w formie ustnej i pisemnej, podkreślając zarówno mocne strony, jak i obszary wymagające poprawy. Indywidualne spotkania z nauczycielem mogą być okazją do omówienia postępów i rozwiązania wszelkich napotkanych wyzwań.</p>
<p>Wskazówki pedagogiczne dla nauczycieli dotyczące specjalnych potrzeb uczniów z trudnościami w uczeniu się</p>	<p>Podczas realizacji tego scenariusza zajęć ważne jest, aby wziąć pod uwagę specjalne potrzeby uczniów z trudnościami w uczeniu się. Oto kilka wskazówek pedagogicznych dla nauczycieli:</p> <p>Indywidualizacja nauczania: Dostosuj ćwiczenia i materiały edukacyjne do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Należy zapewnić uczniom różne formy wsparcia w oparciu o ich indywidualne umiejętności. Oferuj alternatywne zadania lub zmodyfikowane, aby umożliwić wszystkim uczniom aktywny udział w zajęciach.</p> <p>Podejście wielozmysłowe: Włącz do zajęć różnorodne doświadczenia sensoryczne. Używaj pomocy wizualnych, środków dydaktycznych i materiałów praktycznych, aby wspierać zrozumienie i zaangażowanie uczniów. Zapewnij możliwości ruchu i nauki poprzez kinestetykę, gdy tylko jest to możliwe.</p> <p>Jasne instrukcje i wsparcie wizualne: Jasno przekazuj instrukcje, dzieląc je na mniejsze i łatwiejsze do wykonania zadania. Używaj wizualnych bodźców i pomocy, takich jak wizualne harmonogramy, graficzne plansze i wizualne instrukcje, aby pomóc w zrozumieniu i lepszej organizacji.</p> <p>Instrukcje w małych grupach lub indywidualnie: Zapewnij dodatkowe wsparcie poprzez nauczanie w małych grupach lub indywidualnie. W razie potrzeby zaoferuj dodatkowe wskazówki, powtórzenia i wzmocnienia. Może to pomóc uczniom z trudnościami w nauce zrozumieć pojęcia i aktywnie uczestniczyć w procesie uczenia się.</p> <p>Pomoc technologiczna: Wykorzystaj narzędzia, zasoby i wsparcie technologiczne, aby wesprzeć uczniów z trudnościami w nauce. Czytniki ekranu, oprogramowanie do zamiany tekstu na mowę, programy do przekładania tekstu na mowę lub aplikacje do zamiany mowy na tekst mogą pomóc w zadaniach związanych z czytaniem, pisanem i rozumieniem.</p>

Zachęcanie do autorefleksji i samodzielności: Wspieraj poczucie samoświadomości i samodzielności u uczniów z trudnościami w nauce. Zachęcaj ich do identyfikowania swoich mocnych stron, trudności i preferowanych strategii uczenia się. Naucz ich prosić o pomoc w razie potrzeby i brać odpowiedzialność za swoją naukę.

Zapewnienie dodatkowego czasu i alternatywnych sposobów oceny: Zapewnij dodatkowy czas na zadania i ocenę, aby uwzględnić trudności w ich realizacji. Oferuj alternatywne opcje oceny, takie jak prezentacje słowne lub alternatywne formaty, aby umożliwić uczniom wykazanie się zrozumieniem i umiejętnościami w sposób, który najlepiej odpowiada ich możliwościom.

Współpraca z specjalistyczną kadrą wspierającą : Współpracuj z nauczycielami kształcenia specjalnego, specjalistami ds. wspierania procesu uczenia się i innymi specjalistami, którzy mogą zapewnić analizę i strategie wspierające uczniów z trudnościami w uczeniu się. Poproś ich o wskazówki w zakresie dostosowywania i modyfikowania planu lekcji w celu uwzględnienia indywidualnych potrzeb uczniów.

PRZYKŁADOWY SCENARIUSZ LEKCJI 4

Piłka nożna razem

AUTOR: Berke SAKA

TEMAT: Gra w piłkę nożną

POZIOM: 6 klasa

METODA: Metoda oparta na aktywności fizycznej/sportowej, metoda multisensoryczna, metoda oparta na współpracy

CZAS TRWANIA: 65 min

Streszczenie: Piłka nożna to sport zespołowy, w którym gracze współpracują ze sobą, aby strzelać gole, kopiąc piłkę do siatki drużyny przeciwnej. Piłka nożna zapewnia dzieciom aktywność fizyczną, rozwój umiejętności społecznych i stymulację umysłową. Dzięki odpowiednim udogodnieniom piłka nożna może być dyscypliną integracyjną dla dzieci o różnych umiejętnościach. Gra w piłkę nożną może pomóc poprawić sprawność fizyczną i koordynację, rozwijać umiejętności komunikacyjne i współpracy zespołowej oraz stymulować funkcje poznawcze. Dzieci o różnych umiejętnościach mogą wspólnie wykonywać te same aktywności. Świetną opcją mogą być sporty zespołowe, takie jak Unified Sports, w których osoby niepełnosprawne i pełnosprawne współpracują ze sobą w tej samej drużynie w której mogą grać uczniowie o wyższych zdolnościach intelektualnych, z dysleksją, ASD, ADHD...

Cele edukacyjne, umiejętności i kompetencje:

Jakie są główne cele? Jakie umiejętności uczeń rozwinie i zaprezentuje w ramach scenariusza? (np. umiejętności XXI wieku).

Głównym celem piłki nożnej jako sportu i aktywności dla dzieci jest dobra zabawa, promowanie aktywności fizycznej oraz rozwijanie różnych umiejętności.

Niektóre z umiejętności, które uczniowie rozwiną i zdobędą podczas gry w piłkę nożną, obejmują umiejętności fizyczne: lepszą koordynację, równowagę i wytrzymałość poprzez bieganie, skakanie i kopanie.

- Praca zespołowa i komunikacja: umiejętność efektywnej pracy w zespole, komunikowania się z innymi i przestrzegania zasad.
- Strategia i rozwiązywanie problemów: umiejętność podejmowania decyzji, przewidywania działań i rozwiązywania problemów na boisku.
- Sportowe zachowanie: umiejętność szanowania przeciwników i przestrzegania zasad, a także rozwijania pozytywnego nastawienia do wygrywania i przegrywania.
- Pewność siebie i poczucie własnej wartości: zwiększona pewność siebie dzięki lepszym umiejętnościom i sukcesom na boisku, a także poczucie dumy i spełnienia.

Uczestnicząc w piłce nożnej, dzieci będą miały możliwość rozwijania i demonstrowania tych umiejętności, które mogą być dalej rozwijane poprzez ćwiczenia i powtarzanie. Ponadto gra w piłkę nożną może być zabawnym i wspierającym środowiskiem, w którym dzieci mogą nawiązywać relacje i rozwijać poczucie przynależności do grupy.

Rola ucznia:

W jakie działania będzie zaangażowany uczeń?

Uczniowie są zaangażowani w różnego rodzaju ćwiczenia, w tym:

- Ćwiczenia treningowe: ćwiczenie podań, zdobywania bramek i innych umiejętności w celu poprawy swoich umiejętności na boisku.
- Rozgrywki: rozgrywanie nieformalnych meczów z kolegami z drużyny lub przeciwnikami w celu wykorzystania swoich umiejętności w warunkach sportowego współzawodnictwa.
- Mecze: udział w zorganizowanych meczach przeciwko innym drużynom, zgodnie z zasadami i przepisami.
- Spotkania drużynowe: komunikacja z kolegami z drużyny.
- Ćwiczenia kondycyjne: udział w zajęciach fizycznych w celu poprawy wytrzymałości, siły i elastyczności.
- Ćwiczenia regeneracyjne i podtrzymujące: dbanie o ciało poprzez jego rozciąganie i nawadnianie.

Uczeń będzie miał okazję ćwiczyć, rywalizować i rozwijać się jako gracz, jednocześnie ciesząc się z korzyści płynących z uprawiania zabawnej i dynamicznej gry zespołowej z kolegami z klasy.

Rola ucznia:

W jakie działania będzie zaangażowany uczeń?

Do gry w piłkę nożną potrzebne mogą być następujące produkty:

- Piłka nożna
- Bramki do piłki nożnej: Dwie bramki z siatką, po jednej dla każdej drużyny.
- Boisko lub murawa: Otwarty obszar z trawą lub sztuczną murawą, oznaczony liniami w celu utworzenia powierzchni do gry.
- Odzież i sprzęt: Odpowiednia odzież i obuwie, takie jak korki piłkarskie, nagolenniki i skarpety piłkarskie.
- Pomoce treningowe: Pachotki, kamizelki odblaskowe, drabinki zwinnościowe i inne pomoce treningowe pomagające w ćwiczeniu i doskonaleniu umiejętności.
- Pierwsza pomoc:
 1. Bandaże: Do zabezpieczenia skaleczeń i zadrapań.
 2. Chusteczki antyseptyczne lub roztwór: Do czyszczenia i zapobiegania infekcjom skaleczeń i zadrapań.
 3. Okłady z lodu: Aby zmniejszyć obrzęk i ból spowodowany urazami, takimi jak skręcenia lub stłuczenia.
 4. Leki przeciwbólowe: Do łagodzenia bólu głowy lub drobnych urazów.
 5. Pęseta: Do usuwania drzazg lub innych ciał obcych ze skóry.
 6. Maski resuscytacyjna: Aby zapewnić barierę dla resuscytacji usta-usta w przypadku nagłego zatrzymania akcji serca.
 7. Informacje kontaktowe w nagłych wypadkach: Ważne numery telefonów i informacje medycznej przydatne w nagłych wypadkach. Chociaż te informacje nie są absolutnie niezbędne do gry w piłkę nożną, mogą być jednak przydatne w lepszym czerpaniu przyjemności z gry i pomaganiu graczom w doskonaleniu ich umiejętności.

Przestrzeń edukacyjna:

Gdzie będzie odbywać się nauka, np. w klasie szkolnej, lokalnej bibliotece, muzeum, na zewnątrz, w przestrzeni online?

Far Beyond the Barriers Scenariusz lekcji

Opisz w maksymalnie 10 zdaniach główne cele scenariusza

Scenariusz dotyczy piłki nożnej jako sportu zespołowego dla dzieci, który stymuluje ćwiczenia fizyczne, rozwój umiejętności społecznych i rozwój umysłowy. Piłka nożna jest dostępna dla dzieci o różnych umiejętnościach i może być uprawiana w przyjaznym i sprzyjającym środowisku. Grając w piłkę nożną, dzieci mogą rozwijać umiejętności fizyczne, takie jak lepsza koordynacja, równowaga i wytrzymałość, a także praca zespołowa i umiejętności komunikacyjne. Sport ten pomaga również rozwijać zdolności strategiczne i umiejętności rozwiązywania problemów, sportową postawę, pewność siebie i poczucie własnej wartości. Co więcej, piłka nożna może pomóc dzieciom rozwijać ważne umiejętności życiowe, takie jak współpraca, przywództwo, zdolność adaptacji, odporność, sportowa postawa i świadomość kulturowa. Do gry w piłkę nożną potrzebne są takie materiały jak piłka nożna, bramki, boisko, odpowiednia odzież i sprzęt, pomoce szkoleniowe i środki pierwszej pomocy. Ponadto narzędzia i materiały online, takie jak filmy szkoleniowe i samouczki, aplikacje trenerskie, społeczności piłkarskie online i zasoby edukacyjne, mogą uzupełniać szkolenie i edukację w zakresie piłki nożnej. Nauka będzie odbywać się na szkolnym boisku do piłki nożnej, chociaż możliwe są również inne miejsca, takie jak zewnętrzne boiska.

Działania dydaktyczne

Rozgrzewka	<p>Uczniowie rozpoczną od ćwiczeń rozgrzewających, takich jak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamiczne rozciąganie: Dzieci przechodzą przez serię ćwiczeń rozciągających, które skupiają się na ruchu i elastyczności, na przykład wymachy nóg, wysokie kolana i krążenia kostek. • Ćwiczenia aerobowe: Włączenie lekkiej aktywności aerobowej, takiej jak bieganie, skakanie na skakance lub skakanie na skakance, aby przyspieszyć tętno i poprawić przepływ krwi do mięśni. • Ćwiczenia zwinnościowe: Włączenie szybkich, wielokierunkowych ruchów, takich jak bieganie zygzakiem lub przeskakiwanie przez pachołki, w celu poprawy koordynacji i czasu reakcji. • Ćwiczenia kontroli piłki: Używanie piłki nożnej lub podobnego przedmiotu do ćwiczenia dryblingu, podań i strzałów w celu rozgrzania określonych umiejętności piłkarskich. • Gry grupowe: Udział w zabawnych, mało obciążających grach grupowych, takich jak berek, Simon mówi lub kaczką-kaczką-gęś, w celu poprawy koordynacji i pracy zespołowej. <p>Wybierając ćwiczenia rozgrzewające dla dzieci o różnych umiejętnościach, ważne jest, aby wziąć pod uwagę ich indywidualne potrzeby i możliwości oraz wprowadzić niezbędne korekty. Na przykład, dzieci z problemami ruchowymi mogą potrzebować lżejszej piłki lub zmodyfikowanych wersji ćwiczeń. Przy odrobinie kreatywności i elastyczności możliwe jest znalezienie ćwiczeń rozgrzewkowych odpowiednich dla wszystkich dzieci, niezależnie od ich umiejętności.</p>
------------	---

Praca zespołowa

Nauczyciel dzieli uczniów na osobne zespoły z różnymi grami, po zakończeniu gier uczniowie zamieniają się miejscami. Można na przykład zastosować:

Gry na małych boiskach: Dzielenie dzieci na mniejsze zespoły i granie w mini-gry, takie jak 3v3 lub 4v4, może być zabawnym i skutecznym sposobem na wspieranie współpracy i umiejętności pracy zespołowej.

Rozgrywki: Współpraca dzieci jako zespołu w grze na dużym boisku może pomóc w budowaniu koleżeństwa i wzmocnić znaczenie wspólnej pracy.

Ćwiczenia podań: Pracując w parach lub małych grupach, dzieci mogą ćwiczyć podawanie piłki do siebie, używając różnych technik i stylów, po to aby budować współpracę i doskonalić swoje umiejętności.

Ćwiczenia wszechstronne: Łączenie dzieci z różnych drużyn lub o różnych umiejętnościach. Wspólna praca nad wykonaniem serii ćwiczeń może pomóc w budowaniu relacji i poprawie wyników.

- Stacje treningowe: Dzieci na zmianę pełnią rolę trenerów i prowadzą swoich kolegów z drużyny przez serię ćwiczeń, co może pomóc w budowaniu umiejętności przywódczych i współdziałania w zespole.

	<p>Wdrażając zajęcia w piłce nożnej oparte na współpracy dla dzieci o różnych umiejętnościach, ważne jest, aby zapewnić jasne instrukcje i wytyczne oraz być jednocześnie elastycznym w kwestiach indywidualnych potrzeb i umiejętności. Ponadto ważne jest, aby zapewnić pozytywne informacje zwrotne i zachęcać do działania, a także świętować sukcesy i osiągnięcia wszystkich uczestników. W ten sposób wspólne działania mogą być zabawnym i skutecznym sposobem, który pomaga dzieciom o różnych umiejętnościach rozwijać ważne umiejętności życiowe i cieszyć się czasem spędzonym na graniu w piłkę nożną.</p>
Praca badawcza	<p>Zajęcia rozwijające w piłce nożnej polegają na zachęcaniu dzieci do odkrywania i poznania różnych aspektów tego sportu, takich jak zasady, działanie i techniki. Ten rodzaj aktywności może być szczególnie korzystny dla dzieci o różnych umiejętnościach, ponieważ daje im możliwość uczenia się i rozwoju na własny sposób.</p> <p>Oto kilka przykładów aktywności rozwijających w piłce nożnej dla dzieci o różnych umiejętnościach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza wideo: Dzieci oglądają profesjonalne lub amatorskie mecze, a następnie omawiają i analizują różne aspekty gry, takie jak ustawienie graczy, wzorce podań i strategie obronne. • Poznanie zasad: Zachęcanie dzieci do analizy i poznawania zasad gry, w tym spalonych, fauli i rzutów wolnych. • Rozwój umiejętności: Zachęcanie dzieci do eksperymentowania z różnymi technikami, takimi jak dryblowanie, strzelanie i podawanie, a następnie refleksja nad ich osiągnięciami i trudnościami, w celu poprawy umiejętności i lepszego zrozumienia sportu. • Analiza taktyczna: Omawianie i analizowanie różnych strategii i taktyk stosowanych przez różne drużyny, w tym różnych formacji, taktyk stosowanych w pressingu i strategii kontrataków. • Badanie trenerskie: Zachęcanie dzieci do odkrywania różnych stylów, technik i metod trenerskich, a następnie analiza tego, czego się nauczyły, w celu rozwijania ich umiejętności oraz wiedzy trenerskiej. <p>Wdrażając zajęcia rozwijające w piłce nożnej dla dzieci o różnych umiejętnościach, ważne jest, aby udzielić jasnych wskazówek, wsparcia, a także być elastycznym w dostosowaniu się do indywidualnych potrzeb i umiejętności dzieci. Ponadto ważne jest, aby przekazywać pozytywne uwagi, doceniać sukcesy i indywidualne osiągnięcia, aby stworzyć pozytywne i wspierające warunki do rozwoju. Mając na uwadze powyższe rozważania, praca poznawcza może być zabawnym i skutecznym sposobem na pomoc dzieciom o różnych umiejętnościach w nauce i czerpaniu radości ze sportu jakim jest piłka nożna.</p>

Praca zespołowa

Praca podczas treningu piłki nożnej polega na pomaganiu dzieciom w rozwijaniu i doskonaleniu ich umiejętności poprzez ich konsekwentne powtarzanie. Ten rodzaj pracy może być szczególnie ważny dla dzieci o różnych umiejętnościach, ponieważ zapewnia możliwość rozwoju i doskonalenia. Oto kilka przykładów ćwiczeń w piłce nożnej dla dzieci o zróżnicowanych umiejętnościach:

- Ćwiczenia dryblingu: Zachęcanie dzieci do ćwiczenia dryblingu piłki w różnych kierunkach i przy różnych prędkościach, przy użyciu różnych technik, w celu poprawy ich umiejętności prowadzenia piłki.
- Ćwiczenia podań: Zachęcanie dzieci do ćwiczenia podawania piłki do siebie nawzajem, przy użyciu różnych technik i stylów, w celu zwiększenia dokładności i precyzji podań.
- Ćwiczenia strzelania: Zachęcanie dzieci do ćwiczenia strzałów do bramki, przy użyciu różnych technik i stylów, aby poprawić ich celność i siłę.
- Ćwiczenia zręcznościowe: Zachęcanie dzieci do trenowania szybkiego biegania i zmieniania kierunków, aby poprawić ich szybkość, zwinność i ogólny atletyzm.
- Rozgrywki: Rozgrywanie mini-gier lub gier na pełnym boisku, aby zapewnić dzieciom możliwość wykorzystania swoich umiejętności w praktyce i lepszego zrozumienia gry.

Podczas wdrażania treningu w piłce nożnej dla dzieci o zróżnicowanych umiejętnościach, ważne jest, aby przekazywać jasne instrukcje, zapewnić odpowiednie zaplecze i wsparcie, a także być elastycznym w dostosowywaniu się do indywidualnych potrzeb i umiejętności.

Praca wytwórcza

Tworzenie zajęć w piłce nożnej polega na zachęcaniu dzieci do tworzenia, rozwijania i realizowania nowych pomysłów, projektów i produktów związanych ze sportem. Ten rodzaj pracy może być szczególnie korzystny dla dzieci o różnych umiejętnościach, ponieważ zapewnia możliwości kreatywności, innowacji i wyrażania siebie. Oto kilka przykładów działań związanych z pracą w piłce nożnej dla dzieci o różnych umiejętnościach:

- Tworzenie zespołu: Zachęcanie dzieci do wspólnej pracy nad stworzeniem własnej drużyny piłkarskiej, w tym wybranie nazwy drużyny, zaprojektowanie logo i strojów oraz stworzenie zasad i regulaminu drużyny.
- Tworzenie ćwiczeń: Zachęcanie dzieci do przygotowywania i prowadzenia własnych ćwiczeń w celu rozwijania umiejętności trenerskich i przywódczych.
- Organizowanie turniejów: Zachęcanie dzieci do zorganizowania i poprowadzenia własnego turnieju piłki nożnej, w tym opracowania harmonogramu, stworzenia zasad i przepisów oraz nadzorowania wydarzenia.
- Opracowywanie taktyki: Zachęcanie dzieci do tworzenia i wdrażania własnych taktyk i strategii gry, w tym formacji, pressingu i strategii rozgrywania kontrataków.
- Tworzenie wideo: Zachęcanie dzieci do stworzenia filmu prezentującego ich osiągnięcia w grze w piłkę nożną, w tym najważniejsze momenty, refleksje i wskazówki dla innych zainteresowanych tym sportem.

Podczas wdrażania zajęć w piłce nożnej, przeznaczonych dla dzieci o różnych umiejętnościach, ważne jest, aby zapewnić jasne wytyczne, zasoby i wsparcie, a także być elastycznym w dostosowywaniu się do indywidualnych ich potrzeb i umiejętności.

Dyskusja

Nauczyciel omawia każde ćwiczenie z uczniami, upewniając się, że wiedzą, jak je wykonać.

Prezentacje

Nagranie filmu (który zachęci inne dzieci do stworzenia filmu dokumentującego ich doświadczenia związane z grą w piłkę nożną, w tym najważniejsze wydarzenia, refleksje i wskazówki dla innych zainteresowanych tym sportem) oraz opublikowanie go w mediach społecznościowych szkoły.

Ocena i informacja zwrotna

Nauczyciel monitoruje pracę uczniów podczas każdego ćwiczenia, pomaga w razie potrzeby i przedstawia informacje zwrotne po wykonaniu przez uczniów zadań i ich zaprezentowaniu.

Annex 2 - Szablon planu scenariusza**Przykładowy scenariusz zajęć**

Tytuł

AUTOR:**TEMAT:****POZIOM:****METODA:****CZAS TRWANIA:****STRESZCZENIE:**

Krótkie podsumowanie, w którym należy krótko wspomnieć o metodzie zastosowanej w tym scenariuszu lekcji (nauczanie oparte na projektach, odwrócona klasa itp. , powiązane zagadnienia, jeśli jest to podejście transdyscyplinarne itp.)

Cele edukacyjne, umiejętności i kompetencje::

Jakie są główne cele? Jakie umiejętności uczniów rozwinie i zaprezentuje w ramach scenariusza? (np. umiejętności XXI wieku).

Rola ucznia:

W jakie działania będzie zaangażowany uczeń?

Narzędzia i zasoby:

Jakie materiały, w szczególności nowoczesne technologie, będą wymagane?

Przestrzeń edukacyjna

Gdzie będzie odbywać się nauka, np. w klasie szkolnej, lokalnej bibliotece, muzeum, na zewnątrz, w przestrzeni online?

Far Beyond the Barriers Scenariusz zajęć

Opisz w maksymalnie 10 zdaniach główne idee scenariusza

Działania dydaktyczne

Rozgrzewka	
Praca zespołowa	
Praca badawcza	
Ćwiczenia praktyczne	
Praca wytwórcza	
Dyskusja	
Prezentacje	
Ocena i informacja zwrotna	

BIBLIOGRAFIA

- A Handbook on Learning Disabilities, Designed by Integra® Staff, Copyright 2009: Integra is funded by Ontario's Ministry of Children and Youth Service
- A Guide for parents, Understanding Learning Difficulties, AUSPELD-DSF Literacy Services, 2015
- APA. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. Washington, DC: APA; 2013
- Bütünleştirici Eğitim İçin Özel Eğitim Hizmetlerinin Kalitesinin Artırılması İçin Teknik Yardım (EuropeAid/139588/IH/SER/TR)
- Fisher, Gary and Cummings, Rhoda. The Survival Guide for Kids with LD. Free Spirit Publishing, Inc., 1990.
- Lee, Christopher and Rosemary Jackson. Faking It: A Look into the Mind of a Creative Learner. Heinemen, NH: Boynton Cook Publishers, 1992.
- Levine, Mel. Keeping a Head in School: A Student's Book About Learning Abilities and Learning Disorders. Educators Publishing Service, Inc., 1987.
- Mate, Gabor. Scattered Minds: A New Look at the Origins and Healing of Attention Deficit. Vintage Canada. 2000.
- Özel Eğitim İhtiyacı Olan Öğrencilere Yönelik Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları Hizmet İçi Eğitim Kursu KATILIMCI EL KİTABI Aralık 2021
- Resource for the Identification and Teaching of Students with Specific Learning Disability Department of Education, Student Services (Anglophone), November 1999
- Rourke, B.P. (1995). Syndrome of Nonverbal Learning Disabilities: Neurodevelopmental Manifestations. New York: Guilford Press.
- Shaywitz, Sally. Overcoming Dyslexia: A New and Complete Science-Based Program for Reading Problems at Any Level. Alfred A. Knopf, 2003. This book offers up to date information on understanding and treating dyslexia.
- Smith, Sally L. No Easy Answers: The Learning Disabled Child at Home and at School. Bantam Books, 1981.
- Special Needs Education Country Data 2012 (No. 978-87-7110-417-2). (n.d.). Retrieved December 1, 2023, from https://www.european-agency.org/sites/default/files/sne-country-data-2012_SNE-Country-D ata2012.pdf
- Teaching Within the Pandemic: Lessons Learned from Indonesia, Poland, Taiwan (No. 978-623-5647-59-3). (n.d.). Cipta Media Nusantara (CMN), 2022. Retrieved December 1, 2023, from https://repository.unesa.ac.id/sysop/files/2022-07-29_Buku%203_Sujarwanto.pdf
- Thompson, Sue. The Source for Nonverbal Learning Disorders. LinguSystems, Inc., 1997. Practical information for parents of children with nonverbal learning disabilities.
- Vinutha U. Muktamath, Priya R. Hegde and Samreen Chand, Types of Specific Learning Disability, 2021

Dofinansowane przez Unię Europejską

ISBN : 978-83-970515-7-7

NUMER PROJEKTU: 2021-2-PL01-KA220-SCH000048936

Far Beyond The Barriers : Przewodnik jak tworzyć klasę włączającą jest objęty licencją
CC BY-NC-SA 4.0

www.farbeyondthebarriers.com